

2023

RASTOČI SLOVARJI

Matej Meterc

**Slovar
pregovorov
in sorodnih
paremioloških
izrazov**

Založba ZRC

Matej Meterc

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0198-3745>

Slovar pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov 2023

Zbirka: Rastoči slovarji

ISSN 2536-2968

Urednik zbirke: Andrej Perdih

Tehnična urednica zbirke: Duša Divjak Race

Prva e-izdaja je pod pogoji licence Creative Commons [CC-BY-NC-ND 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/) prosto dostopna:

<https://doi.org/10.3986/9789610508533>

STROKOVNI PREGLED

Nataša Jakop, Domen Krvina

TEHNOLOŠKA PODPORA

Andrej Perdih

OBLIKOVANJE IN PRELOM

Duša Divjak Race

OBLIKOVANJE NASLOVNICE

Brane Vidmar

IZDAJATELJ

ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana

Ramovša

ZANJ

Kozma Ahačič

ZALOŽNIK

ZRC SAZU, Založba ZRC

ZANJ

Oto Luthar

GLAVNI UREDNIK ZALOŽBE

Aleš Pogačnik

Ljubljana 2024

Publikacija je nastala v okviru programa P6-0038, ki ga financira ARIS, programa Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda, ki ga financira SAZU, in projekta Z6-9378, ki ga je financiral ARIS.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani.

[COBISS.SI-ID 191093251](https://cobiss.si/)

ISBN 978-961-05-0853-3 (PDF)

Slovar pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov 2023

Založba ZRC

Slovar pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov 2023 je **specializirani paremiološki slovar za slovenščino**. Gre za tip frazeološkega slovarja, ki prikazuje pregovore in pregovorom sorodne (paremiološke) enote kot samostojne iztočnice. Vse paremiološke enote so opremljene s podatkom o pomenskih in oblikovnih lastnostih pregovorov in pregovorom sorodnih paremioloških žanrov. **Paremiologija** je jezikoslovna in folkloristična veda, ki proučuje pregovore in pregovorom sorodne enote oziroma paremije. Izraz paremiologija se uporablja tudi za opis množice paremioloških enot v določenem jeziku, tako da pričujoči priročnik lahko opišemo tudi kot rastoči slovar slovenske paremiologije.

Cilj slovarja je **slovarski opis pregovorov in sorodnih izrazov**. V preteklosti so bili nekateri izmed teh izrazov prikazani v *Slovarju slovenskega knjižnega jezika*, v *Slovar slovenskih frazemov* pa so bili vključeni le izjemoma. *Slovar slovenskega knjižnega jezika, tretja izdaja* (eSSKJ) frazeološke in v tem okviru tudi paremiološke enote sicer natančno opisuje, vendar morajo doseči razmeroma visok frekvenčni prag in zato lahko eSSKJ prikaže manj paremioloških enot in njihovih variant kot za to posebej specializirani (paremiološki) slovar. Uredniku pričujočega paremiološkega slovarja je redatorsko delo pri eSSKJ-ju potrdilo, da je v slovenščini še veliko neuslovarjene paremiologije, njen nezanimljiv del pa v splošni razlagalni slovar ne bo mogel biti uvrščen, zato je odločitev za specializirani paremiološki slovar toliko bolj utemeljena in za uporabnika dobrodošla. Slovar predstavlja pripomoček za razvijanje **paremiološke kompetence** tako maternih govorcev slovenščine kot tudi govorcev slovenščine kot drugega jezika.

Vsebina in obseg slovarja

Rastoči slovar trenutno vsebuje 400 slovarskih sestavkov s paremiološkimi iztočnicami (pregovori in sorodnimi izrazi). Vsaka iztočnica je predstavljena z **osnovno slovarsko obliko paremiološke enote**, ki je v rabi najbolj pogosta oziroma reprezentativna, **tipom izraza** (paremiološkim žanrom), v sodobnem gradivu izpričanimi **variantami**, **pomensko razlago** in enim ali več **zgledi rabe** iz sodobnih besedil. Slovarski sestavek prikazuje tudi z iztočnico **pomensko povezane izraze**, če so ti v slovarju že predstavljeni.

Med iztočnicami prevladujejo pregovori, v slovar pa so vključeni tudi vremenski pregovori, reki, verovanja, slogani, antipregovori, velerizmi, replike, nekonvencionalne replike in drugi paremiološki žanri (opredeljeni s slovarskim podatkom »tip izraza«). **Pregovor** (npr. *Ne hvali dneva pred večerom*) je ustaljena in splošno znana poved, za katero je značilno, da jedrnato in slikovito izraža neko zakonitost, nauk ali vodilo in se uporablja v primerljivih situacijah. Razlikovanje med pregovorom in rekom povzemamo po slovaškem frazeologu Jozefu Mlacku, po katerem pregovor izraža zakonitost oziroma nauk, **rek** (npr. *Beseda je dala besedo*) pa je poznana in ustaljena poved, ki jedrnato in na slikovit način opisuje podobne situacije, vendar ob tem nauka ali vodila ne posreduje. **Vremenski pregovori** (npr. *Elizabeta na belem konju*

prijezdi), včasih imenovani tudi koledarski pregovori, napotila ali uvere, so podobni pregovorom, saj izražajo vremensko zakonitost, ki je vezana na določen dan, mesec ali obdobje v letu, zato jih nekateri frazeologi in paremiologi obravnavajo kot podtip pregovorov. V našem slovarju so označeni kot samostojen tip. **Verovanja** – z ljudskim poimenovanjem tudi vraže (npr. *Petek je slab začetek*) izražajo nadnaravno razlago dogodkov, njihovo napoved ali možnost, da bi na kak dogodek vplivali. **Slogan** (npr. *Nazaj h koreninam*) je kratek in jedrnat izraz, ki je navadno namenjen hitremu posredovanju reklamnega ali političnega sporočila oziroma poziva. Sporočilo frazeologiziranih sloganov se z rabo oddalji od izvirnega – pokrivati lahko začne širši nabor situacij. **Antipregovor** je na šaljiv, parodičen način namenoma preoblikovan pregovor (npr. *Kdor čaka, se načaka*). Antipregovoru je podoben **velerizem**, ki nastane s preoblikovanjem pregovora ali frazema s šaljivo dopolnitvijo o govorniku ali okoliščinah (na primer *Vsak ima svoj okus, je rekla opica, ko je drek jedla*), s čimer izraža šaljiv komentar na sporočilo izhodiščnega izraza. Velerizmi so poimenovani po Samuelu Wellerju iz dela *Pickwickovci* Charlesa Dickensa, saj je ta lik znan po rabi takih izrazov. V slovar vključujemo samo ustaljene, v rabi dovolj pogoste antipregovore, velerizme in druge antiparemiije. Posebna vrsta izrazov so **frazeološke replike**. Sporočajo ustaljen odziv na točno določen tip dogodka ali izjavo (npr. *Do poroke bo že dobro*). Med njimi posebej označujemo tako imenovane **nekonvencionalne replike**, za katere je značilna nepričakovanost, humornost in celo absurdnost (npr. *Aja se ponoči* na izjavo oziroma vprašanje *Aja*).

Metodologija izdelave slovarja in izbor paremiološkega gradiva

Slovar pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov 2023 nastaja s pomočjo **analize jezikovnih korpusov** slovenščine, ki vključujejo obsežno število različnih besedil sodobne slovenščine od 90. let prejšnjega stoletja dalje (po deležu razmeroma izrazito sicer prevladuje zlasti publicistika). Za analizo uporabljamo korpusne, ki so zbrani v zbirnem korpusu metaFida 1.0. metaFida 1.0 združuje več kot 30 različnih jezikovnih korpusov, v katere je skupno vključenih okoli 4,7 milijarde besed. V analizo so tako na primer vključena novinarska besedila, leposlovje, besedila spletnih objav (tudi z družbenih omrežij in forumov), besedila akademskih zaključnih del in prepisi poslanskih govorov. S korpusno analizo je za vsako v slovarju predstavljeno paremiološko enoto potrjena **ustaljenost rabe v sodobni pisni slovenščini**. Jezikovni korpusi so pri nastajanju tega slovarja tudi glavno orodje, ki zagotavlja, da je v slovarju prikazana **za sodobno slovenščino najbolj relevantna** (najpogosteje rabljena) **osnovna oblika** paremiološke enote, **druge ustaljene oblike** (varianete) paremiološke enote in natančna, čim bolj celostna in obenem strnjena **pomenska razlaga**. Tudi slovarska ponazoritev rabe paremiološke enote izhaja iz korpusnega gradiva, tako da slovar uporabniku ponuja avtentične zglede njene rabe v sodobni slovenščini (razen v primeru nekaterih frazeoloških replik). Ob slovarskem opisu paremioloških enot upoštevamo tudi **dodatne vire in zglede** iz sodobne slovenščine (na primer spletna besedila in objave na družbenih omrežjih) ter **izsledke anket**, ki so bile opravljene v zadnjih desetih letih.

V slovar je vključenih mnogo med govorniki slovenščine zelo poznanih in v slovenskih besedilih zelo pogostih pregovorov in sorodnih izrazov. Z anketiranjem in korpusnimi raziskavami sta bila določena **slovenski paremiološki minimum in optimum**, ki predstavljata jedro najbolj aktivno uporabljane in poznane slovenske paremiologije (Meterc 2017). Seznam 300 najbolj poznanih paremij (paremiološki minimum) je z upoštevanjem njihove pogostnosti v besedilih jezikovnega korpusa (v času nastanka optimuma je bil to korpus Gigafida 1.0) urejen v paremiološki optimum: na vrstni red izraza v paremiološkem optimumu vplivata tako poznanost kot pogostnost izraza. V slovar je med 400 iztočnicami vključenih 119 izrazov, ki so

se predhodno uvrstili v paremiološki minimum in optimum, kar pomeni, da so poznani več kot 79 % govorcev in v (pisni) rabi tudi dokazano dokaj pogosti. 46 iztočnic se nahaja v vrhu paremiološkega optimuma; gre za 46 izmed 50 najbolj poznanih in pogostih pregovorov ter sorodnih izrazov v slovenščini. Med njimi sta na primer pregovor *Kdor čaka, dočaka* in rek *Iz te moke ne bo kruha*.

Obvestilnost slovarskega sestavka

Vsaka iztočnica je opremljena s **pomensko razlago**, ki izhaja iz analize rabe pregovora ali sorodnega izraza v besedilih, pridobljenih s pomočjo jezikovnih korpusov ali drugih virov. Že pri izboru paremij za slovarske iztočnice namreč izhajamo iz prepričanja, da zgolj domneva o pomenu paremiološke enote oziroma njena navidezna pomenska prozornost (npr. zaradi podobnosti z drugim izrazom) za kakovostno slovarsko obravnavo ni dovolj. Nekatere pomenske razlage so večdelne, saj skušamo prikazati čim širši nabor pomenskih odtenkov in situacij, ki jih posamezna paremiološka enota opisuje.

Mnogi pregovori in sorodni izrazi nastopajo v rabi v več ustaljenih oblikah – **variantah**. Zavedati se je treba, da so pri marsikateri paremiološki enoti variante po pogostnosti rabe skorajda enakovredne, zato bi bilo prikazovanje iztočnic le pri sestavinah njihovih osnovnih slovarskih oblik preveč omejujoče. Korpusna analiza do sedaj zabeleženih in tudi potencialnih oblik zagotavlja: 1. potrditev vsaj ene oblike paremiološke enote, ki je dovolj pogosta, ustaljena, da je lahko uvrščena v slovar; 2. v primeru več variant določitev najbolj pogoste in relevantne oblike za osnovno slovarsko obliko in 3. prikaz le v rabi potrjenih variant. Variante niso prikazane v hierarhičnem zaporedju glede na pogostnost v rabi temveč po abecednem vrstnem redu. Kljub temu da izhaja zlasti iz knjižnih besedil, pričujoči slovar nima usmerjevalne vloge in zato med variantami tudi ne vzpostavlja normativnih razmerij, ampak jih samo navaja. Odsotnost variante v slovarju ne pomeni, da v jeziku ne obstaja ali pa da njena raba ni ustrezna – pomeni le, da nismo našli dovolj potrditev rabe take variante in bo morda v slovar dodana v prihodnosti.

Paremiološke enote, ki so vključene v slovar, izhajajo iz **potrditve v knjižnih besedilih**, ki so zajeta v jezikovnih korpusih sodobne slovenščine. Slovar zato ne predstavlja pogovornih ali narečnih oblik paremioloških enot – za tako nalogo bi bilo treba ustvariti pogovorni ali narečni paremiološki slovar. Zvrstnih in funkcijskih kvalifikatorskih pojasnil v slovarju ni. To, da posamezna v slovarju predstavljena paremija kot celosten jezikovni znak deluje v okviru **knjižnega sporazumevanja**, ne pomeni nujno, da vse njene leksikalne sestavine izven paremiološke enote v okviru knjižne slovenščine delujejo nezaznamovano. V slovarju so predstavljene tudi paremije, v katerih – tudi v rabi v okviru knjižnega sporazumevanja – nastopajo pogovorni leksemi (npr. v *Gliha vkup štriha* in *Dobra vaga v nebesa pomaga*) ali pogovorne dvojnice (npr. v varianti *Lastna hvala se pod mizo vala* poleg osnovne oblike *Lastna hvala se pod mizo valja*); gre za primere paremioloških enot, v katerih so take sestavine ključne za ritmično učinkovanje paremije kot celote, vendarle pa gre za izraze s potrjeno rabo v okviru knjižnega sporazumevanja in ne za izraze, ki bi bili na primer omejeni le na rabo v okviru katerega izmed narečij. Prisotne so tudi za frazeologijo in paremiologijo značilne ostaline: v sodobni slovenščini zastarele, izven frazeologije in paremiologije redke besede ali njihove dvojnice – arhaizmi (npr. *čič* v pomenu 'sedenje', *inu* v pomenu 'in') in oblike, ki se pojavljajo izključno v okviru paremiološke enote (npr. *oziranci*, *cerovec*).

Slovarski zgledi so **avtentični zgledi pisne rabe**, ki so izjemoma nekoliko spremenjeni ali okrajšani. Pri nekonvencionalnih frazeoloških replikah je iztočnica včasih opremljena zgolj s ponazoritvijo rabe v paru z izjavo prvega govorca, ki predstavlja stimul za rabo frazeološke replike pri drugem govorniku (npr. *Kaj bo za kosilo? – Mali lonec v velikem.*), saj je za mnoge izraze tega tipa težko najti pisni zgled, čeprav je njihova poznanost in aktivna raba med govorniki

potrjena s pomočjo obsežne anketne raziskave z več kot 1500 anketiranci. Ker skušamo prikazati pomenske nianse paremioloških enpt, je praviloma pri pomensko bolj razčlenjenih paremijah prikazan kakšen zgled rabe več.

Pogosto izbiramo zglede, v katerih s pomočjo **uvajalnega sredstva**, kot npr. »stara modrost pravi« ali »v stilu izreka«, pisec posebej opozarja, da gre za ustaljeno paremiološko enoto, saj so tudi ta sredstva del paremiološke zakladnice jezika. Žanrska poimenovanja v vlogi paremioloških uvajalnih sredstev se (tudi v slovarskih zgledih v tem slovarju) lahko razlikujejo od strokovno določenega tipa paremiološke enote; izhajamo namreč iz prepričanja, da mora biti laična raba teh žanrskih izrazov čim bolj sproščena in svobodna. Terminološka raba pa ima svoje zakonitosti in jezikovnosistemske utemeljitev, o katerih se tako laični kot strokovni uporabnik slovarja lahko pouči in zaradi njih lažje razume način podajanja slovarske razlage ter jih primerja z drugimi izrazi istega tipa. Pregovor je tako v slovarskem zgledu lahko označen kot »izrek«, rek kot »pregovor«, antipregovor kot »ljudski rek« ali »novi slovenski pregovor« in podobno.

Slovar prikazuje tudi **pomensko povezane izraze**, če so že uslovarjeni. Med njimi prevladujejo (delne) sopomenke, nadpomenke in podpomenke, označujemo pa tudi vezi, kakršne so med antipregovori in njihovimi izhodiščnimi pregovori. Blizuzvočnost v slovarju ni prikazana.

Podatka o izvoru ali avtorstvu paremiološke enote (o tako imenovani krilatosti izraza) v slovarju ne prikazujemo. Čeprav bi ta podatek uporabniku lahko bil zanimiv, smo se odločili, da ga ne vključujemo, saj bi lahko zagotovili dovolj celovit podatek te vrste zgolj pri nekaterih izrazih. Paremiološke enote so s frazeologizacijo nujno vsaj do določene mere izgubile stik z izvornim besedilom ali avtorjem. Zavest o izvoru ali avtorstvu je pri posameznih paremijah močna, pri posameznih šibka, pri nekaterih jasno dokazljiva (npr. pri *Lenega čaka strgan rokav*, *palca beraška*, *prazen bokal*), pri drugih pa enemu avtorju ali celo vrsti avtorjev le pripisovana (npr. *Revolucija žre svoje otroke*). Včasih je sled o izvornem besedilu ali avtorju prisotna v slovarskem zgledu; ker pa morajo slovarski zgledi izpolnjevati vrsto drugih zahtev, tega ne moremo zagotoviti pri vsaki iztočnici.

Izbrana literatura

Saša Babič, 2011: Paremiologija na križišču. V: Kranjc, Simona (ur.): *Meddisciplinarnost v slovenistiki. Obdobja 30*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, 27–31.

František Čermák, 2007: *Frazeologie a idiomatika česká a obecná*. Praga: Univerzita Karlova v Praze, Karolinum.

František Čermák, 2014: *Proverbs: their lexical and semantic features*. Burlington: University of Vermont.

Jakop, Nataša, 2006: *Pragmatična frazeologija*. Ljubljana: Založba ZRC.

Vida Jesenšek, 2014: Pragmatic and Stylistic Aspects of Proverbs. V: Hrisztova-Gotthardt, Hrisztalina, Varga, Melita Aleksa (ur.): *Introduction to Paremiology: A Comprehensive Guide to Proverb Studies*. Varšava: Versita, 133–161.

Vida Jesenšek, Natalija Ulčnik, 2014: Spletni frazeološko-paremiološki portal. Redakcijska vprašanja ob slovenskem jezikovnem gradivu. V: Jesenšek, Vida, Babič, Saša (ur.): *Več glav več ve. Frazeologija in paremiologija v slovarju in vsakdanji rabi*. Oddelek za germanistiko Filozofske

fakultete Univerze v Mariboru in Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU, 80–98.

Erika Kržišnik, 1988. Frazeološko gradivo v Slovarju slovenskega knjižnega jezika. *Slava* 2/2, 143–162.

Erika Kržišnik, 2013: Moderna frazeološka veda v slovenistiki. V: Jakop, Nataša, Jemec Tomazin, Mateja (ur.): *Frazeološka simfonija: Zidaki frazeološke zgradbe*. Ljubljana: Založba ZRC, 15–26.

Matej Meterc, 2016: The Slovene Paremiological Optimum – New Empirical Research Tools and the Augmentation of the Field of Minimum-oriented Research. *Proverbium* 33, 319–338.

Matej Meterc, 2017: *Paremiološki optimum. Najbolj poznani in pogosti pregovori ter sorodne paremije v slovenščini*. Ljubljana: Založba ZRC.

Matej Meterc, 2019: Aktualna raba in pomenska določljivost 200 pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov. *Jezikoslovni zapiski : zbornik Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša* 27/1, 45–61.

Matej Meterc, 2019: Analiza frazeološke variantnosti za slovarski prikaz v eSSKJ-ju in SPP-ju. *Jezikoslovni zapiski : zbornik Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša*, 25/2, 33–45.

Matej Meterc, 2022: Explanations of meaning for paremiological genres in the eSSKJ and SPP dictionaries : what is expressed with a proverb, saying, superstition, weather proverb, antiproverb, wellerism, slogan and unconventional reply?. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 48/2, 505–524.

Matej Meterc, 2022a: Prikaz pomensko povezanih iztočnic v Slovarju pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov. V: Halilović, Senahid (ur.). *Leksikologija i leksikografija I : zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa »Leksikografski postupak u različitim tipovima referentnih djela«: Sarajevo, 27.-28. maja 2022. godine*. Sarajevo: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, 2022, 140–153.

Matej Meterc, Jozef Pallay, 2020. Nekonvencionalne replike v slovenščini z anketno raziskavo med slovenskimi govorniki. *Slavistična revija : časopis za jezikoslovje in literarne vede*. 68/2, 211–227.

Wolfgang Mieder, 2004: *Proverbs: A handbook*. Westport: Greenwood Press.

Jozef Mlacek, 2001: *Tvary a tváře frazém v slovenčine*. Bratislava: Edícia Studia Academica Slovaca.

Valerij Mokijenko, 1980: *Slavjanskaja frazeologija*. Moskva: Vysšaja škola.

Grigorij Permjakov, 1988: *Osnovy strukturnoj paremiologii*. Moskva: Nauka.

Natalija Ulčnik, 2015: Razvoj slovenske paremiologije in paremiološke terminologije. *Slavia Centralis* 8/1, 105–118.

Slovar

Aja se ponoči.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: **izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na izjavo »Aja.« ali vprašanje »Aja?«**

VARIANTE: Aja se ponoči, pa še takrat se spi.

► Aja? – *Aja se ponoči.*

Baba je baba, najboljša je slaba.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da so vse ženske slabe; izraža podcenjujoč odnos do žensk**

VARIANTE: Baba je baba, tudi najboljša je slaba.

Baba je baba, še najboljša je slaba.

Baba je baba.

► Z ženskami je sploh hudič! Vse so enake, *baba je baba, najboljša je slaba.*

► Ko slišim, kdo so trije morebitni kandidati za direktorja, mi gre po glavi tista seksistična: *Baba je baba. Še najboljša je slaba.*

Baba pijana, rit prodana.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se opita ženska vede razuzdano; izraža podcenjujoč odnos do žensk**

► Ljudem pod vplivom alkohola na dan izbruhnejo zadrževana čustva. Zato pa pravijo: *Baba pijana, rit prodana.*

► Nekoč sem punco peljal ven in po treh urah skupnega druženja sem jo videl z drugim. *Baba pijana – rit prodana.*

Beseda je dala besedo.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri pogovor nepričakovano, nenačrtovano, spontano privede do dejanja, uresničitve česa, odločitve glede česa**

VARIANTE: Beseda da besedo.

► Zaposlenim ogromno pomeni, da so vključeni v proces dajanja predlogov. *Beseda da besedo* in v takšnih primerih se lahko razvijejo boljše ideje.

► Ker *beseda da besedo*, je padla odločitev: »Gremo na Triglav!«

► Ko se je vrnil domov, je na dvorišču srečal oškodovanca, ki je pred garažo popravljaval avto. *Beseda je dala besedo*, nakar naj bi bil

oškodovanec udaril obtoženca.

► Kolega je imel rojstni dan, pa smo malce praznovali. Saj sam veš, kako je ob takih trenutkih. *Beseda da besedo*, liter da liter in nazadnje nismo več vedeli, kdo smo in kje smo.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Beseda je meso postala.

Beseda je meso postala.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri pogovor nepričakovano, nenačrtovano, spontano privede do dejanja, uresničitve česa, odločitve glede česa**

VARIANTE: Beseda je postala meso.

Besede so meso postale.

Besede so postale meso.

In beseda je meso postala.

In beseda je postala meso.

In besede so meso postale.

► Na svetem sedežu so bili zamisli naklonjeni in tako je *beseda meso postala*.

► Ker je vse noči prejokal, so pametne tete in babice tolažile z znanim rekom »Ta bo pa pevec«. Takrat je bila to le tolažba, ki bi ji danes lahko rekli »in beseda je meso postala«.

► *Beseda je postala meso*, iz vztrajne reklame se je prelila v vsak dan višjo ceno.

► *Besede so meso postale*, bi lahko rekli ob novici, da je župan sklenil podariti pol ure brezplačnega parkiranja na odprtih javnih parkiriščih.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Beseda je dala besedo.

Beseda ni konj.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je za dosego cilja treba željo, mnenje, pobudo izraziti; izraža spodbudo h govorjenju, odpravljanju zadrege, zadržka pred govorjenjem**

► Ker je bilo na črno nevarno delati, sem zaprosil za dovoljenje za popoldansko delo, češ *beseda ni konj*.

► Nič, sem rekel, saj *beseda ni konj*. Pa sem poklical na revijo.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Beseda ni konj, konj pa je beseda. Kdor jezika špara, kruha strada.

Molk je zlato. Ni neumnih vprašanj.

Beseda ni konj, konj pa je beseda.

TIP IZRAZA: antipregovor

POMEN: **izraža šaljiv komentar na prepričanje, da je za dosego cilja treba željo, mnenje, pobudo izraziti**

► Največ nam pomeni beseda. Če se prelomi enkrat, toleriramo, če se prelomi drugič, pride do ukrepov. Saj veste, znan ljubljanski pregovor pravi: *Beseda ni konj, konj pa je beseda.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Beseda ni konj. Kdor jezika špara, kruha strada. Molk je zlato. Ni neumnih vprašanj.

Biti ali ne biti.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri je obstoj, obstanek koga na preizkušnji, odvisen od česa odločilnega; izraža dilemo o smislu obstoja, obstanka**

VARIANTE: Biti ali ne biti, to je sedaj vprašanje.

Biti ali ne biti, to je tu vprašanje.

Biti ali ne biti, to je zdaj vprašanje.

Biti, ne biti, to je tu vprašanje.

Biti, ne biti, to je zdaj vprašanje.

Biti, ne biti.

► Več kot uro in pol je držal občinstvo v smehu ali krohotu, ko se je rogal na račun življenja sodobnega človeka, potrošniške družbe, samega sebe in poklica igralca in se odzival kot sodobni Hamlet z »*biti ali ne biti*« na različne teme sodobne družbe.

► *Biti ali ne biti*, takšen je bil izhodiščni položaj slovenskih fantov. Kako pomembna je tekma za slovensko izbrano vrsto, je bilo iz napetega ozračja sklepati že pred tekmo.

Bodi sprememba, ki jo želiš videti v svetu.

TIP IZRAZA: slogan

POMEN: **izraža poziv, da se mora želja koga po spremembi razmer na bolje najprej odraziti pri njem samem**

VARIANTE: Bodi sam sprememba, ki jo pričakuješ v svetu.

Bodi sam sprememba, ki jo želiš videti v svetu.

Bodi sam sprememba, ki si jo želiš v svetu.

Bodi sprememba, ki jo hočeš videti v svetu.

Bodi sprememba, ki jo želiš videti.

Bodi sprememba, ki si jo želiš videti v svetu.

Bodi ti sprememba, ki jo želiš videti v svetu.

Bodi ti sprememba, ki si jo želiš videti v svetu.

Postani sprememba, ki jo želiš videti v svetu.

Sam bodi sprememba, ki jo hočeš videti v svetu.

► Že večkrat sem citiral Gandhija in tudi tukaj pride prav njegova krilatica »*bodi sprememba, ki jo želiš videti v svetu*«. Če bi vsak (le sam) delal drugače, bi bila na globalni ravni razlika ogromna!

► Nezaupanje nosi vse lastnosti samoizpolnjujoče se napovedi: izkažite nekemu nezaupanje in potrdil ga bo. Ali – povedano bolj poetično in kanček bolj optimistično: *bodi sprememba, ki jo želiš videti.*

► Si komunikativen, odprt, razumen, odprt za mnenja drugih ljudi in želiš predvsem pomagati mlajšim kolegom? Ne odlašaj, pozanimaj se na svoji fakulteti, kje in kako se prijaviš in *postani sprememba, ki jo želiš videti v svetu!*

► Počutimo se majhne in mislimo, da sami ne moremo ničesar spremeniti. Pa lahko! Gandi je rekel: *Bodi sprememba, ki si jo želiš videti v svetu!* Pomembno je, da se otroci osvobodijo strahu in začnejo zavedati svoje moči.

Bodi to, kar si.

TIP IZRAZA: slogan

POMEN: **izraža poziv, spodbudo, naj kdo deluje, se vede v skladu s svojim značajem, navadami, neprisljano, avtentično, iskreno**

VARIANTE: Bodi to, kar v resnici si.

Bodi, kar si.

► V današnjem času pogosto slišimo slogan: »*Bodi to, kar si!*«, kar je pravzaprav poziv k temu, naj človeku ne bo mar za družbo in za javnost, za to, kako v njej nastopa in deluje.

► Če želite resno zvezo, se nikakor ne pretvarjajte, ampak *bodite to, kar ste*. Kakršne koli pretveze pridejo na dan prej ali slej in uničijo odnos.

► Ne pozabite, da lepota izvira iz notranjosti, zato je *bodite to, kar v resnici ste*.

Bog ima dolgo šibo.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je kdo zaradi svojega škodljivega, spornega delovanja prej ali slej ustrezno kaznovan, mora zanj odgovarjati

VARIANTE: Bog ima dolgo palico.

Bog ima dolgo roko.

Bog ima dolgo šibo, ki na vsako rit paše.

Bog ima dolgo šibo, paše na vsako rit.

Bog ima tako šibo, ki na vsako rit paše.

Bog ima za vsakega šibo.

Bog ima za vsako rit palico.

Bog ima za vsako rit šibo.

Bog ima šibo, ki na vsako rit paše.

Božja roka je dolga.

Božja šiba je dolga in na vsako rit paše.

Palica paše na vsako rit.

Šiba paše na vsako rit.

► *Bog ima dolgo šibo.* Pa ne, da bi privoščil, ampak posmeh se lahko hitro kaznuje in se tudi je!

► *Božja šiba je dolga in na vsako rit paše.* Vse se vrača, vse se plača! Vas bo tudi doletelo!

► Že čez nekaj let vam bo žal za vse žalitve, ki jih trosite naokoli. Kako že pravijo? *Bog ima dolgo roko.*

► Ne želim nikomur nič slabega, pravijo pa, da *ima bog šibo, ki na vsako rit paše ...*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bog ne plačuje vsako soboto. Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Dobro se z dobrim vrača. Kar seješ, to žanješ. Karma je prasica. Kdor drugemu jamo koplje, je grobar. Kdor drugemu jamo koplje, potrebuje kramp in lopato. Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. Kdor seje veter, žanje vihar. Pravica je skazica. Vsaka palica ima dva konca. Vsaka rit pride na svoj sekret. Vse se vrača, vse se plača. Za vsako rit raste palica. Za vsako rit se šiba najde.

Bog ne plačuje vsako soboto.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je kdo zaradi svojega škodljivega, spornega delovanja prej ali slej ustrezno kaznovan, mora zanj odgovarjati

► Človeška krutost ne pozna meja – v snegu našli pasje mladičke ... Res je, da *bog ne plačuje vsako soboto*, potrpežljivi pa nismo dovolj.

► Vest ne zaspi in se ne da potišati. Zato mislim, da so tisti, ki so delali zločine, večje žrtve kot

resnične žrtve. *Bog ne plačuje vsako soboto.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bog ima dolgo šibo. Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Kar seješ, to žanješ. Karma je prasica. Kdor drugemu jamo koplje, je grobar. Kdor drugemu jamo koplje, potrebuje kramp in lopato. Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. Kdor seje veter, žanje vihar. Pravica je skazica. Vsaka palica ima dva konca. Vsaka rit pride na svoj sekret. Vse se vrača, vse se plača. Za vsako rit raste palica. Za vsako rit se šiba najde.

Bolj drek mešaš, bolj smrdi.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da se vtikanje v kaj kočljivega, spornega, vztrajanje pri kočljivi, sporni temi ne spleča, maščuje, poslabša že tako slabo stanje

VARIANTE: Bolj ko drek mešaš, bolj smrdi.

Bolj ko mešaš drek, bolj smrdi.

Bolj ko mešaš, bolj smrdi.

Bolj kot drek mešaš, bolj smrdi.

Bolj kot mešaš drek, bolj smrdi.

Bolj kot mešaš, bolj smrdi.

Bolj mešaš drek, bolj smrdi.

Če drek mešaš, smrdi.

Če drek mešaš, še bolj smrdi.

Če mešaš drek, smrdi.

Če mešaš drek, še bolj smrdi.

► Pusti jih pri miru, saj veš, *bolj drek mešaš, bolj smrdi!*

► Če bi poznali pregovor, da *bolj kot mešaš, bolj smrdi*, bi zadevo pustili pri miru.

► Pravijo, da *bolj kot mešaš drek, bolj smrdi*, zato nočem nobene polemike.

► Sami bodo odnehali, ne se zaletavati vanje. Ne jih omenjati, ne se ozirati nanje. Vse to jih samo podžiga. *Če drek mešaš, še bolj smrdi.*

Bolje drži ga, kot lovi ga.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je treba izkoristiti priložnost, ko je kaj še prisotno, dosegljivo

VARIANTE: Bolje drži ga, kakor lovi ga.

Bolje drži ga, nego lovi ga.

► Čeprav si nagajajo, vejo, da je najboljši dogovor hiter dogovor, in se držijo reka – *bolje drži ga, kot*

lovi ga. Pred kratkim sem imela tak primer, kjer je šlo za zelo veliko premoženje, a sta se partnerja kaj hitro dogovorila.

► Vpoklicani naborniki so pred odhodom v vojsko morali deponirati potne listine, jaz pa sem – *bolje drži ga, nego lovi ga* – uradno naznanil izgubo le-te in to le nekaj dni potem, ko mi jo je taisti organ s takim odporom vrnil.

► Seveda se spleča imeti še nekaj rezervnih igralcev oziroma predsednikov, človek nikoli ne ve. *Bolje drži ga, kakor lovi ga*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bolje nekaj kot nič. Bolje vrabec v roki kot golob na strehi. V sili hudič še muhe žre.

Bolje je biti prvi na vasi kot zadnji v mestu.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da ima uspeh v manjšem kraju večjo težo, veljavo, prepoznavnost kot razmeroma enak uspeh v večjem kraju**

VARIANTE: Bolje je biti prvi na vasi kot drugi v mestu.

Bolje prvi na vasi kot drugi v mestu.

Bolje prvi na vasi kot zadnji v mestu.

► Odločili smo se, da je *bolje biti prvi na vasi kot zadnji v mestu*, in ugotovili, da nam je v Sloveniji čisto lušno.

► Odpovejte se naskoku na celoten trg. Prikažite se kot najučinkovitejša možnost v podskupini trga, v kateri lahko postanete vodilni. *Bolje je biti prvi na vasi, kot zadnji v mestu*.

Bolje nekaj kot nič.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se je treba sprijazniti s slabšo izmed dveh možnosti, če je lažje ali edina dosegljiva**

VARIANTE: Bolje je nekaj kot nič.

Bolje malo kot nič.

Bolje nekaj kakor nič.

Boljše je nekaj kot nič.

Boljše malo kot nič.

Boljše nekaj kakor nič.

Boljše nekaj kot nič.

► Vsaj enkrat na dan bi se morali počteno zadihati. Tisti, ki težko hodijo, bi morali aerobne

vaje pač izvajati doma. *Bolje nekaj kot nič!*

► *Bolje nekaj kakor nič*. Ampak zelo velikokrat je kar nič. Namreč to glede sprejema telefonskega signala.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bolje drži ga, kot lovi ga. Bolje vrabec v roki kot golob na strehi. V sili hudič še muhe žre.

Bolje pozno kot nikoli.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je bolje, da se kaj zgodi pozneje kot da se sploh ne zgodi; izraža spodbudo k dejanju**

VARIANTE: Bolje enkrat kot nikoli.

Bolje pozneje kot nikoli.

Bolje pozno kakor nikoli.

Bolje pozno kot pa nikoli.

Bolje zdaj kakor nikoli.

Bolje zdaj kot nikoli.

Bolje zdaj kot pa nikoli.

► Svojo plat zgodbe so v sporočilu za javnost predstavili šele včeraj. *A boljše pozno kot nikoli*.

► Za mnoge je prišla obnova pozno, ker strokovne službe niso dale vsega od sebe. *A boljše zdaj kot nikoli*, se tolažijo in so veseli, da gre v teh dneh delo hitro.

► Instituciji sta žal potrebovali nekaj časa, da sta se usposobili za učinkovitejše delo, in rezultati so tu. *Bolje pozneje kot nikoli* in marsikatera zadeva bo še doživela epilog.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Nikoli ni prepozno.

Bolje prva zamera kot zadnja.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je odkritost, iskrenost, neposrednost za odnos koristna kljub možnosti, da povzroči zamero, užaljenost**

VARIANTE: Bolje prva kot zadnja zamera.

Bolje prva zamera kot druga.

Boljša je prva kot zadnja zamera.

Boljša je prva zamera kot druga.

Boljša je prva zamera kot zadnja.

Boljša prva zamera kot druga.

Boljša prva zamera kot zadnja.

Prva zamera je boljše kot zadnja.

Raje prva zamera kot zadnja.

► *Bolje prva zamera kot zadnja*, pravijo. Zato je tvoja odkrita in odločna beseda najboljše, kar si lahko storila.

► Je že tako, da je *boljša prva zamera kot zadnja*. Bolje je že na začetku povedati, na kaj imaš pripombe in česa ne moreš nadaljevati.

► Vaša direktnost bo dvignila nekaj prahu. Pravijo, da je *boljša prva zamera kot druga*.

► *Raje prva zamera kot zadnja* in raje veljam za neprijetno in zoprno, kot da si še kdaj kdo na meni brusi kremplje.

Bolje vrabec v roki kot golob na strehi.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se je treba sprijazniti s slabšo izmed dveh možnosti, če je lažje ali edina dosegljiva; izraža, da odločitev za kaj novega prinaša tveganje izgube česa drugega**

VARIANTE: Bolje je imeti vrabca v roki kakor goloba na strehi.

Bolje je imeti vrabca v roki kot goloba na strehi.

Bolje je imeti vrabca v roki kot pa goloba na strehi.

Bolje je vrabec v roki kakor golob na strehi.

Bolje je vrabec v roki kot golob na strehi.

Bolje vrabec v roki kakor golob na strehi.

Bolje vrabec v roki kot pa golob na strehi.

Boljše je vrabec v roki kot pa golob na strehi.

Boljše vrabec v roki kot golob na strehi.

Boljše vrabec v roki kot pa golob na strehi.

Boljši je vrabec v roki kakor golob na strehi.

Boljši je vrabec v roki kot golob na strehi.

Boljši vrabec v roki kot golob na strehi.

Raje vrabec v roki kot golob na strehi.

Vrabec v roki je boljši kot golob na strehi.

Vrabec v roki je boljši od goloba na strehi.

► Vrednost delnic sicer lahko poraste, a sam v to ne verjamem. Tako da se strinjam z reklom: *bolje vrabec v roki kot golob na strehi*.

► Ko se smučar njegovega kova bori za tako pomemben status in se poskuša prebiti iz povprečnosti, je razumljivo, da ne tvega preveč in smuča v slogu: *bolje vrabec v roki kot golob na strehi ...*

► Brez vnaprejšnjega dogovora o tem, kakšen bo njihov izkupiček, se gotovo ne lotijo nobenega dela. Ker se dobro zavedajo, da je *boljši vrabec v roki kot golob na strehi*, se vedno zadovoljijo s tistim, kar jim zagotovo prinaša korist.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bolje drži ga, kot lovi ga. Bolje nekaj kot nič. V sili hudič še muhe žre.

Boljša je domača gruda kot na tujem zlata ruda.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da ima domače okolje posebno vrednost, zlasti ob primerjavi s prednostmi tujega okolja; izraža spoštovanje do domačega okolja, navezanost nanj**

VARIANTE: Boljša domača gruda kot na tujem zlata ruda.

► Oh, domovina moja draga, ali lahko ti pismo napišem, ko so se tvoji lepoti klanjali mnogi v stihih mogočnih in prelepih? Ljubim te preprosto, mati moja! V jeziku tvojem lepem ti to povem, saj je *boljša domača gruda kot na tujem zlata ruda*. Mnogi so odšli iz tvojega raja, a jaz bi za vedno ostal.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Ljubo doma, kdor ga ima. Ljubo doma, mi pa pri Ljubotu. Povsod je lepo, a doma je najlepše. Če človek pol sveta obteče, najboljši kruh doma se peče.

Bolj star, bolj nor.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri kdo, ko je starejši, počne kaj nenavadnega, presenetljivega**

► Evropski poslanec je svoja razmišljanja začel s stavkom, s katerim je želel opisati libijskega voditelja: »*Bolj star, bolj nor.*«

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Glava sivi, rit nori. Na starem ognjišču rado gori.

Bomo videli, so rekli slepi.

TIP IZRAZA: velerizem

POMEN: **šaljiv komentar na zadržano stališče, da se bo kaj še izkazalo, da kaj še ni dorečeno, jasno, da je o čem še preuranjeno soditi**

VARIANTE: Bomo videli, je rekel slepec.

Bomo videli, je rekel slepi gluhemu.

Bomo videli, je rekel slepi.

Bomo videli, je rekel ta slepi.

► Dejal je, da se bodo Slovenci lahko zaposlovali »zunaj«. *Bomo videli, je rekel slepec.*

► Sodniška organizacija se spet igra z ognjem, čeprav se je tovrstna »ekshibicija« ob zadnjem koprskem gostovanju v Velenju srečno končala. *Bomo videli, je rekel slepi gluhemu ...*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Pa da vidimo, je rekel slepec.

Brez dela ni jela.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se je za dosežek, uspeh treba potruditi; izraža da je kdo do koristi upravičen le, če se zanje potru**

VARIANTE: Najprej delo, potem jelo.

Če ni dela, ni jela.

► Kje se je izgubilo zavedanje, da moramo delati, če hočemo preživeti, in da *brez dela ni jela*?

► Marljivi, delavni in preračunljivi racionalisti se zavedajo, da *brez dela ni jela*. Za vsak posel, zaslužek in dobiček je treba najprej nekaj storiti.

► Očitno je namen vlade in ministrstva onemogočiti pridobiti polno pokojninsko dobo. Ja, od česa pa bomo živeli? *Če ni dela, ni jela*, pravi pregovor.

► Predstavniki sedme sile smo morali v slogu pregovora *najprej delo, potem jelo* sprva opraviti svoje službene obveznosti, potem pa smo se lahko tudi mi spravili na dobrote.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Brez muje se še čevelj ne obuje. Brez nič ni nič. Brez potu ni medu. Kdor ne dela, naj ne jé. Kdor ne dela, naj vsaj jé. Kruha ne naredi moka, ampak roka. Najprej delo, potem zabava. Čič ne da nič.

Brez muje se še čevelj ne obuje.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se je za dosežek, uspeh treba potruditi**

VARIANTE: Brez muje se niti čevelj ne obuje.

Brez muje se tudi čevelj ne obuje.

Brez muje se še čevlja ne obuje.

Brez muke se še čevelj ne obuje.

Brez nuje se še čevelj ne obuje.

Brez truda se še čevelj ne obuje.

► Naučil nas je, da je treba sedeti in delati, brati,

študirati. *Brez muje se še čevelj ne obuje.*

► Ne bodite razočarani, če rezultati niso opazni takoj. *Brez muje se še čevelj ne obuje* in tudi večje spremembe se ne morejo zgoditi od danes na jutri.

► Ker se *brez muje niti čevelj ne obuje*, morate tudi vi za nagrado nekaj narediti.

► *Brez nuje se še čevelj ne obuje*, zato je treba nekaj narediti zase. Telo to poplača z zdravjem, dobrim počutjem, energijo ...

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Brez dela ni jela. Brez nič ni nič. Brez potu ni medu. Kdor ne dela, naj ne jé. Kdor ne dela, naj vsaj jé. Kruha ne naredi moka, ampak roka. Najprej delo, potem zabava. Čič ne da nič.

Brez nič ni nič.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se je za dosežek, uspeh treba potruditi; izraža, da kaj za svoj obstoj, razvoj potrebuje osnovo**

VARIANTE: Iz nič ni nič.

► Pridno delam od jutra do večera, pravzaprav pozno v noč. *Brez nič ni nič.*

► *Brez nič ni nič* in če bi kar sedel in čakal, da bodo vse postorili drugi ali pa se bo kar koli naredilo samo od sebe, sploh ne bi bilo ničesar.

► Seveda jim skušam dopovedati, da *iz nič ni nič*, da je treba v vsako stvar vlagati, če hočeš potem kaj dobiti.

► Pojavi pričajo o moči vsakega sistema znakov, ki tako dela pomen iz nič, in postavljajo na laž modrost, da *iz nič ni nič*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Brez dela ni jela. Brez muje se še čevelj ne obuje. Brez potu ni medu. Kdor ne dela, naj ne jé. Kdor ne dela, naj vsaj jé. Kruha ne naredi moka, ampak roka. Najprej delo, potem zabava. Čič ne da nič.

Brez potu ni medu.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se je za dosežek, uspeh treba potruditi**

► Šefi nordijskih disciplin vedo, da mojstri ne padajo z nebes. Tekalci sedaj dobro vedo, da *brez potu ni medu*.

► Motivi za fitnes so lahko različni: hujšanje, izboljšanje postave, krepitev mišičnih sklopov in srčnožilnega sistema. To pa zahteva čas,

odrekanje in trdo delo. Če kje, velja tu, da *brez potu ni medu*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Brez dela ni jela. Brez muje se še čevelj ne obuje. Brez nič ni nič. Kdor ne dela, naj ne jé. Kdor ne dela, naj vsaj jé. Kruha ne naredi moka, ampak roka. Najprej delo, potem zabava. Čič ne da nič.

Brez upanja ni življenja.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je upanje vrednota; izraža spodbudo, naj kdo ne neha upati**

► Upajmo na najboljše, četudi trenutno ne vidimo luči na koncu predora. Saj *brez upanja ni življenja*.

► Prosili bi za moč, da bi v življenju vztrajali s svojim pogumom in predvsem s svojim upanjem!

Kajti *brez upanja ni življenja!*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Dokler diham, upam. Upanje je življenje. Upanje umre zadnje.

Brzina je naša vrlina.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri je za koga značilna hitrost, ko je čigava hitrost opazna; izraža šaljiv komentar na čigavo počasnost**

VARIANTE: Hitrost je naša vrlina.

► *Brzina je naša vrlina*. Prehiteva vse, kar more.

► S hitrim tempom je zakorakal po sejmišču in najprej zavil v halo K. Naslednja »postojanka« pa je bila hala L. Ni kaj, *brzina je njegova vrlina*.

► Včasih so temu rekli »*brzina je naša vrlina*« ... Res je, včasih te morajo res postaviti pred dejstvo, sicer ne bi verjetno naredil nič in samo filozofiral.

Čakaj osel, da trava zraste.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri je na kaj treba dolgo, po nepotrebem čakati**

VARIANTE: Počakaj osel, da zraste trava.

Čakaj osel, da zraste trava.

► Važno, da pokasirajo denar, potem pa *čakaj osel, da trava zraste*. Če bi bilo plačilo po povzetju, bi se verjetno malo bolj zmigali.

Čas celi rane.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da čas ublaži negativno izkušnjo**

VARIANTE: Čas celi vse rane.

Čas ozdravi rane.

Čas ozdravi vse rane.

Čas ozdravi vse.

Čas pozdravi rane.

Čas pozdravi vse rane.

Čas pozdravi vse.

Čas vse ozdravi.

Čas vse pozdravi.

Čas zaceli rane.

Čas zaceli vse rane.

Čas zaceli vse.

Čas zdravi rane.

Čas zdravi vse rane.

► Nisem verjela, da je možno preživeti vse to. Toda *čas celi rane*. Naj se ta fraza sliši še tako izpeta, je resnična.

► *Čas celi vse rane*, tudi duševne. Časovna razdalja nam dopusti, da na preteklost pogledamo malce drugače.

► Klišejsko in suhoparno je reči, da *čas zdravi rane*, toda to je edini recept zate. Osemletne zveze pač ne pozabiš v enem mesecu.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Do poroke bo že dobro. Čas je najboljši zdravnik. Čas rani vse cele.

Čas je denar.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je čas cenjena vrednota; izraža spodbudo, da se kaj opravi hitreje**

VARIANTE: Čas je zlato.

► V poslovnem svetu pogosto velja, da je čas v letalu zapravljen čas. Kar spomnimo se vsem znanega reka, ki pravi, da je *čas denar*.

► »Kaj zijate?« je zavpil. »Pohitite! *Čas je denar!*«

► Časa nikoli nimamo na pretek, vedno se nam kam mudi, *čas je zlato*, obveznosti nas kličejo, minuta izgubljena ne vrne se nobena ...

Čas je najboljši zdravnik.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da čas ublaži negativno izkušnjo**

► Potrebni je bilo veliko premišljenih in strpnih dogovorov, da smo vso stvar pripeljali do konca. Menim, da je včasih *čas najboljši zdravnik* in tudi v

tem primeru upam trditi, da je bilo tako.

► Danes stavkajo učitelji, zdravniki, sodniki, policisti. *Čas je najboljši zdravnik.* Od njega je odvisno, da se storjena krivica spremeni v pravico, ki kar nenadoma postane tako očitna, da se človek vpraša, kje je tako dolgo hodila.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Do poroke bo že dobro. Čas celi rane. Čas rani vse cele.

Čas rani vse cele.

TIP IZRAZA: antipregovor

POMEN: **izraža šaljiv komentar na prepričanje, da čas ublaži negativno izkušnjo**

VARIANTE: Čas rani cele.

► *Čas rani vse cele.* Grafit na Pekarni – torej bo že držalo.

► Včeraj sem se poškodoval zaradi enega nespretnega giba. Danes je že bolje. Sklep: *Čas rani cele*, a tudi celi rane.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Do poroke bo že dobro. Čas celi rane. Čas je najboljši zdravnik.

Če bi nevoščljivost gorela, ne bi rabili drv.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **opisuje situacijo, ko je nevoščljivost močna, izrazita, očitna**

VARIANTE: Če bi fovšija gorela, ne bi potrebovali drv.

Če bi fovšija gorela, ne bi rabili drv.

Če bi nevoščljivost gorela, bi ne bilo treba drv.

Če bi nevoščljivost gorela, ne bi potrebovali drv.

Če bi zavist gorela, ne bi potrebovali drv.

Če bi zavist gorela, ne bi rabili drv.

Če bi zavist gorela, pri nas ne bi potrebovali drv.

Če fovšija bi gorela, bi bila v ognju cela.

► *Če bi nevoščljivost gorela, ne bi rabili drv* in razlog interpelacije je prav nevoščljivost, saj je nekemu uspelo nekaj, kar drugemu ni.

► Moti jih zavist, ki se je Slovenci nikakor ne moremo znebiti. Kako že pravi pregovor? *Če bi fovšija gorela, ne bi potrebovali drv ...*

Če bi pogledi ubijali ...

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri je čigav izraz**

na obrazu izrazito jezen, sovražen, napadalen

VARIANTE: Če bi lahko pogledi ubijali ...

Če bi pogled ubijal ...

Če bi pogledi lahko ubijali ...

► Če takrat ne bi spustila povodca, da se je sama lahko umaknila, bi bil skoraj sigurno ugriz. *Če bi pogledi ubijali ...*

► *Če bi pogledi ubijali*, bi bila lastnika dveh brnčkljajočih mobilov v trenutku nagačena.

► Tako nevoščljivo me je gledala, da sem raje hitro odvrnila pogled. Uh, *če bi pogledi lahko ubijali*, bi bila zdaj že trikrat mrtva.

Če čebula ne bi imela če, bi bila bula.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri je razmišljanje o uresničitvi česa manj verjetnega, težko uresničljivega, nesmiselnega, neplodno, neumestno; izraža šaljivo kritiko predpostavke**

VARIANTE: Če bi bila čebula brez če, bi bila bula.

Če bi čebula bila brez če, bi bila bula.

Če bi čebula ne imela če, bi bila bula.

Če bi čebula če ne imela, bi bila bula.

Če ne bi bilo če, bi bila čebula bula, čebela bela in na stranišču ne bi čepeli, ampak peli.

Če ne bi bilo če, bi bila čebula bula.

Če ne bi bilo če, bi na stranišču peli namesto čepeli.

Če čebela ne bi imela če, bi bila bela.

Če čebela ne bi če imela, bi bila bela.

Če čebela ne bi če imela, bi čebela bila bela.

Če čebula ne bi imela če, bi bila samo bula.

Če čebula ne bi če imela, bi bila bula.

Če čebula ne bi če imela, bi bila samo bula.

Če čebula ne bi če imela, bi čebula bila bula.

Če čebula ne bi če imela, bi čebula bula bila.

Če čebula če ne bi imela, bi čebula bila bula.

Če čebula če ne bi imela, bi čebula bula bila.

► Izgovarjanje na to, da bi bilo stanje drugačno, precej boljše, če bi nastopili tudi tisti, ki zaradi poškodb niso mogli, je neumno. In *če čebula ne bi imela če, bi bila bula.*

► Ali daš ali pa ne daš. Ne pa, če, če, če. *Če čebela ne bi če imela, bi čebela bila bela*, pa podobno je tudi s čebulo.

► Kaj bi, če bi. *Če čebela ne bi če imela, bi čebela bila bela.* Arbitraža je zaključena in bo imela posledice tudi, če je nihče ne prizna.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kaj bi, če bi. Skoraj ni še nikoli zajca ujel. Če bi teta imela jajca, bi bila stric.

Če hočeš izgubiti prijatelja, mu posodi denar.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je posojanje denarja kočljivo in lahko ogrozi prijateljstvo, dobre medsebojne odnose

VARIANTE: Če hočeš izgubiti prijatelja, posodi mu denar.

Če hočeš prijatelja izgubiti, mu moraš denar posoditi.

Če želiš izgubiti prijatelja, mu posodi denar.

► Mojo polovico od prodaje sem videl potem šele čez dobro leto dni, do takrat pa me ni hotel več poznati. Ja, ja, denar pa prijateljstvo ne gresta skupaj. Ne pravijo zastonj, da *če hočeš izgubiti prijatelja, mu posodi denar ...*

► Tam kjer se začne denar, se končajo vse te vrline, ki sem jih našteval, se konča vse, kar je lepega. *Če hočeš izgubiti prijatelja, mu posodi denar.*

► Dobimo občutek, da se vse začne in konča pri denarju. Tudi prijateljstvo, v stilu izreka: *»Če želiš izgubiti prijatelja, mu posodi denar.«*

► Preveč so se zanašali na prijateljstvo in pri tem pozabili, da *»če hočeš prijatelja izgubiti, mu moraš denar posoditi«.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Pri denarju se vse neha.

Če imajo otroci denar, imajo kramarji semenj.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da se kdo lahko okoristi na račun drugega zaradi njegovega nezrelega, naivnega, nepredvidnega ravnanja z denarjem

VARIANTE: Kadar imajo otroci denar, imajo kramarji sejem.

Kadar imajo otroci denar, imajo kramarji semenj. Kadar imajo otroci in norci denar, imajo kramarji semenj.

Ko imajo norci denar, imajo kramarji sejem.

Ko imajo otroci denar, imajo kramarji sejem.

Ko imajo otroci denar, imajo kramarji semenj.

Če imajo otroci denar, imajo kramarji sejem.

► Kdor to kupi, si zasluži biti nategnjen :) *»Če imajo otroci denar, imajo kramarji sejem,«* pravi moja babica.

► Če bi prejšnja vlada ustvarila rezerve za slabše čase, vendar pa tega, tako kot je moj oče včasih govoril, *kadar imajo otroci denar, imajo kramarji semenj*, ni naredila.

Če Mohamed ne pride h gori, pride gora k Mohamedu.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža da se je komu, zlasti pomembnejšemu, močnejšemu, neomajnemu treba prilagoditi, tudi če sam ni dejaven, prizadeven, odziven

VARIANTE: Če Mohamed ne gre na goro, pride gora k Mohamedu.

Če gora ne gre k Mohamedu, gre Mohamed h gori.

Če gora ne pride k Mohamedu, gre Mohamed h gori.

Če gora ne pride k Mohamedu, mora pač Mohamed h gori.

Če ne gre Mohamed h gori, gre gora k Mohamedu.

Če ne gre Mohamed h gori, naj pride pa gora k Mohamedu.

Če ne gre Mohamed h gori, pa pride gora k Mohamedu.

Če ne gre Mohamed h gori, pride gora k Mohamedu.

Če ne gre gora k Mohamedu, gre Mohamed h gori.

Če ne pride Mohamed h gori, gre gora k Mohamedu.

Če ne pride Mohamed h gori, mora gora k Mohamedu.

Če ne pride Mohamed h gori, pride gora k Mohamedu.

Če ne pride gora k Mohamedu, mora Mohamed h gori.

Če noče Mohamed h gori, mora gora k Mohamedu.

Če noče gora k Mohamedu, mora Mohamed h

gori.

► Nekateri organizatorji so se ravnali po starem pregovoru: *če Mohamed ne pride h gori, pride gora k Mohamedu*. Če naše najboljše stranke nočejo prihajati smučat k nam, jim bomo alpski sneg dostavili pred vrata.

► Uresničila se mi je želja, da v domačem kraju poslušam predavanja mojstrov s celega sveta, nekako v duhu izreka, *če Mohamed ne gre na goro, pride gora k Mohamedu*.

► »Če noče gora k Mohamedu, mora Mohamed h gori,« bi lahko rekli za programe filmske vzgoje, ki se trudijo sedmo umetnost približati otrokom in mladostnikom.

► »O, Tina, kaj pa ti tukaj? Nisi v službi danes?« je, presenečen nad tem, da jo je zagledal, odgovoril. »Hja, *če ne gre gora k Mohamedu, gre Mohamed h gori,*« mu je v trenutku zaprla usta.

Če ne gre, pa porinemo.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: **izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na vpljudnostno vprašanje o počutju »A gre?«**

VARIANTE: Če ne gre, pa potisnemo.

Če ne, pa porinemo.

► A gre? – *Če ne gre, pa porinemo.*

Če ne z leti, pa s tableti.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **na šaljiv način opisuje situacijo, v kateri je sčasoma, v prihodnosti mogoče pričakovati izboljšanje**

VARIANTE: Če ne gre z leti, gre pa s tableti.

Če ne gre z leti, gre s tableti.

► Žal mi je, ker ne razumeš. Saj bo bolje ... *če ne z leti, pa s tableti.*

► Veselil se je svoje uvrstitve, na vprašanje, kaj je skrivnost njegovega uspeha, pa je odvrnil: »Saj veste, kako pravijo: *Če ne gre z leti, gre pa s tableti.*«

► Ah vam rečem, brezveze se je zaradi takih sekirati, bo boljše en dan, *če ne z leti, pa s tableti.*

Cesar je nag.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri je kaj očitno napačno, kočljivo, pomanjkljivo, pa si to malokdo želi, upa izraziti**

VARIANTE: Cesar je gol.

► Zaradi velikanskih komunikacijskih mrež naš svet in njegovi voditelji postajajo bolj pregledni. *Cesar je nag.*

► Želim vam še več podobnih prispevkov. Še naprej iščite ljudi, ki izžarevajo pozitivno energijo, gledajo s srcem in si upajo na glas povedati, da *je cesar gol.*

Česar ne veš, ne boli.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da koga kaj problematičnega ne more motiti, skrbeti, prizadeti, če s tem ni seznanjen**

VARIANTE: Kar ne veš, ne boli.

Kar ne veš, te ne boli.

Kar ne vidim, ne boli.

Kar ne vidimo, ne boli.

Kar ne vidiš, ne boli.

Kar ne vidiš, te ne boli.

Tisto, cesar ne vemo, ne boli.

Če ne veš, ne boli.

Če ne veš, te ne boli.

Če ne vidiš, ne boli.

Če nič ne veš, te nič ne boli.

Česar ne vemo, to ne boli.

Česar ne veš, te ne boli.

Česar ne veš, to ne boli.

Česar ne vidiš, ne boli.

Česar človek ne ve, to ne boli.

► *Česar ne veš, ne boli.* Mogoče je res bolje videti samo do svojega praga in se ne zanimati za vse gorje, ki ga je svet poln.

► Star pregovor pravi: »*Česar ne vemo, to ne boli!*« Verjetno so prav zato predavanja o zdravju bolj slabo obiskana.

► Na žalost, ko gre za vnos strupov v telo, ne velja rek, da *kar ne veš, te ne boli ...*

Četrtek je mali petek.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je zaradi bližine vikenda preživljanje četrтка podobno preživljanju petka**

VARIANTE: Četrtek je novi petek.

Četrtek je že mali petek.

► *Četrtek je mali petek.* Že veste kaj boste počeli čez vikend?

► Ne morem razumeti, kako najbolj popularna radijska postaja razlaga, da je *četrtek mali petek*. V petek pa odšteva ure, kdaj bo konec delovnega dne.

Čič ne da nič.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da počitek, odsotnost dela, zlasti fizičnega ne prinese dosežka, uspeha**

VARIANTE: Čič ne da nič, aj pa še manj.

Čič ne da nič, ležanje još manje.

Čič ne da nič, ležanje pa še manje.

Čič ne da nič, spanje pa još manje.

Čič ne da nič, spanje pa še manje.

Čič ne da nič, zijalo pa bolj malo.

► Nekdo mu je rekel, naj si vendar malo oddahne in mu ponudi še eno pijačo. Kljub večerni uri mojster ni hotel nič slišati o tem. »*Čič ne da nič!*« je postregel s starim pregovorom in pri tem odločno zavrnil prijazno ponudbo.

► Najprej je treba znati delati z rokami in z glavo, da lahko potem delaš samo z glavo. Danes bi pa vsi kar takoj na stolčkih sedeli ... *čič ne da nič!*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Brez dela ni jela. Brez muje se še čevelj ne obuje. Brez nič ni nič. Brez potu ni medu. Kdor ne dela, naj ne jé. Kdor ne dela, naj vsaj jé. Kruha ne naredi moka, ampak roka. Najprej delo, potem zabava.

Cilj je pót.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je pót do cilja pomembna že sama po sebi**

VARIANTE: Pót je cilj.

► Včeraj se nas je sedem podalo na dolgo pot čez gore in doline, da smo spet prišli na začetek poti. Kakšen nesmisel, bi dejal nekdo, ki ga ni bilo zraven. Pa ni čisto tako. Sposodil si bom rek, znan vsem alpinistom: *cilj je pót*.

► Sprehod čez sončne travnike nima točno določenega cilja. Kako je že rekel Nejc Zaplotnik? »*Cilj je pót*«. Na Dobravi to drži kot pribito.

► Ni pomemben cilj, pomembna je pot – *pót je cilj*.

Čistim je vse čisto.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da kdo, ki je pošten, moralno neoporečen, nepoštenost, moralno oporečnost odmisli, mu je nepredstavljiva**

VARIANTE: Čistemu je vse čisto.

► Še posebej mi je poučen izraz *Čistim je vse čisto*. Kako to razumeš? Da je čistost lastnost duha in ne lastnost stvari?

► Vsa ta obremenjenost z goloto se mi ne zdi zdrava. *Čistemu je vse čisto*, tudi gola sokopalka na plaži.

Čisti računi, dobri prijatelji.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je za dobre odnose treba imeti jasne dogovore, poravnane dolgove, obveznosti**

► Saj vsi poznamo tisti rek: *Čisti računi, dobri prijatelji*. Zaposlen, če plačuje sindikatu članarino, zagotovo hoče vedeti, kaj se potem s tem dogaja.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Čisti računi, dolga ljubezen.

Čisti računi, dolga ljubezen.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je za dobre odnose treba imeti jasne dogovore, poravnane dolgove, obveznosti**

► Od vrlin bi mogoče omenil navado, da vsakemu povem vse v obraz. *Čisti računi, dolga ljubezen*, to je zelo enostaven recept.

► *Čisti računi, dolga ljubezen*. Dobro bi bilo, da si pokažeta bančne izpiske in jih skrbno proučita.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Čisti računi, dobri prijatelji.

Človek človeku volk.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri kdo v odnosu do drugega ravna nepošteno, zlonamerno, kruto**

VARIANTE: Človek je človeku volk.

► Dobrohoden človekoljub je, kar je redka odlika v današnjih časih, ko se v živo odvija filozofska postavka: »*Človek človeku volk*.«

► Strah pred apokalipso je ustvaril mnoge znanstvenofantastične filme, kjer je *človek človeku volk* in kjer je Zemlja le še od vojn opustošena

puščava.

► *Človek je človeku volk* zato bodimo veseli za vse svoje iskrene razumne in inteligentne prijatelje.

Ker takšnih je malo.

► V časih, ko je *človek človeku volk*, Razkolnikov stori najhujši zločin – ubije sočloveka.

Črepinje prinašajo srečo.

TIP IZRAZA: verovanje

POMEN: **izraža verovanje, da je razbitje česa na črepinje dober znak, napoveduje pozitivno dogajanje**

► Včasih se kaj ponesreči ali razbije, a *črepinje* tako ali tako *prinašajo srečo*.

Črne mačke prinašajo nesrečo.

TIP IZRAZA: verovanje

POMEN: **izraža verovanje, da je srečanje s črno mačko slab znak, napoveduje negativno dogajanje**

VARIANTE: Če ti pót prekriža črna mačka, moraš trikrat tleskniti.

Če ti črna mačka prekriža pót, moraš trikrat pljuniti čez ramo.

Če ti črna mačka prečka pót, pljuni čez ramo.

Če vidiš črno mačko, pljuni čez ramo.

Črn maček, ki prečka cesto, prinaša nesrečo.

Črna mačka prinaša nesrečo.

Črna mačka, ki prečka cesto, prinaša nesrečo.

► Ali je res, da *črne mačke prinašajo nesrečo*, kadar prečkajo cesto pred vami? Zagotovo jo prinašajo. Same sebi.

► Nisem vraževerna. Niti malo ne. Poznam pa veliko vraž: *če ti črna mačka prekriža pót, moraš trikrat pljuniti čez ramo*, številka trinajst prinaša smolo ...

Daleč od oči, daleč od srca.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da večja oddaljenost ali dlje časa trajajoča ločitev povzroči čigavo ravnodušnost do koga ali česa, zmanjša čustveno navezanost na koga ali kaj**

► Včasih so bili ti ljudje odrinjeni na obrobje, zdi pa se mi, da tudi danes ni prav nič drugače. Saj poznate tisti rek: *Daleč od oči, daleč od srca*.

► Ljudski pregovor pravi: *daleč od oči, daleč od srca*. Žal ta pregovor velja tudi za enakomerni regionalni razvoj. Kar je daleč od vladne palače, je očitno daleč tudi od državne denarnice.

► Poseben primer so ljubezni s tujci, ki ne vzdržijo pravila *daleč od oči, daleč od srca*, ampak ljubezen le še poglobijo.

Danes jaz, jutri ti.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je življenje minljivo; izraža, da se nesreča lahko zgodi vsakemu**

VARIANTE: Danes meni, jutri tebi.

Danes tebi, jutri meni.

Danes ti, jutri jaz.

► Že ob rojstvu nam je načrtana pot, ki pelje h koncu, *danes jaz, jutri ti*, mi vsi bomo legli v tej stavbici tišine v večni sen.

► Življenje ne pozna milosti. *Danes ti, jutri jaz*, krog se vrti ... Prah si in v prah se povrneš.

► Narava je nepredvidljiva in svet kljub silovitemu napredku ni varen pred katastrofami: *danes tebi, jutri meni*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Danes si, jutri te ni.

Prah si in v prah se povrneš.

Danes si, jutri te ni.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža zavedanje, da je življenje minljivo; opisuje situacijo, ko kaj mine**

VARIANTE: Danes si, jutri te ni več.

Danes si, jutri te več ni.

► Morda gledalcem ni zanimivo, če zmeraj na najvišji zmagovalni stopnički videvajo isti obraz, a to se lahko v športu hitro spremeni. *Danes si, jutri te ni*.

► Naš problem je, da na zaprtje neperspektivnega podjetja gledamo preveč čustveno. Tržno gospodarstvo takšnega čustvovanja ne pozna; *danes si, jutri te ni več*.

► Pri zdravju je tako: *danes si, jutri te več ni*. Nihče ni večni, in s tem se moramo sprijazniti.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Danes jaz, jutri ti.

Prah si in v prah se povrneš.

Dan ima samo štiriindvajset ur.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: opisuje situacijo, ko ni dovolj časa, da bi se kaj opravilo; izraža opravičilo glede neopravljenega dela, zaostanka s čim

VARIANTE: Dan ima le štiriindvajset ur.

Dan ima zgolj štiriindvajset ur.

Dan ima štiriindvajset ur.

- ▶ Drugi del knjige že pišem, v mislih jih imam še nekaj, a kaj, ko *ima dan samo štiriindvajset ur*, življenje pa je tako zanimivo!
- ▶ *Dan ima štiriindvajset ur* za vse. Predvsem se vedno dobro organiziram in vnaprej pripravim na dnevna opravila tako pri vodenju podjetja kot gospodinjstva in doma.
- ▶ Ker *ima* tudi moj *dan zgolj štiriindvajset ur*, vas, ki si želite brezplačno vedeževanje, pa je ogromno, bom morala postaviti nekakšno omejitev.

Dejanja so glasnejša od besed.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je koga, kaj bolje, bolj smiselno, zanesljivo presojati po dejanju kot po govorjenju

VARIANTE: Dejanja govorijo glasneje kot besede.

Dejanja govorijo glasneje od besed.

Dejanja povedo več kot besede.

Dejanja povedo več kot tisoč besed.

Dejanja povedo več od besed.

Dejanja povejo več kot besede.

Dejanje govori glasneje od besed.

Dejanje pove več kot besede.

Dejanje pove več kot tisoč besed.

▶ Zakaj se nam zdi, da se je celoten svet postavil na glavo? Prav zaradi – onesnaževanja! Prav zaradi nas! Ampak slovenski pregovor pravi tudi: »*Dejanja so glasnejša od besed!*« Sončna sobota je bila kot nalašč za to, da smo vaščani tudi letos pljunili v roke.

▶ Prvega vtisa gotovo ne boste hoteli pokvariti z zamujanjem in opravičevanjem, saj takšno *dejanje pove več kot besede*, razen če imate še kakšen drug razlog, kot so vesoljci v kopalnici.

▶ *Dejanja povedo več kot besede*. Naredite kaj in nehajte že enkrat govoriti. To je najlažje.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kdor veliko govori, malo naredi. Po bitki je lahko biti general.

Delo krepa človeka.

TIP IZRAZA: antipregovor

POMEN: izraža šaljiv komentar na prepričanje, da je delo koristno, blagodejno za človekovo počutje; izraža, da ima delo na človeka lahko tudi slab, uničujoč vpliv

VARIANTE: Delo človeka krepa.

- ▶ *Delo krepa človeka!* Smo včasih rekli. Saj, spremenilo pa se v principu ni nič. Med službo in delom je velika razlika!
- ▶ Pleskanje v bistvu utruja bolj, kot se spominjam, pa smo vedno pleskali sami. No ja. *Delo krepa človeka*.
- ▶ Živel 1. maj vsem delavkam in delavcem! Čeprav *delo krepa človeka*, ga tudi izpolnjuje, mu daje smisel in ga bogati.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Delo krepki človeka.

Delo krepki človeka.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je delo koristno, blagodejno za človekovo počutje

VARIANTE: Delo človeka krepki.

- ▶ Ne bojim se nobenega dela, ne fizičnega ne intelektualnega, saj se zavedam, da *delo krepki človeka* in mu daje novih moči.
- ▶ Dokazano je, da *delo človeka krepki*, brezposelnost pa je povezana z negativnimi učinki. Delo je ključno za zdravje, kajti zagotavlja dohodek, občutek samozadovoljstva in socialne povezave v družbi.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Delo krepa človeka.

Denar je sveta vladar.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da ima denar ključen, zlasti neupravičen, sporen vpliv na kaj; opisuje situacijo, ko denar omogoča kaj neupravičenega, spornega

VARIANTE: Denar, sveta vladar.

- ▶ Na politično moralo odločilno vplivajo velika podjetja, ki stranke denarno podpirajo. *Denar je sveta vladar* in to se v zadnjem času ni kaj dosti spremenilo. Vsi smo bolj ali manj obremenjeni z materialnimi dobrinami.
- ▶ Kot borec proti kriminalu se je prisiljen boriti tudi proti pravnemu sistemu, ki mu je malo mar

za pravico, dokler *je denar sveta vladar*.

► Ljudje bodo prišli na stadion, če bo padel rekord. Pojedli in popili bodo toliko, da bo finančni krog sklenjen. *Denar, sveta vladar*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Denar ni vse. Denar odpira vsa vrata. Za denar se vse dobi.

Denar ne smrdi.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri se kdo ne brani zasluzka, tudi če je ta sporen

VARIANTE: Denar ne smrdi nikomur.

Denar nikomur ne smrdi.

► Če ljudje nimajo zaposlitve, nekaj pač morajo početi, saj *denar ne smrdi*.

► Uradnemu preganjanju cigaret, alkohola in spotakljivih filmov preveč ne nasedamo, saj si pod tovrstnimi na zid pribitimi parolami mirno nazdravljajo mladci, ki jim pod nosom še puh ni pognal. Tisti, ki jim točijo, pa se v duhu *denar ne smrdi* sprenevedajo in tolažijo, da pač vsi ne morejo biti strokovnjaki za določanje letnikov.

► Morda pa še ni vse do konca dogovorjeno in se bo spor okrog izvirnih prizorišč uredil še kako drugače. *Denar ne smrdi nikomur*.

Denar odpira vsa vrata.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da denar omogoča kaj, kar je sicer težko dosegljivo, nemogoče

VARIANTE: Denar odpira marsikatera vrata.

Denar odpre vsa vrata.

► Tajkuni si gradijo dvorce, rezidence na takšnih lokacijah, za katere niti slučajno običajen državljan ne bi dobil dovoljenja. Ampak, ker *denar odpira vsa vrata* je tega tudi polno.

► Zdelo se je, da bo nova stolpnica dokaz, da *denar odpira vsa vrata* in da so nesramno bogati včasih nad zakonom – a vse kaže, da bo imela zgodba nepričakovano drugačen konec.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Denar je sveta vladar. Za denar se vse dobi.

Dober glas seže v deveto vas.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je pozitivna ocena česa odmevna

VARIANTE: Dober glas daleč seže.

Dober glas gre v deveto vas.

Dober glas se daleč sliši.

Dober glas se sliši daleč.

Dober glas se sliši v deveto vas.

Dober glas seže daleč.

Dober glas seže v deseto vas.

Dober glas seže zelo daleč.

► Med prisotnimi niso bili samo domačini, temveč je prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku v Kranj pritegnila obiskovalce iz vseh koncev Slovenije. Saj veste, kaj pravijo: *dober glas seže v deveto vas ...*

► Drugi način je upoštevanje starega pravila, da *dober glas seže v deveto vas*. Če je le mogoče, se pri znancih in prijateljih, ki so kakšnega od mojstrov že gostili na svojem domu, pozanimajte, kako zadovoljni so bili z njegovimi storitvami.

► Očitno *dober glas seže daleč*. Ni se še namreč zgodilo, da bi bili mi tisti, ki bi se kje ponujali za nastop, zmeraj nas drugi pokličejo in povabijo, naj pridemo.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Dober glas seže v deveto vas, slab pa še dlje.

Dober glas seže v deveto vas, slab pa še dlje.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je negativna ocena česa še bolj odmevna kot pozitivna

VARIANTE: Dober glas gre v deveto vas, slabši pa še dlje.

Dober glas se sliši v deveto vas, slab pa še dlje.

Dober glas se sliši v deveto vas, slabši pa še dlje.

Dober glas seže v deveto vas, slab glas pa še dlje.

Dober glas seže v deveto vas, slab pa ostane rad ves čas.

Dober glas seže v deveto vas, slab pa v deseto.

Dober glas seže v deveto vas, slab pa v deveto deželo.

Dober glas seže v deveto vas, slab pa v vsako.

Dober glas seže v deveto vas, slab pa še dalje.

Dober glas seže v deveto vas, slab pa še mnogo dlje.

Dober glas seže v deveto vas, slab pa še nekoliko dlje.

Dober glas seže v deveto vas, slab pa še veliko dlje.

Dober glas seže v deveto vas, slabši pa še dalje.

Dober glas seže v deveto vas, slabši pa še dlje.

Slab glas seže daleč.

Slab glas seže v deveto vas.

Slab glas seže zelo daleč.

► *Dober glas seže v deveto vas, slab pa še dlje: o težavah, ki ste jih imeli s trgovcem, povejte čim več ljudem.*

► Opis krajev in ponudbe mora ustrezati dejanskim razmeram, da se ne uveljavi načelo: *dober glas se sliši v deveto vas, slabši pa še dlje.*

► Gre za dampinške poskuse vstopa na trg. Ponavadi jih zahtevnejši del trga oziroma naročnikov tudi kmalu izloči, saj *slab glas seže daleč*, vendar pa hkrati ustvarjajo izkrivljeno podobo prevajalske dejavnosti kot strokovnega dela.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Dober glas seže v deveto vas.

Dober počitek je pol dela.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je spočitost za kakšno dejavnost pomembna**

VARIANTE: Počitek je pol dela.

► Popoldanski počitek je dovolj, da si hitro napolnim baterije in lahko uspešno opravljam svoje delo še preostanek dneva. Ali kot pravi slovenski pregovor: »*Dober počitek je pol dela.*«

► Dan 3: *počitek je pol dela*, še posebej, če si na morju.

Dober sosed je več vreden kot vsa žlahta.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da so dobri sosedski odnosi zelo pomembni, cenjena vrednota; izraža, da so lahko drugi ljudje bolj zanesljivi, pripravljeni pomagati kot sorodniki**

VARIANTE: Dober sosed je boljši kot deset stricev.

Dober sosed je boljši kot vsa žlahta.

Dober sosed je boljši od brata.

Dober sosed je več vreden kot vsaka žlahta.

Dober sosed je vreden več kot deset stricev.

Dober sosed je vreden več kot pol žlahte.

Dober sosed je vreden več kot vsa žlahta.

Sosedje so prva žlahta.

► Odnosi so se večkrat krhali, namesto da bi se postavljali na enakopravne temelje, saj star slovenski pregovor pravi, da *je dober sosed več vreden kot vsa žlahta ...*

► Menda *je dober sosed boljši kot vsa žlahta*, a sosedsko sožitje se nemalokrat sprevrže v vojno.

► Slovenski pregovor pravi, da *je dober sosed boljši kot deset stricev*. Kaj pa če je vaš sosed strah in trepet vseh v soseski?

► Ker so sosedje vedno, kadar je bilo treba, pomagali, so bili vselej vabljeni na hišna slavja, še posebej na ohcet. Zato je tu vedno veljalo: *sosedje so prva žlahta*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Dober sosed je zlata vreden. Žlahta, raztrgana plahta.

Dober sosed je zlata vreden.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da so dobri sosedski odnosi zelo pomembni, pomembna vrednota**

VARIANTE: Dober sosed je vreden zlata.

Dobri sosedje so vredni zlata.

Dobri sosedje so zlata vredni.

► Danes je moderno razglablјati o tem, kako se darovati drugim, kako pomagati, pa tudi če s starimi cunjami. Kmetje imamo to že od nekdaj v sebi, saj vemo, da težko shajamo drug brez drugega in da *je dober sosed zlata vreden*.

► *Dober sosed je vreden zlata*. Poprosite ga, naj redno prazni vaš poštni nabiralnik ali, kar je še boljši ukrep, naj med vašo odsotnostjo parkira na vaši dovozni poti.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Dober sosed je več vreden kot vsa žlahta.

Dobra vaga v nebesa pomaga.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je poštenost, radodarnost pri odmerjanju česa, zlasti ob prodaji, vrednota**

VARIANTE: Mera in vaga v nebesa pomaga.

► Vse merilne naprave, ki so bile na voljo kupcem, so bile označene z overjenimi pečati, za vse na tržnici pa je veljal rek: »*Dobra vaga v nebesa pomaga*«.

► Koliko stane žemljica? Trideset centov? Glejte, vam dam en evro, saj *dobra vaga v nebesa pomaga*.

Dobro blago se samo hvali.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je kakovost lahko prepoznati; izraža da za cenjenje česa kakovostnega dodatna spodbuda ni potrebna**

VARIANTE: Dobra roba se sama hvali.

Kar je dobro, se samo hvali.

► Če bi hoteli, bi lahko o dogodku govorili v superlativih, pa ne bomo: *dobro blago se pač samo hvali!*

► Odpovejte se vsaj delu reklam (*dobro blago se samo hvali*) in ta sredstva raje namenite socialno ogroženim.

► Zakaj literat pravzaprav potrebuje promocijo? Ali v literaturi ne velja, da se *dobra roba sama hvali*?

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kar je dobro, ni slabo.

Dobro spanje je pol zdravja.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je spanje koristno, zaželeno, zdravo**

VARIANTE: Dober spanec je pol zdravja.

Spanec je pol zdravja.

Spanje je pol zdravja.

► Pravijo, da je *dobro spanje pol zdravja*. Tudi če ne bi bilo čisto tako, je res, da pomanjkanje spanja vpliva na zmanjševanje števila imunskih celic.

► *Spanec je pol zdravja*. Nespečnost in neprespanost sta vse pogostejši spremljevalki sodobnega človeka.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Smeh je pol zdravja.

Spanec je boljši kot žganec.

Dobrota je sirota.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je ob izkazani dobroti lahko človek deležen nehvaležnosti, neodobravanja, posmeha; opisuje situacijo, ko se dobronamerno dejanje ne izplača, ni deležno zahvale**

VARIANTE: Dobrota, sirota.

► Verjamem, da se ti dobro povrne in obratno ... Saj včasih se res zdi, da velja pregovor »*dobrota je sirota*«, dolgoročno pa mislim, da se dobrota obrestuje.

► Ljudje so dobri po srcu in še dovezetni do stisk soljudi. Radi pomagajo, četudi so se pri tem že opekli. *Dobrota je sirota*, kajne?!

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kdor je dober, je oslu podoben. Nehvaležnost je plačilo tega sveta.

Dokler diham, upam.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je v upanju mogoče dolgo vztrajati; izraža spodbudo, naj kdo ne neha upati**

VARIANTE: Dokler dihamo, upamo.

Dokler je življenje, je tudi upanje.

Dokler je življenje, je upanje.

Dokler živimo, upamo.

Upam, dokler diham.

Upanje je, dokler živimo.

► Dum spiro, spero! *Dokler diham, upam*, so zapisali stari Latinci.

► Pravijo, da *dokler živimo, upamo*. Da je upanje zadnje, ki umre. In tudi ko z besedami sporočamo nasprotno, globoko v sebi še vedno upamo.

► Ne smeš prehitro obupati. *Dokler živimo, upamo*.

► Prvi ciklus pomaga, krvna slika se izboljšuje, *dokler je življenje je upanje*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Brez upanja ni življenja. Upanje je življenje. Upanje umre zadnje.

Dolgost življenja našega je kratka.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je življenje minljivo**

VARIANTE: Dolgost našega življenja je kratka.

► Rojstni dnevi so pravzaprav zelo osebni dnevi. Nekateri jih praznujejo bučno in v krogu prijateljev, nekateri jih sploh ne, marsikdo je tedaj malce otožen, ker se zave, da je *dolgost življenja našega kratka*, spet drugemu pa na površje prinesejo naplavino, ki je sicer varno spravljena v globočinah.

► Naš največji slovenski pesnik je rekel »*Dolgost našega življenja je kratka ...*«, mi pa pravimo »Zdravo jej pa boš živel lepo in dolgo, kolikor boš hotel.«

Do poroke bo že dobro.

TIP IZRAZA: replika

POMEN: **izraža tolažeč odziv na poškodbo koga, zlasti otroka; izraža, da čas omili kaj negativnega**

VARIANTE: Do poroke bo vse dobro.

Do poroke bo vse okej.

Do poroke bo vse v redu.

Do poroke bo še vse dobro.

Do poroke bo že v redu.

Do poroke bo že vse v redu.

Do poroke se bo vse zacelilo.

Do poroke se bo že zacelilo.

► To je tako, kot da vas obkroži skupina nasilnežev in vam vzame telefon in za slovo pusti buško. Stari ljudje vedno pripomnijo: »*Do poroke bo že dobro ...*«

► Včasih so rekli, da *bo do poroke vse dobro*. Poškodba dolgoročno ni vplivala na njegovo kariero.

► Saj bo bolje. Samo prespati moraš! Saj veš, *do poroke bo še vse dobro*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Čas celi rane. Čas je najboljši zdravnik. Čas rani vse cele.

Do poroke na roke.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je do poroke zaželen, zahtevana spolna vzdržnost; izraža, da je samozadovoljevanje značilno za samsko življenje**

► Saj sem rekla, *do poroke na roke*. Potem po poroki ugotoviš, da je npr. impotenten. No, potem pa se bova držala za roke do konca svojih dni.

► Pravijo da *do poroke na roke*. Ko se poročim, torej dobim pomivalni stroj ...

Drek vedno priplava na vrh.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se kdo s slabimi lastnostmi, značajem zlahka prebije v ospredje, na visok položaj**

VARIANTE: Drek vedno na površje priplava.

Drek vedno na vrh priplava.

Drek vedno priplava na površje.

Drek zmeraj na vrh priplava.

Drek zmeraj priplava na vrh.

► Mogoče bi bila rešitev ukinitve vseh strank in neposredne volitve uglednih oseb. Najbrž pa bi se tudi v takem sistemu zgodilo po starem pregovoru: *drek vedno priplava na vrh*.

► Najkasneje pet let po revoluciji se organizira nova mafija po fizikalnem zakonu »*Drek zmeraj na vrh priplava* – prej ali slej!«.

► Banalno je, da dovolimo, da se psihopati vedno znova prerinejo v ospredje, kot da ne bi vedeli, da »*drek vedno priplava na površje*«.

Eden ni nobeden.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da le ena oseba, dejanje, dogodek ali le en kos česa ne zadošča**

VARIANTE: En ni noben.

► *Eden ni nobeden* je reklo, po katerem se ravna vse več avtomobilskih znamk, ko beseda nanese na športne terenske avtomobile.

► Seveda je res, da »*ena ni nobena*«, se pravi, da ženske zaradi ene ministrice v družbi niso ne bolj ne manj enakopravne. Vendarle pa ima ženska v vladi velik simbolni pomen.

► Druga kava je šele tista prava. Ali: *ena ni nobena*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Ena lastovka še ne prinese pomladi. Enkrat ni nobenkrat.

Elizabeta na belem konju prijezdi.

TIP IZRAZA: vremenski pregovor

POMEN: **izraža, da 19. novembra pogosto zapade zgodnji sneg**

► Sneženje 19. novembra ni redkost, sicer ne bi nastal pregovor: »*Elizabeta na belem konju prijezdi*.« Bomo videli, ali bo tudi letos tako.

► Čez nekaj dni, natančneje 19. novembra, bo imela god Elizabeta. Za ta dan star slovenski ljudski pregovor pravi: »*Elizabeta na belem konju prijezdi*.« Bel konj seveda pomeni sneg.

Ena lastovka še ne prinese pomladi.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da en sam dogodek še ne pomeni spremembe, zlasti na bolje**

VARIANTE: Ena lastovica ne prinese pomladi.

Ena lastovica še ne pomeni pomladi.
Ena lastovica še ne prinese pomladi.
Ena lastovica še nikoli ni prinesla pomladi.
Ena lastovka ne naredi pomladi.
Ena lastovka ne pomeni pomladi.
Ena lastovka ne prinese pomladi.
Ena lastovka še ne naredi pomladi.
Ena lastovka še ne pomeni pomladi.
Prva lastovka ne prinese pomladi.
Prva lastovka še ne pomeni pomladi.
Prva lastovka še ne prinese pomladi.

► Ne veselite se prehitro, kajti *ena lastovka še ne prinese pomladi*. Za končni uspeh se boste morali potruditi precej bolj kot doslej.

► Enako kot *prva lastovka še ne prinese pomladi*, tudi dejstvo, da so tukajšnje turistične zmogljivosti med velikonočnimi in prvomajskimi prazniki razprodane, ne pomeni, da bo letošnja sezona rekordna.

► Tako kot *prva lastovka še ne pomeni pomladi*, nista dve leti izjemno dobre gospodarske rasti še noben dokaz, da si je gospodarstvo opomoglo za neko daljše obdobje.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Eden ni nobeden.
Enkrat ni nobenkrat.

Glava ni žoga.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se je treba paziti, da ne pride do poškodbe glave kot dragocenega, nenadomestljivega dela telesa**

► Čeprav se oba z dedijem trudita, jima nekajkrat skočim na posteljo, ki je, kot nalašč za moje vragolije, zraven. Dedi me lovi, babi pa opozarja, naj bolj pazim na glavo, ker *glava ni žoga*.

► V obvezno opremo jadralnega padalca sodi še letalni sedež, reševalno padalo in, ker *glava ni žoga*, tudi čelada.

Glava sivi, rit nori.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri kdo, ko je starejši, počne kaj, kar je nenavadno, presenetljivo**

VARIANTE: Glava sivi, rit pa nori.

Glava sivi, rit znori.

► Koliko si star? Kolikor se počutiš? Ja, menda to drži. Nekateri so že pri tridesetih, nekateri pa so zlički še pri osemdesetih. A za take pravijo, da jih je doletela druga puberteta, za nekatere pa so si izmislili tisti pregovor – *glava sivi, rit nori*.

► Zdi se mi, da je pri ljudeh, ki se v teh letih odzivata na tak način, prisoten fenomen: »*Glava sivi, rit znori*«, ki je značilen za osebe, ki se nekako niso našle, kaj šele izživele v mladostniških letih.

► Zrela leta so prelomnica, ko *glava sivi, rit pa nori*.
POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bolj star, bolj nor. Na starem ognjišču rado gori.

Gliha vkup štriha.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da ima kdo podobne lastnosti, zlasti negativne, kot kdo, s komer se rad, pogosto druž**

VARIANTE: Gliha skup štiha.

Gliha skup štriha.

Gliha skup štrika.

Gliha skupaj štiha.

Gliha skupaj štriha.

Gliha skupaj štrika.

Gliha vkup štiha.

Gliha vkup štrika.

► Če mi njihovi prijatelji niso všeč, se seveda vprašam, kakšni ljudje so oni. Najbrž vsi vsaj majčkeno verjamemo, da *gliha vkup štriha* ali da se volk z volkom druž.

► Menda jima je bilo kar usojeno srečati se – šest let nazaj sta se znašli v istem alpinističnem klubu, obe že takrat zapriseženi avanturistki. Pa sta takoj ugotovili, da *gliha skup štriha*.

► Dva osla na kupu, »*gliha skup štrika*«.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Isti ptiči skup letijo.

Gorje premaganim.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri poraženec lahko pričakuje maščevanje, slabo stanje, obravnavo**

VARIANTE: Gorje poražencem.

Gorje poraženim.

Gorje premagancem.

► Že stari Rimljani so poznali pregovor »gorje premaganim«. Dogajanje v vojni in po njej ni na tem polju nič kaj posebnega, ne glede na vse grozote ter šokantnost prizorov.

► »Vae victis«, gorje premagancem, je dejstvo in pregovor, a žal ne odpravi krute resnice, da je nekdo dal ukaz in da so nekateri ukaz izvršili in morili.

► Javno mnenje je na strani zmagovalcev, gorje poraženim. Ta znani povolilni učinek deluje tudi po tokratnih volitvah.

Greh se pove, grešnika pa ne.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je treba opozoriti na napako, nevšečnost, težavo obzirno, brez izpostavljanja odgovorne osebe, krivca

VARIANTE: Greh se pove, grešnik ne.

Greh se pove, grešnik pa ne.

Greh se pove, grešnik se pa zamolči.

Greh se pove, grešnika ne.

► Voznik, ki so mu namerili domala dva promila alkohola, jo je odnesel veliko bolje kot njegov avtomobil. A ker je že tako, da se greh pove, grešnika pa ne, naj še izdamo, da srečanje s sodnikom za prekrške in ponovno opravljanje vozniškega izpita zanj ne bosta novost.

► Greh se pove, grešnika pa ne. Na minuli pustni torek sta se dva veseljaka na ribniškem koncu našemila v doktorja in njegovega pomočnika ter odšla na zdravstveni obhod.

► Enotni so bili v tem, da se greh pove, grešnik pa ne; to sem dosledno spoštoval in tudi zato imen pripovedovalcev nisem objavil.

Grešiti je človeško, občutek pa je božanski.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je ob delanju napake, ob pregrehi, kršenju česa prepovedanega, prisoten užitek

VARIANTE: Grešiti je človeško, a občutek je božanski.

Grešiti je človeško, a občutki pri tem so božanski.

Grešiti je človeško, občutek je božanski.

Grešiti je človeško, občutek je pa božanski.

Grešiti je človeško, občutek pa božanski.

Grešiti je človeško, toda občutek je božanski.

► Ne, ne držim se nobenega pregovora. Všeč mi jih je pa kar nekaj, recimo eden izmed njih: *Grešiti je človeško – občutek pa je božanski.*

► Vsega po malem, občasne pregrehe za dobro počutje (saj vemo, da je grešiti človeško, občutek pa božanski ...), pa bo vse na svojem mestu.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Motiti se je človeško, odpuščati pa božansko. Motiti se je človeško. Na napakah se učimo. Nihče ni popoln. Vsi smo krvavi pod kožo.

Hiti počasi.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža opozorilo, da se je treba česa lotiti preudarno, vztrajno, počasi

► Pri starostnikih je zmanjšan občutek za žejo, zato bi morali skrbneje nadzorovati količino popite tekočine in v vročini še bolj kot sicer upoštevati nasvet »hiti počasi«.

► Polž z napisom »hiti počasi« je bil priljubljen simbol tehtnega premisleka in vztrajnosti v dejanjih.

► Pri spoznavanju gob velja pravilo: hiti počasi. Začetnikom pa priporočajo, naj prve korake pri gobarjenju uberejo v družbi izkušenih gobarjev.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Počasi se daleč pride. Počasi se žaba dere. Rim ni bil zgrajen v enem dnevu.

Hočeš, nočeš, moraš.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri je nekaj nujno, neizbežno, čeprav ni zaželeno, vzbuja pomisleke

VARIANTE: Hočeš, nočeš.

► Kazalci na uri so se že bližali deseti, zato smo po načelu »hočeš, nočeš, moraš« pripravili nahrbtnike in se podali v dolino.

► Nogomet je resda moštven šport, toda vsa moštva imajo igralce, ki odločajo – to so igralci, ki naredijo razliko. Hočeš – nočeš. Tako je.

Hudič je v podrobnostih.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da se kaj kaže drugače ob upoštevanju dodatnega vidika, zlasti manj

očitnega

VARIANTE: Bog je v detajlih.

Bog je v malenkostih.

Bog je v podrobnostih.

Bog se skriva v detajlih.

Bog tiči v podrobnostih.

Hudič je v detajlih.

Hudič je v malenkostih.

Hudič se skriva v detajlih.

Hudič se skriva v malenkostih.

Hudič se skriva v podrobnostih.

Hudič tiči v detajlih.

Hudič tiči v malenkostih.

Hudič tiči v podrobnostih.

Vrag je v detajlih.

Vrag je v malenkostih.

Vrag je v podrobnostih.

Vrag se skriva v detajlih.

Vrag se skriva v malenkostih.

Vrag se skriva v podrobnostih.

Vrag tiči v detajlih.

Vrag tiči v malenkostih.

Vrag tiči v podrobnostih.

Zlodej se skriva v podrobnostih.

► Na prvi pogled so predlogi zanimivi. Vendar bom rekla, *hudič je v podrobnostih*, pravijo ljudje. In tudi tukaj se mi zdi prav, da pogledamo te podrobnosti.

► Dvakrat je bilo šest, enkrat sedem točk razlike. Malenkosti sicer, a *hudič se skriva v podrobnostih*.

Jih lahko Domžalčani tokrat izkoristijo sebi v prid?

► Veste, sam se zelo težko spominjam imen, a se lahko natančno spomnim določene slike, ki sem jo videl pred dvajsetimi leti, lahko jo opišem v detajle. *Bog je v detajlih*.

Hudič serje na kup.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da praviloma negativnemu dogodku, težavi sledi še en ali več negativnih dogodkov, težav; opisuje situacijo, ko bogastvo, količina dobrin, denarja množi**

VARIANTE: Hudič gre na kup srat.

Hudič gre vedno na kup srat.

Hudič gre zmeraj na kup srat.

Hudič hodi na kup srat.

Hudič hodi na velik kup srat.

Hudič na kup serje.

Hudič se vedno podela na večji kup.

Hudič vedno na isti kup serje.

Hudič vedno na kup serje.

Hudič vedno serje na kup.

Ko hudič serje, serje na kup.

► Sedaj imamo vse na kupu, ljudstvo bi reklo: »*Hudič serje na kup!*« Spodaj nizko raven zastrupljene podtalnice, zgoraj pa večno žejno koruzo, obogateno z atrazinom.

► Začnimo z domačim krepko začinjenim izrekom, s katerim se tolažimo v zadregi: »*Hudič hodi na kup srat.*« Da, da, stiske, nezgode in nesreče se seštevajo.

► Pri nas smo rekli, da ima hudič mlade, če gre vse narobe, da *hudič na kup serje*, pa je pomenilo, da denar (dobrine) na kup leti(jo).

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Ko ima hudič mlade, jih ima veliko. Nesreča nikoli ne počiva. Nesreča nikoli ne pride sama.

Hvala ni za v žep.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: **izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na zahvalo »Hvala.«**

► Hvala. – *Hvala ni za v žep.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Hvala se pod mizo valja.

Hvala se pod mizo valja.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: **izraža opozorilo govorca drugemu govorcju, da bi se bilo primerno zahvaliti; izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na zahvalo**

VARIANTE: Hvala se pod mizo vala.

Hvala se za tabo vala.

► Nekateri se vsakič znova zahvalijo, drugi pa tega ne naredijo nikoli. Ali pa jih mama in ata enostavno nikoli nista vprašala: »*A hvala se pod mizo valja?*«

► Srčna hvala, profesionalnim kot tudi prostovoljnim enotam! *Hvala se pod mizo vala,*

smo nekoč rekli.

► Hvala. – *Hvala se za tabo vala.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Hvala ni za v žep.

In potem vse tiho je bilo.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri nenadoma, izrazito opazno nastopi tišina, zlasti, če se dogaja kaj kočljivega, problematičnega ali če glede česa ni zanimanja, odziva

VARIANTE: In vse tiho je bilo.

Pa vse tiho je bilo.

Potem pa vse tiho je bilo.

Vse tiho je bilo.

► Na vprašanje, kaj storiti, da se večkrat omenjeni gordijski vozec preseka, se je razprava nagnila v smer »in potem vse tiho je bilo«.

► Pripravili smo predlog, ga poslali na ministrstvo, po nekaj mesecih pa smo bili povabljeni na sestanek z državnim sekretarjem. *In potem vse tiho je bilo.*

► Toliko za uvod k tej temi. Odpiram razpravo, kdo želi? *In vse tiho je bilo.* Poleg tega nismo sklepčni.

In vendar se vrti.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri se kaj dogaja navkljub pričakovanju, splošnemu prepričanju, ustaljenim navadam

VARIANTE: In vendar se premika.

In vendarle se premika.

In vendarle se vrti.

In vseeno se vrti.

Pa vendar se premika.

Pa vendar se vrti.

Pa vendarle se premika.

Pa vendarle se vrti.

Pa vseeno se vrti.

► Kipar in vizualni umetnik se je v naslovu poigral s slovitim Galilejevim izrekom »In vendar se vrti.«

Ta simbolizira zanikanje samoumevnosti.

► Ko smo podeljevali nagrade za energetska učinkovitost, smo ob 17 prijavi napisali »in vendar se premika«.

► Med koncertom se lahko sprehajaš, v dvorano si lahko prineseš tudi pijačo. Vsi obiskovalci še niso navajeni te sproščenosti, *pa vendar se premika.* Fino!

Isti ptiči skup letijo.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da ima kdo podobne lastnosti, zlasti negativne, kot kdo, s komer se rad, pogosto družiti

VARIANTE: Enake sorte ptiči skup letijo.

Enaki ptiči skup letijo.

Enaki ptiči skupaj letijo.

Enaki ptiči vkup letijo.

Enaki tiči skup letajo.

Enaki tiči skupaj letajo.

Enaki tiči vkup letajo.

Glih tiči skup letajo.

Iste sorte ptiči letajo skupaj.

Iste sorte ptiči skup letajo.

Iste sorte ptiči skup letijo.

Iste sorte ptiči skupaj letajo.

Iste sorte ptiči skupaj letijo.

Iste sorte ptiči vkup letijo.

Iste sorte tiči skup letajo.

Iste sorte tiči skup letijo.

Iste sorte tiči skupaj letajo.

Iste sorte tiči vkup letajo.

Iste sorte tiči vkup lete.

Iste sorte tiči vkup letijo.

Iste vrste ptiči skup letijo.

Iste vrste ptiči skupaj letajo.

Iste vrste ptiči skupaj letijo.

Iste vrste tiči skupaj letajo.

Istega perja ptiči skup letijo.

Isti ptiči skupaj letijo.

Isti ptiči vkup letijo.

Isti tiči skup letajo.

Isti tiči skup letijo.

Isti tiči skupaj letajo.

Isti tiči skupaj letijo.

Isti tiči vkup letajo.

Isti tiči vkup letijo.

Ptiči iste sorte skupaj letajo.

Ptiči iste sorte vkup letijo.

Ptiči iste vrste letijo skupaj.

Ptiči iste vrste skupaj letajo.

Ptiči iste vrste skupaj letijo.

Ptiči istega perja letijo skupaj.

Ptiči istega perja skup letijo.

Ptiči istega perja skupaj letajo.

Ptiči istega perja skupaj lete.

Ptiči istega perja skupaj letijo.

► Veterani so izgubili vso kredibilnost, ker pustijo, da jim lopov govori na iniciativnem sestanku. On se je boril zase, veterani pa za vse nas, to pa je bistvena razlika. *Isti ptiči skup letijo.*

► *Iste sorte ptiči skup letijo.* Ni pričakovati enega samega poštenega med njimi.

► Ker *isti ptiči*, še posebno libida prepolni, *skupaj letijo*, smo se dobivali v prijateljevem ateljeju na Viču, kjer smo ustvarjali v glavnem veselice, sem in tja pa je kdo tudi kaj naslikal, zaigral ali izkiparil.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Gliha vkup štriha.

Izjeme potrjujejo pravilo.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je lahko kaj v nasprotju z običajnim, pričakovanim, ustaljenim**

VARIANTE: Izjema potrjuje pravilo.

Izjeme potrjujejo pravila.

► Pri nakupu se moramo zavedati, da so hrčki samotarji in ne ljubijo preveč družbe, sploh pa se zdi, da jim gre neznansko na živce prijemanje in božanje. Seveda *izjeme potrjujejo pravilo.*

► Po nepisanem pravilu se na malih ploščah elektronskih glasbenikov kot dodatek pojavljajo povečini neposlušljivi remiksi. A *izjeme potrjujejo pravila.*

► Videz zapriseženega rokerja je v primerjavi z dušo klasika, ki jo tu in tam razkrije, ko pogovor nanese na glasbo, še en dokaz, da *izjeme potrjujejo pravila ...* tudi v glasbenih vodah.

Iz te moke ne bo kruha.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri se zdi, da se želja, napoved ne bo uresničila, da prizadevanje**

ne bo uspešno

VARIANTE: Iz te moke kruha ne bo.

Iz te moke ne bo veliko kruha.

Ne bo kruha iz te moke.

► Kdor seje, ta žanje, so rekli ter pred tremi leti v velikem rastlinjaku posadili vinsko trto. *Iz te moke ne bo kruha*, je menilo več dvomljivcev, saj v rastlinjaku ni nujno potrebnega stika z žuželkami.

► »Zastonj se trudiš ... *iz te moke ne bo kruha ...*« sem mu dokazoval in odgovarjal.

► Ne vidim pravega izhoda. Morda bi nekako šlo, če bi mi uspelo zadržati službo, a se bojim, da *iz te moke ne bo veliko kruha.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Iz tega kruha ne bo moke.

Jabolko ne pade daleč od drevesa.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je otrok po kakšni lastnosti, zanimanju, nadarjenosti podoben svojim staršem ali enemu izmed njih**

VARIANTE: Jabolko ne pada daleč od drevesa.

Jabolko ne pade daleč od debla.

Jabolko ne pade daleč od jablane.

Sadež ne pade daleč od drevesa.

► Zbirateljstvo mu pomeni veselje in sprostitvev. Za to, da *jabolko ne pade daleč od drevesa*, pa je dokaz sin, ki je prav tako začel zbirati predmete. Obeta se torej družinska tradicija, ki si jo bomo lahko že kmalu ogledali v manjšem muzeju.

► Pri nadarjenosti, predvsem na področju umetnosti, kri ni voda. Potrditvi pregovora, da *jabolko ne pade daleč od drevesa*, dodobra pripomore tudi ozračje, ki ga v krogu svojih družin in njihovih prijateljev vsrkavajo vase ti otroci že od malega.

► Glede na to, da je nekaj časa nazaj objavil posnetek, na katerem iste stvari počne njegov fotr, mislim da bojo policaji hitro ugotovili, kako in kaj. Heh, saj poznaš pregovor: »*Jabolko ne pade daleč od jablane.*«

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kakršen oče, takšen sin. Kakršna mati, takšna hči. Kakršni starši, takšni otroci. Kar mačka rodi, miši lovi. Kri je kri. Kri ni voda.

Jama je luknja.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na izjavo »Ja, ma ...« v pomenu zadržka, ugovora

VARIANTE: Jama je luknja na Krasu.

Jama je luknja v Postojni.

Jama je velika luknja.

► Ja, ma ... – *Jama je luknja.*

Jeza škoduje lepoti.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da jeza ni koristna, zlasti zaradi vpliva na videz, počutje; izraža spodbudo k pomiritvi

VARIANTE: Jeza škodi lepoti.

Jeza škodi zdravju in lepoti.

Jeza škodi zdravju.

Jeza škoduje zdravju in lepoti.

Jeza škoduje zdravju.

Preveč jeze škodi lepoti.

► Le mirno, le mirno, ne razburjaj se preveč, ker *jeza škoduje lepoti.*

► Mlada lepotica se zelo rada jezi. Priporočamo ji, naj se spomni reka, *da jeza škoduje lepoti.*

► »Kam pa drvijo, strele frdamane!« sem brundal v brado, ampak jezil se seveda nisem preveč. *Jeza, pravijo, škodi lepoti.*

► Čeprav *jeza škoduje zdravju*, strokovnjaki menijo, da jo lahko izkoristite tudi sebi v prid.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Od jeze rit raste.

Jutro je pametnejše od večera.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je o čem težavnem, zapletenem lažje razmisliti, presoditi, se odločiti po počitku, prespani noči

VARIANTE: Jutro je modrejše od večera.

Jutro je pametnejše od noči.

► Saj veš, kako pravi ljudski pregovor: *Jutro je pametnejše od večera*, zato z odločitvijo počakaj do jutrišnje zore.

► »Kako iz krize?« se je spraševal vidno zaskrbljen na trenerski klopi in že v naslednjem trenutku priznal: »Za zdaj še ne vem. Toda počakajmo, *jutro je pametnejše od noči.*«

Kadar prosi, zlata usta nosi, kadar

vrača, hrbet obrača.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri se čigava prijaznost, dobrikanje konča, ko ne skrbi več za lastne koristi, ko je treba vrniti uslugo, pomagati drugemu

VARIANTE: Kdor prosi, zlata usta nosi.

► Kot da smo pozabili na lepe navade. Kot da bi pregovor: *kadar prosi, zlata usta nosi, kadar vrača, hrbet obrača*, nastal v deželici brez in metliške črnine. Ne znamo se več zahvaliti.

► *Kdor prosi, zlata usta nosi.* Se vam je že zgodilo, da se je kak znanec na lepem spremenil, začel priliznjeno hoditi okrog vas, se vam dobrikati in so se mu iz ust cedile same medene besede? Ne delajte si utvar, samo hotel je nekaj od vas.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Laskava beseda je rada zaseda. Na jeziku med, v srcu led.

Kaj prosiš, delat pojdi.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na izjavo »Prosim« v pomenu prošnje ali na začetku telefonskega pogovora

VARIANTE: Kaj boš prosil, delat pojdi.

Kaj boš prosil, pojdi delat.

Kaj prosiš, delaj rajši.

Kaj prosiš.

► Prosim. – *Kaj prosiš, delat pojdi.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Prosi koga drugega.

Kakor dobljeno, tako izgubljeno.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri se kaj izgubi, zapravi tako zlahka, kakor se je pridobilo, zlasti zaradi lahkomiselnosti, manjše pazljivosti

VARIANTE: Kakor pridobljeno, tako izgubljeno.

► Ljudje so ljubosumno majali z glavo: *Kakor dobljeno, tako izgubljeno.* Novopečeni bogataš je namreč na široko odprl denarnico.

► Bi zaposlili človeka, ki obljublja, da vam bo zaupal skrivnosti konkurence, pri kateri je bil prej zaposlen? Tu gre za načelo *kakor dobljeno, tako izgubljeno.* Od takega človeka lahko slej ko prej pričakuješ tudi kakšno izsiljevanje.

► Naši kapitalisti ne gledajo na firmo kot na svojega otroka, ker jim je »pač padlo premoženje

z neba«, ne znajo z lastnino upravljati. *Kakor pridobljeno, tako izgubljeno.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kakor je prišlo, tako je odšlo.

Kakor je prišlo, tako je odšlo.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri kdo, kaj izgine na podoben način, kot se je pojavil, pojavilo, zlasti nepričakovano, spontano; opisuje situacijo, ko se kaj izgubi, zapravi tako zlahka, kakor se je pridobilo, zlasti zaradi lahkomiselnosti, manjše pazljivosti

VARIANTE: Kakor je prišlo, je tudi odšlo.

Kakor je prišlo, tako je tudi odšlo.

Kakor je prišlo, tako je šlo.

Kakor prišlo, tako odšlo.

Kakor prišlo, tako tudi odšlo.

Kot je prišlo, je odšlo.

Kot je prišlo, je tudi odšlo.

Kot je prišlo, tako je odšlo.

Kot je prišlo, tako je tudi odšlo.

Tako kot je prišlo, je odšlo.

Tako kot je prišlo, je tudi odšlo.

Tako kot je prišlo, tako je odšlo.

Tako kot je prišlo, tako je tudi odšlo.

► Ko je prodajalka stregla drugo stranko, je neopazno smuknil v čajno kuhinjo in tam iz kovinske blagajne vzel dnevni izkupiček. *Kakor je prišel, tako je odšel*, policisti pa pravijo, da so mu že na sledi.

► Zanimivega pogovora z voditeljema je bilo kar prehitro konec in *tako kot je prišla, je Katie tudi odšla*.

► Vzrokov za bolezen niso odkrili. *Kot je prišla, je odšla*.

► Ko sem se enkrat zvečer vrnila domov, verižice ni bilo več. Ja, ampak zdaj se pa tudi dobro spomnim, da me ni nihče kregal, čeprav sem se bala, kaj bo rekla mama. Mogoče si je mislila: *Kakor je prišlo, tako je šlo*.

► Bili smo mladi in takrat ne razmišljaš o tem, da bi kaj privarčeval za pokoj. *Kakor je prišlo, tako je šlo* in smo se imeli res super.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kakor dobljeno, tako izgubljeno.

Kakor komu paše.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da glede okusa velja subjektivno merilo; izraža, da imajo ljudje različne okuse, zanimanja, načine delovanja; opisuje situacijo, ko ob pomanjkanju discipline, nadzora, zaradi različnih hotenj, samovoljnosti prihaja do težav, zmede, nepreglednosti

VARIANTE: Kot komu paše.

► Jed je pravzaprav tako celovita, da k njej ni treba dodati uvodnih jedi oziroma predjedi, a seveda, prosim, *kakor komu paše*.

► Tudi kajenja nihče ne prepoveduje, ne smeš pa kaditi tam, kjer s svojim dimom »osrečuješ« ostale, ki jim ni do dima. Tako bi moralo biti tudi z novoletnim bobnenjem. Naj bo, vendar ne kjerkoli, *kakor komu paše*.

► Včasih se sprašujem, kako sem vse to zmogla. In sprašujem se, kako zmorejo to tisti, ki žurajo veliko več. To ni normalno! Ampak, *kot komu paše*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Lepota je v očeh opazovalca. O okusih se ne razpravlja. Okusi so različni. Sto ljudi, sto čudi. Stvar okusa, je rekla opica, ko je drek žrla. Stvar okusa. Vsak ima svoj okus, je rekla opica, ko je drek jedla. Vsak ima svoj okus. Vsak po svoje boga moli. Vsak po svoje pesmi poje. Vsak po svoje, Bohinjec pa s svedrom. Vsak po svoje. Vsake oči imajo svojega malarja. Vsakemu svoje.

Kakor si boš postlal, tako boš spal.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je uspeh odvisen od truda; izraža, da je kdo sam odgovoren za to, kako bo živel

VARIANTE: Kakor si boš postlal, tako boš ležal.

Kakor si boš postlal, tako boš tudi ležal.

Kakor si boš postlal, tako boš tudi spal.

Kakor si postelješ, tako boš ležal.

Kakor si postelješ, tako boš spal.

Kakor si postelješ, tako ležiš.

Kakor si postelješ, tako spiš.

► Ker predlagani tristebni pokojninski sistem veliko bolj kot zdajšnji temelji na izhodišču »*kakor si boš postlal, tako boš spal*«, bo odločujoča za kmete predvsem uspešnost gospodarjenja in kmetijske politike.

► Stali smo pred dejstvom, da nam zdaj ne more nihče več ukazovati in da bomo vsega, kar bo

poslej pri nas še narobe – sami krivi. *Kakor si bomo postlali, tako bomo ležali.*

► Upokojena sta že sedemnajst let in pravita, da se nad sedanjim življenjem ne pritožujeta, sicer pa »*kakor si postelješ, tako ležiš*«, sta še dodala.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kar seješ, to žanješ.

Vsak je svoje sreče kovač.

Kakor ti meni, tako jaz tebi.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da kdo s svojim ravnanjem vpliva na to, kako drugi ravnajo z njim**

► Zmagovalec ve, da ga zna že ob naslednjih volitvah doleteti enaka usoda kot nasprotnika, zato tudi ni v njegovem interesu, da poraženca preveč poniža: utegne se mu namreč pripetiti po načelu »*kakor ti meni, tako jaz tebi*.«.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Dobro se z dobrim vrača. Kar seješ, to žanješ. Lepa beseda lepo mesto najde. Ti očeta do praga, sin tebe čez prag. Vse se vrača, vse se plača.

Kakršen gospodar, takšen pes.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da sta si pes in njegov lastnik v čem podobna**

VARIANTE: Kakršen gospodar, tak pes.

Kakršen lastnik, tak pes.

Kakršen lastnik, takšen pes.

Kakršen pes, tak gospodar.

Kakršen pes, takšen gospodar.

► Saj se vidi, *kakršen gospodar, takšen pes*: suh je, suh sem jaz, bal se je vode, jaz se bojim vode.

► Obožujem ta repek, ki tako vneto začne mahati, ko mu omenim hrano. Eh, ja, *kakršen gospodar, takšen pes*. Res bo treba shujšati

► Pravijo, *kakršen lastnik, tak pes*, in roko na srce, tudi jaz sem že videla pse, ki so bili sumljivo podobni svojim lastnikom.

Kakršen oče, takšen sin.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je sin po kakšni lastnosti, zanimanju, nadarjenosti podoben očetu**

VARIANTE: Kakršen oče, tak sin.

► Kolikokrat je bil v njihovi hiši prepir, ker njegova mama ni bila edina ženska v očetovem življenju. In zdaj ga je začel posnemati. Hja, *kakršen oče, takšen sin*.

► Malo je tako častitljivih imen med metalci, kot je Bruce Dickinson. *Kakršen oče, takšen sin*, pravijo modreci, zato nič čudnega, da se je tudi Brucov poba Austin spustil v metalske vode.

► *Kakršen oče, tak sin!* Oba imata kako razlago, zakaj morajo nekateri ljudje tako trpeti ...

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Jabolko ne pade daleč od drevesa. Kakršna mati, takšna hči. Kakršni starši, takšni otroci. Kar mačka rodi, miši lovi. Kri je kri. Kri ni voda.

Kakršna mati, takšna hči.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je hčerka po kakšni lastnosti, zanimanju, nadarjenosti podobna materi**

VARIANTE: Kakršna mati, taka hči.

► Mama je vedno urejena, lepo naličena in moderno oblečena. In ta vzorec sem podedovala po njej. Ni čudno, da pravijo: *kakršna mati, takšna hči!*

► *Kakršna mati, takšna hči*: veliko je dedno pogojenega.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Jabolko ne pade daleč od drevesa. Kakršen oče, takšen sin. Kakršni starši, takšni otroci. Kar mačka rodi, miši lovi. Kri je kri. Kri ni voda.

Kakršni starši, takšni otroci.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je otrok po glavnih lastnostih, zanimanjih, talentih podoben svojim staršem ali enemu izmed njih**

VARIANTE: Kakršni starši, taki otroci.

► Številni turisti z vsega sveta so ob fotografiranju razposajene trojice nemalokrat pomislili: *kakršni starši, takšni otroci*.

► *Kakršni starši, taki otroci* ... Ja ja ... kar se Janezek nauči, to zna ...

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Jabolko ne pade daleč od drevesa. Kakršen oče, takšen sin. Kakršna mati, takšna hči. Kar mačka rodi, miši lovi. Kri je kri. Kri ni voda.

Kakršno vprašanje, takšen odgovor.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri je odgovor skop, naiven ali nesmiseln zaradi zastavljenega vprašanja

VARIANTE: Kakršno vprašanje, tak odgovor.

Neumno vprašanje, neumen odgovor.

► Nekateri dobijo zgolj splošen odgovor, s katerim morebiti niso zadovoljni, a sam pravim: *kakršno vprašanje, takšen odgovor*.

► Kakovostno postavljanje vprašanj je v kompleksnem pedagoškem procesu družboslovja za učitelja zelo zahtevno, toda nadvse pomembno dejanje. Reklo »*Kakršno vprašanje, takšen odgovor*« je še kako aktualno.

► Na eni izmed šol v okolici Ljubljane me je ravnateljica vprašala, kaj vem o njihovi šoli. Kaj vem o njej? Ali bi morala kaj vedeti? Razen tega, da iščejo slovenista in da gre za osnovno šolo.

Neumno vprašanje – neumen odgovor.

Kakršno življenje, takšna smrt.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da okoliščine čigave smrti pričajo o čem značilnem za njegovo življenje

VARIANTE: Kakršno življenje, taka smrt.

► V pregovorih včasih slišimo misel: *Kakršno življenje, takšna smrt*. Zares je smrtna ura za nas lahko povzetek našega celotnega življenja.

► *Kakršno življenje, taka smrt*. In prav je tako. Predlagam ti, da skušaš pozitivno razmišljati in delovati.

Kamor je šel bik, naj gre še štrik.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je smiselno kaj uporabiti, izkoristiti do konca, v polni meri

VARIANTE: Kam gre bik naj gre še štrik.

Kamor bik, tja še štrik.

Kamor gre bik, gre tudi štrik.

Kamor gre bik, naj gre pa še štrik.

Kamor gre bik, naj gre še štrik.

Kamor gre štrik, naj gre pa še bik.

Kamor gre štrik, naj gre še bik.

Kamor je šel bik, naj gre pa še štrik.

Kamor je šel bik, tja naj gre še štrik.

Ko bo šel bik, naj gre še štrik.

Naj gre štrik, kamor je šel bik.

Če gre bik, naj gre še štrik.

Če je šel bik, naj gre pa še štrik.

Če je šel bik, naj gre še štrik.

Če je šel bik, pa naj gre še štrik.

Če je šla krava pa naj gre še tele.

Če je šla krava, naj gre še tele.

► »*Kamor gre bik, naj gre še štrik*,« je malomarno zinil, ko je spet izgubil.

► Seveda si bova privoščila še desert. *Kamor je šel bik, naj gre še štrik*, pravi slovenski pregovor in midva se ga bova držala.

► Ker nakup stavbe še zdaleč ni bil zastonj, je brezplačna pijača na dan otoritve lokala morda tudi posledica razmišljanja nove lastnice v smislu »*kamor je šel bik, naj gre pa še štrik*«!

Kar je dano, je v zlato jamo zakopano.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da ni mogoče, sprejemljivo zahtevati nazaj kaj, kar je bilo podarjeno

VARIANTE: Kar je dano, je v črno jamo zakopano.

► Včasih smo rekli kot otroci takole : »*Kar je dano, je v zlato jamo zakopano*.« Kar je za nas pomenilo, da se daril ne vrača (niti v kakšni drugi protivrednosti).

► Poslovna in promocijska darila: *Kar je dano, je v zlato jamo zakopano*

► Otroška jakna, ki sem jo poleg ostalega nesel na Rdeči križ, se mi zdi, da je bila v prodajalni z rabljenimi stvarmi. *Kar je dano, je v črno jamo zakopano*.

Kar je dobro, ni slabo.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri je kakovost česa očitna

VARIANTE: Ni slabo, kar je dobro.

► Na splošno se obnaša nekako v smislu *kar je dobro, ni slabo*. In takšnih stvari se ne spreminja, kaj šele množično menja.

► *Ni slabo, kar je dobro*, pomislim, ko skupaj z drugimi zapuščam stadion.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Dobro blago se samo

hvali.

Kar je preveč, je preveč.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri mera česa preseže zaželeno, sprejemljivo, vzdržno; izraža odpor, kritiko česa pretiranega, pomanjkanje potrpljenja

VARIANTE: Kar je preveč, je pa preveč.

Kar je preveč, je pač preveč.

► Vsi ga imajo za burkeža, a *kar je preveč, je preveč* in nekdo je za vsak primer zavrtel 112.

► No, z malo samozavesti ni nič narobe, toda *kar je preveč, je pa preveč!*

► Včasih se je treba znebiti vsega, največkrat pa se moramo znebiti le dela stvari in spremeniti nakupovalne navade, ker smo se končno naučili: »*Kar je preveč, je pač preveč.*«

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kar je preveč, še s kruhom ni dobro. Majhno je lepo. Manj je več.

Kar je preveč, še s kruhom ni dobro.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da prevelika mera česa, zlasti dobrega ni zaželena, sprejemljiva, vzdržna

VARIANTE: Kar je preveč, ni dobro.

Kar je preveč, še s putrom ni dobro.

Kar je preveč, še z maslom ni dobro.

Kar je preveč, še z mesom ni dobro.

Preveč dobrega še s kruhom ni dobro.

Preveč dobrega škodi.

Preveč dobrega škoduje.

Preveč ni nikoli dobro.

Preveč še s kruhom ni dobro.

Česar je preveč, ni dobro.

► Prave zime ni brez snega. Ampak, *kar je preveč, še s kruhom ni dobro.*

► Če je bil nekdanj ideal temno porjavela koža, danes svarijo pred pretiranim sončenjem. *Preveč še s kruhom ni dobro* – to velja tudi na tem področju.

► Cvetlični vzorec bo stanovanje resnično polepšal. Da pa ne bi bilo cvetja preveč, saj *preveč ni nikoli dobro*, lahko cvetlične vzorce kombiniramo s črtami, karom ali določeno izbrano barvo.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kar je preveč, je preveč. Majhno je lepo. Manj je več.

Kar je res, je res.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri je kaj resnično, očitno; izraža podkrepitev trditve, priznavanje

VARIANTE: Kar je res, je pač res.

► Z vsem dolžnim spoštovanjem do njegove županske zapuščine. *Kar je res, je res*: pod njegovim vodstvom je mesto vendarle doživelo razcvet.

► Zgodnje jagode, na katerih najprej pasemo oči, prihajajo iz rastlinjakov in so pogosto uvožene. Zrastejo na hitro in ker niso zorele na soncu, nimajo pravega okusa in arome. Privlačne pa so *kar je res, je res.*

► Nimam namena delati slabe reklame, ampak *kar je res, je pač res.*

Kar lahko storiš danes, ne odlašaj na jutri.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je treba delo opraviti takoj, ko je to mogoče; izraža spodbudo, da se kaj opravi prej, čeprav bi bilo to mogoče opraviti tudi kasneje

VARIANTE: Kar danes lahko storiš, ne odlašaj na jutri.

Kar lahko danes narediš, ne odlašaj na jutri.

Kar lahko danes storiš, ne odlašaj na jutri.

Kar lahko narediš danes, ne odlagaj na jutri.

Kar lahko narediš danes, ne odlašaj na jutri.

Kar lahko storiš danes, ne odlagaj na jutri.

Kar lahko storiš danes, ne odlašaj do jutri.

Kar lahko storiš danes, ne odlašaj za jutri.

Kar lahko storiš danes, ne prelagaj na jutri.

Ne odlagaj na jutri, kar lahko narediš danes.

Ne odlagaj na jutri, kar lahko storiš danes.

Ne odlašaj na jutri, kar lahko narediš danes.

Ne odlašaj na jutri, kar lahko storiš danes.

Ne prelagaj na jutri, kar lahko storiš danes.

► Zelo dobro je, da otroka naučimo reka »*Kar lahko storiš danes, ne odlašaj na jutri*« in ga navajamo, da vse obveznosti opravi sproti in jih

ne prelaga do zadnjega dne.

► Ni prepozno, če to naredite jutri, naslednji teden ali čez več mesecev. Toda stara modrost pravi: *kar lahko narediš danes, ne odlašaj na jutri*.

► V reprezentančnem taboru ni nikakršnih pomislekov o tem, da že nocoj ne bi razrešili vseh neznank. Držijo se modrosti *ne prelagaj na jutri, kar lahko storiš danes*, kaj šele, da bi se zanašali na razplete v drugih kvalifikacijskih skupinah.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kar lahko storiš danes, odloži na jutri.

Kar lahko storiš danes, odloži na jutri.

TIP IZRAZA: antipregovor

POMEN: **izraža šaljiv komentar na prepričanje, da je treba delo opraviti takoj, ko je to mogoče; izraža spodbudo k lenarjenju, brezdeltu**

VARIANTE: Kar lahko narediš danes, odloži na jutri.

Kar lahko narediš danes, preloži na jutri.

Kar lahko narediš danes, prestavi na jutri.

Kar lahko storiš danes, lahko tudi jutri.

Kar lahko storiš danes, odloži na pojutrišnjem.

Kar lahko storiš danes, preloži jutri na drugega.

Kar lahko storiš danes, preloži na jutri.

Kar lahko storiš danes, preloži na pojutrišnjem.

Kar lahko storiš jutri, lahko tudi pojutrišnjem.

Ne odlagaj na jutri, kar lahko storiš pojutrišnjem.

Ne odlašaj na jutri, kar lahko storiš pojutrišnjem.

Ne prelagaj na jutri, kar lahko storiš pojutrišnjem.

► *Kar lahko storiš danes, odloži na jutri*. Značilno zame je, da v prostem času počivam.

► *Kar lahko storiš danes, preloži na jutri*, če pa te slučajno zagrabi, da bi nekaj delala, se usedi in počakaj, da napad mine.

► V četrtem razredu sem na veseli šoli pregovor »*kar lahko storiš danes, ...*« nadaljevala z »*lahko tudi jutri*.« O, brezskrbna mladost.

► Podobno, kot je napisal Oscar Wilde, velja tudi zame: »*Ne odlagaj na jutri, kar lahko storiš pojutrišnjem*«.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kar lahko storiš danes, ne odlašaj na jutri.

Kar mačka rodi, miši lovi.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je otrok po glavnih lastnostih, zanimanjih, talentih podoben svojim staršem ali enemu izmed njih**

VARIANTE: Kar mačka rodi, to miši lovi.

Kar mačka rodi, vse miši lovi.

► Divja mačka ima močan prirojen lovski nagon; znana živalska prispodoba pravi: *Kar mačka rodi, miši lovi*; primarno v gozdu in predvsem ponoči.

► Enkrat sem slišala stavek: *kar mačka rodi, vse miši lovi*. Češ da bodo otroci šli po moji poti.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Jabolko ne pade daleč od drevesa. Kakršen oče, takšen sin. Kakršna mati, takšna hči. Kakršni starši, takšni otroci. Kri je kri. Kri ni voda.

Karma je prasica.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je kdo zaradi svojega škodljivega, spornega delovanja prej ali slej ustrezno kaznovan, mora zanj odgovarjati**

VARIANTE: Karma zna biti prasica.

► Vsi se čudijo, kako aktualni prvak odhaja s svetovnega prvenstva. Ni prvič. *Karma je prasica*.

► Lepi bodo vsi spomini, ampak nikoli več ne bo tako, kot je bilo. *Karma je prasica* in situacija se obrne, udarec se vrne.

► *Karma zna biti prasica*, če je človek prasica ... vse se vrača :(

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bog ima dolgo šibo. Bog ne plačuje vsako soboto. Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Kar seješ, to žanješ. Kdor drugemu jamo koplje, je grobar. Kdor drugemu jamo koplje, potrebuje kramp in lopato. Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. Kdor seje veter, žanje vihar. Pravica je skazica. Vsaka palica ima dva konca. Vsaka rit pride na svoj sekret. Vse se vrača, vse se plača. Za vsako rit raste palica. Za vsako rit se šiba najde.

Kar se Janezek nauči, to Janez zna.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da so za delovanje v odrasli dobi odločilni vplivi, znanje, izkušnje iz mladosti, otroštva**

VARIANTE: Kar se Janezek nauči, Janez zna.

Kar se Janezek nauči, to Janez ve.

Kar se Janezek nauči, to Janezek zna.

Kar se Janezek nauči, to zna.

► Ker za gibanje zelo velja rek, da *kar se Janezek nauči, to Janez zna*, je vzgoja za gibanje pri otrocih izjemno pomembna.

► Že znani slovenski pregovor »*Kar se Janezek nauči, to Janezek zna!*« opozarja na izreden pomen vzgoje in izobraževanja v zgodnjih otroških letih.

► Pregovor pravi, da *kar se Janezek nauči, to zna*, se pravi, če se je naučil goljufati in krasti, ne more kar naenkrat postati pošten in moralen.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kakor se drevo upogne, tako bo raslo.

Kar seješ, to žanješ.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je uspeh odvisen od truda; izraža, da kdo s svojim ravnanjem vpliva na to, kako drugi ravnajo z njim**

VARIANTE: Kakor seješ, tako tudi žanješ.

Kakor seješ, tako žanješ.

Kar poseješ, to požanješ.

Kar poseješ, to žanješ.

Kar poseješ, tudi požanješ.

Kar seješ, požanješ.

Kar seješ, to požanješ.

Kar seješ, to tudi požanješ.

Kar seješ, to tudi žanješ.

Kar seješ, tudi žanješ.

Kar seješ, žanješ.

Kot seješ, tako tudi žanješ.

Kot seješ, tako žanješ.

Tako kot seješ, tako žanješ.

Žanješ tisto, kar poseješ.

Žanješ tisto, kar seješ.

Žanješ to, kar poseješ.

Žanješ to, kar seješ.

Žanješ, kar poseješ.

Žanješ, kar sam poseješ.

Žanješ, kar seješ.

► *Kar seješ, to žanješ*, je star slovenski pregovor, na katerega še posebej letos stavijo na hokejskih Jesenicah, kjer tudi v vročih poletnih dneh ne

poznajo počitka.

► Ugotovili smo, da drži pregovor *Kar seješ, to žanješ*; rjavolaska je namreč ob sejanju zlobe okoli sebe sama še najbolj nesrečna.

► *Kar seješ to tudi žanješ*. Pri njih bo prav gotovo slaba letina. In to prav zaradi odnosa do svojih strank.

► Kar hitro se bosta ujela in znova se bo izkazalo, da *žanjete tisto, kar ste posejali*. Odkritost se vam namreč vrača z dobrim.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bog ima dolgo šibo. Bog ne plačuje vsako soboto. Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Dobro se z dobrim vrača. Kakor si boš postlal, tako boš spal. Kakor ti meni, tako jaz tebi. Karma je prasica. Kdor drugemu jamo koplje, je grobar. Kdor drugemu jamo koplje, potrebuje kramp in lopato. Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. Kdor seje veter, žanje vihar. Lepa beseda lepo mesto najde. Oko za oko. Pravica je skazica. Ti očeta do praga, sin tebe čez prag. Vsak je svoje sreče kovač. Vsaka palica ima dva konca. Vsaka rit pride na svoj sekret. Vse se vrača, vse se plača. Za vsako rit raste palica. Za vsako rit se šiba najde.

Kazen mora biti vzgojna.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je pri izbiri kazni pomembno, da se je mogoče iz nje kaj naučiti**

VARIANTE: Kazen naj bo vzgojna.

► *Kazen mora biti vzgojna*, so nas učili že v pravljici o Zvezdici Zaspanski. To je namreč edini način, da nas strezni in neumnosti ne bomo ponovili.

► Gotovo bi marsikateremu kršitelju cestnoprometnih predpisov bolj koristilo za kazen delo v kakšni humanitarni ustanovi kot pa denarna globa. Saj veste, *kazen mora biti vzgojna!*

► *Kazen naj bo vzgojna*. V opozorilo drugim naj odgovarja, drugače bo vsak avtor podobnega posnetka rekel, da je šlo pač za hec.

Kdor čaka, dočaka.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je potrpežljivost ob čakanju na kaj na koncu poplačana; izraža spodbudo k vztrajnosti ob čakanju**

VARIANTE: Kdor čaka, ta dočaka.

Kdor čaka, ta tudi dočaka.

Kdor čaka, tudi dočaka.

► Mavec sem morala prenašati kar sedem dolgih tednov, potem pa sem še dva tedna hodila z berglami. No, *kdor čaka, dočaka*, in kmalu sem prišla med svoje sošolce in prijatelje.

► Prireditev smo morali prestaviti za en teden. *Kdor čaka, dočaka*, ne glede na to, da se je vreme spet pokvarilo, smo vztrajali in nismo vrgli puške v koruzo.

► Z voznimi lastnostmi nas je v prvih kilometrih prepričal. Kupci pri nas že stojijo v vrsti, saj so ga že predolgo čakali. A *kdor čaka, tudi dočaka*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: *Kdor čaka, se načaka*.

Kdor čaka, se načaka.

TIP IZRAZA: antipregovor

POMEN: **izraža šaljiv komentar na prepričanje, da je potrpežljivost ob čakanju na kaj na koncu poplačana; izraža, da je čakanje lahko dolgotrajno, neprijetno**

► Sem hotela še kaj vprašati, ampak sta bila mami in oči tako slabe volje, da sem bila raje kar tiho. Bom že videla. *Kdor čaka, dočaka*, pravi babi. Dedi pa – *kdor čaka, se načaka!*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: *Kdor čaka, dočaka*.

Kdor drugemu jamo koplje, je grobar.

TIP IZRAZA: antipregovor

POMEN: **izraža šaljiv komentar na prepričanje, da je kdo zaradi svojega škodoželjnega delovanja prej ali slej ustrezno kaznovan; izraža šaljiv komentar na situacijo, ko koga doleti to, kar je skušal zlega storiti drugemu**

► Ko se je čez par minut vrnil in me postregel, kot da sem v najbolj fini restavraciji, sem fanta vprašal še, koliko sem dolžan. A *kdor drugemu jamo koplje* je sicer morda res *grobar*, še bolj pogosto pa sam vanjo pade in svoji neumnosti sem se smejal še cel preostanek dneva.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bog ima dolgo šibo. Bog ne plačuje vsako soboto. Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Kar seješ, to žanješ. Karma je prasica. *Kdor drugemu jamo koplje*, potrebuje kramp in lopato. *Kdor drugemu jamo koplje*, sam vanjo pade. *Kdor ne uboga*, ga tepe nadloga. *Kdor seje veter*, žanje vihar. Pravica je skazica. Vsaka palica ima dva konca. Vsaka rit pride na svoj sekret. Vse se vrača, vse se plača. Za vsako rit raste palica. Za vsako rit se šiba najde.

Kdor drugemu jamo koplje, potrebuje kramp in lopato.

TIP IZRAZA: antipregovor

POMEN: **izraža šaljiv komentar na situacijo, ko je kdo zaradi svojega škodoželjnega delovanja prej ali slej ustrezno kaznovan**

VARIANTE: *Kdor drugemu jamo koplje*, rabi kramp in lopato.

► Najbolj zanimiv moto, ki ga je slišala: *Kdor drugemu jamo koplje*, rabi kramp in lopato!

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bog ima dolgo šibo. Bog ne plačuje vsako soboto. Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Kar seješ, to žanješ. Karma je prasica. *Kdor drugemu jamo koplje*, je grobar. *Kdor drugemu jamo koplje*, sam vanjo pade. *Kdor ne uboga*, ga tepe nadloga. *Kdor seje veter*, žanje vihar. Pravica je skazica. Vsaka palica ima dva konca. Vsaka rit pride na svoj sekret. Vse se vrača, vse se plača. Za vsako rit raste palica. Za vsako rit se šiba najde.

Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je kdo zaradi svojega škodljivega, spornega delovanja prej ali slej ustrezno kaznovan, mora zanj odgovarjati; opisuje situacijo, ko koga doleti to, kar je skušal zlega storiti drugemu**

VARIANTE: *Kdor drugemu jamo koplje*, sam noter pade.

Kdor drugemu jamo koplje, sam notri pade.

Kdor drugemu jamo koplje, sam pade vanjo.

Kdor drugemu jamo koplje, sam v njo pade.

Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pada.

Kdor drugim jamo koplje, sam pade vanjo.

Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade.

Kdor jamo drugemu koplje, sam vanjo pade.

Kdor jamo koplje, sam vanjo pade.

► Ali ste pozabili na pregovor, da *kdor drugemu jamo koplje*, sam vanjo pade? Očitno ste, sicer ne bi tako vztrajno počeli nečesa, kar se vam bo vrnilo kot bumerang.

► *Kdor drugemu jamo koplje*, sam vanjo pade. Vse se vrača, prav vse.

► Največja opozicijska stranka je padla v lastno past, ki jo je nastavljala drugemu. »*Kdor drugemu*

jamo koplje, sam pade notri«, je znan slovenski pregovor.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bog ima dolgo šibo. Bog ne plačuje vsako soboto. Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Kar seješ, to žanješ. Karma je prasica. Kdor drugemu jamo koplje, je grobar. Kdor drugemu jamo koplje, potrebuje kramp in lopato. Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. Kdor seje veter, žanje vihar. Pravica je skazica. Vsaka palica ima dva konca. Vsaka rit pride na svoj sekret. Vse se vrača, vse se plača. Za vsako rit raste palica. Za vsako rit se šiba najde.

Kdor išče, ta najde.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je potrpežljivost ob iskanju česa na koncu poplačana; izraža spodbudo k vztrajnosti ob iskanju

VARIANTE: Kdor išče, najde.

Kdor išče, ta tudi najde.

Kdor išče, tudi najde.

- Pred približno petdesetimi leti na otoku še ni bilo toliko turistov. A *kdor išče, ta najde*. Midva sva našla, kar sva iskala: prelepe mirne peščene plaže, kristalno čisto morje, prijetne taverne in vedno zanimive ljudi.
- Za pridobivanje najboljših vodilnih kadrov velja pregovor, da *kdor išče, ta tudi najde*.

Kdor je božji, je sit.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri se pričakuje, da bi kdo moral biti sit

VARIANTE: Kdor je božji, ta je sit.

Če si božji, si sit.

- *Kdor je božji, je sit*, je rek, ki zelo drži bodisi ob nedeljskem kosilu bodisi ob jedeh, ki so nam všeč.
- *Kdor je božji, ta je sit!* Ko to izreče, gospodar vstane od mize, ravno tako cela družina s hlapci in deklami vred.

Kdor je dober, je oslu podoben.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je ob izkazani dobroti lahko človek deležen nehvaležnosti, neodobravanja, posmeha; opisuje situacijo, ko se dobronamerno dejanje ne izplača, ni deležno zahvale

VARIANTE: Bolj si dober, bolj si oslu podoben.

Dober je oslu podoben.

Kdor je predober, je oslu podoben.

Če si dober, si oslu podoben.

Če si predober, si oslu podoben.

► Rek »*kdor je dober, je oslu podoben*« še kako velja, saj če si nekemu vedno na voljo, te ta ne spoštuje.

► Lahko se vsak sam vpraša, kaj daje v odnose in kaj prejema. Medosebni odnosi so večkrat takšni, da drži tisti pregovor: *Kdor je predober, je oslu podoben*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Dobrota je sirota. Nehvaležnost je plačilo tega sveta.

Kdor je lep, je zmeraj lep.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da čigave lepote nič ne more bistveno spremeniti

VARIANTE: Kdor je lep, je lep.

Kdor je lep, je pač lep.

Kdor je lep, je vedno lep.

Če si lep, si lep.

Če si lep, si pač lep.

- Ljudje so pozabili staro modrost: *Kdor je lep, je zmeraj lep* – nič ga ne skazi ... Če prevedeva v sodoben jezik: samozavesti jim manjka!
- Nekdaj je res bila bolj suha in dolgi lasje ji bolj pašejo, ampak tudi s tako frizuro je lepa. *Kdor je lep, je lep* ... pa tudi, če ima golo glavo.

Kdor jezika špara, kruha strada.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je za dosego cilja potrebno željo, mnenje, pobudo izraziti; izraža spodbudo h govornemu dejanju, odpravljanju zadrege, zadržka pred govornim dejanjem

VARIANTE: Kdor besede špara, kruha strada.

Kdor jezik špara, kruha strada.

► Tudi tokrat se bo izkazalo, da *kdor jezika špara, kruha strada*. Ker bodo ljudje, ki jih imate radi, tudi zaradi tega, ker jim ne boste spet na glas povedali, kar jim gre, ostali isti.

► Moji stari starši so poznali rek, ki je šel takole: »*Kdor jezik špara, kruha strada*« ... Če misliš, da je prav, da se molči, potem pa molči in trpi, ampak pri tem naj vsak človek ve, da je kriv sam za svoje trpljenje ...

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Beseda ni konj, konj pa je beseda. Beseda ni konj. Molk je zlato. Ni neumnih vprašanj.

Kdor krade, temu je lažje.

TIP IZRAZA: antipregovor

POMEN: izraža šaljiv komentar na prepričanje, da je kdo, ki je sposoben lagati, tudi sposoben krasti; izraža, da je kraja povezana z željo po lagodnem življenju

VARIANTE: Kdor krade, mu je lažje.

► *Kdor krade, temu je lažje*, je resda ljudski rek. Vendar sem zmerom mislil, da leti na one zgoraj, velike tatove. Pa sploh ni tako, v sistemu, kjer vsak za vsakega na kakršnikoli funkciji meni, da krade, tudi mali človek izkoristi priložnost za krajo pri malem človeku.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kdor laže, tudi krade.

Kdor laže, tudi krade.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je kdo, ki je sposoben lagati, tudi sposoben krasti

VARIANTE: Kdor laže, krade.

Kdor laže, ta krade.

Kdor laže, ta tudi krade.

► Oglejte si njegove predvolilne obljube ter rezultate njegovega dela. *Kdor laže, tudi krade!*

► Ljudski pregovor pravi: *kdor laže, ta krade*. To pomeni, da je laž pogosto v funkciji osebnega interesa ali koristi. Ljudje redko lažejo brez razloga.

► Stvari se očitno premikajo na bolje: ni namreč stvar ravno majhnega poguma, da nekdo javno prizna, da laže in krade (po predpostavki, da *kdor laže, ta tudi krade*).

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kdor krade, temu je lažje.

Kdor ne dela, naj ne jé.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je kdo do koristi, osnovnih dobrin upravičen le, če opravi svoje delo

VARIANTE: Kdor ne dela, naj tudi ne jé.

Kdor noče delati, naj ne jé.

Kdor noče delati, naj tudi ne jé.

► Da za nič opravljenega dela ni plače, so intuitivno vedeli že naši predniki, ki so enačbo znali povzeti s pregovorom: »*Kdor ne dela, naj ne jé.*«

► Poznamo miselnost, da *kdor ne dela, naj ne jé*. Toda ljudje delajo kot nori, a nimajo za jesti. Kako je zdaj s tem?

► Muren: »Poleti sem godel in pel.« Mravlje pa se nasmehnejo in mu rečejo: »Tako? Že dobro! Če si poleti godel in pel, pa pozimi pleši!« in mu pred nosom zapro vrata. *Kdor ne dela, naj tudi ne jé!*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Brez dela ni jela. Brez muje se še čevelj ne obuje. Brez nič ni nič. Brez potu ni medu. Kdor ne dela, naj vsaj jé. Kruha ne naredi moka, ampak roka. Najprej delo, potem zabava. Čič ne da nič.

Kdor ne dela, naj vsaj jé.

TIP IZRAZA: antipregovor

POMEN: izraža šaljiv komentar na prepričanje, da je kdo do koristi, osnovnih dobrin upravičen le, če opravi svoje delo; izraža, da je prehranjevanje za koga nujna potreba ne glede na okoliščine

VARIANTE: Kdor ne dela, naj vsaj pije.

► Pregovor, ki ga Slovenci poznamo in se mu reče *Kdor ne dela, naj ne jé*, v Nemčiji velja. V Sloveniji ne velja. V Sloveniji pravimo: *Kdor ne dela, naj vsaj jé*. To je novi slovenski pregovor.

► *Kdor ne dela, naj vsaj jé*. Jestu sta morali, piti tudi, zato sta sorodni duši začeli pridno posegati v torbe raznih kupovalk ter spravljati njihove denarnice v lastne žepe.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Brez dela ni jela. Brez muje se še čevelj ne obuje. Brez nič ni nič. Brez potu ni medu. Kdor ne dela, naj ne jé. Kruha ne naredi moka, ampak roka. Najprej delo, potem zabava. Čič ne da nič.

Kdor ne uboga, ga tepe nadloga.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je kdo zaradi svojega škodljivega, spornega delovanja prej ali slej ustrezno kaznovan, mora zanj odgovarjati

► Grozna smrt jih čaka zaradi žeje in lakote ... In vse to se je zgodilo zaradi njihove nepremišljenosti. Ker niso ubogali, da ne smejo na ta konec otoka. *Kdor ne uboga, ga tepe nadloga!* Ja, doslej so se samo smejali temu trapastemu pregovoru starcev. Žalostno pa je, da so morali spoznati resničnost tega nauka zdaj, ko je že

prepozno.

► *Kdor ne uboga, ga tepe nadloga*, pravi pregovor. Mi pa pravimo, da kdor ne uboga policistov, ga lahko čaka tudi pridržanje.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bog ima dolgo šibo. Bog ne plačuje vsako soboto. Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Kar seješ, to žanješ. Karma je prasica. Kdor drugemu jamo koplje, je grobar. Kdor drugemu jamo koplje, potrebuje kramp in lopato. Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Kdor seje veter, žanje vihar. Pravica je skazica. Vsaka palica ima dva konca. Vsaka rit pride na svoj sekret. Vse se vrača, vse se plača. Za vsako rit raste palica. Za vsako rit se šiba najde.

Kdor nima v glavi, ima v nogah.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri kdo mora opraviti dodatno pot zaradi nepremišljenega dejanja, raztresenosti, pozabljivosti

VARIANTE: Kdor nima v glavi, ima pa v nogah.

Kdor nima v glavi, ima pa v petah.

Kdor nima v glavi, ima v petah.

Če nimaš v glavi, imaš pa v petah.

► »Kdor nima v glavi, ima v nogah,« se je profesor umaknil Urbanu, ko je še drugič stekel v dom.

»Kdo je še kaj pozabil?«

► Človeštvo si je vedno prizadevalo organizirati življenje tako, da se je izogibalo nepotrebni mobilnosti. Tako gledanje ponazarja pregovor »Kdor nima v glavi, ima v nogah«.

► Ker smo padli na tistem krasnem slovenskem pregovoru, ki pravi: »Kdor nima v glavi, ima v petah«, bo treba po dokaz, do nahajališča zvončkov, še enkrat, tokrat s potrebno opremo.

Kdor ni z nami, je proti nam.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri se kdo obnaša izključujoče do koga, ki se z njim ne strinja, mu nasprotuje; izraža poziv, naj kdo z izraženim strinjanjem ali nestrinjanjem enoznačno izbere med sodelovanjem in delovanjem proti komu, zlasti skupini ljudi

VARIANTE: Če nisi z nami, si proti nam.

► Pobudo je v roke vzela ulica. Uveljavila je zakon linča; *kdor ni z nami, je proti nam*.

► Plehke populizme so namesto kritiziranega »Kdor ni z nami, je proti nam« navidezno

samokritično spremenili v geslo »Kdor ni proti nam, je z nami«.

► Obnaša se kot dober totalitarec – *kdor ni z mano, je proti meni*.

► Ta administracija razmišlja v zelo preprostih konceptih. Dobro proti slabemu. *Če niste z nami, ste proti nam*.

Kdor poje, slabo ne misli.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je petje znak, da je kdo dobronamerno naravnani; izraža, da za petje ne more biti slabih, zlonamernih vzgibov

VARIANTE: Kdor poje, ne misli slabo.

Kdor poje, zlo ne misli.

Kdor rad poje, slabo ne misli.

Kdor rad poje, zlo ne misli.

► To, da so na ves glas prepevali, zagotovo ni ne vem kako hud greh, saj že star pregovor pravi: »Kdor poje, slabo ne misli.«

► Za petje leta niso pomembna, pričeti peti ni nikoli prepozno, pa tudi zlo je treba pregnati, saj ni prazna tista: »Kdor poje, zlo ne misli.«

► Najbolje bi bilo, ko bi vsi peli, saj velja, da *kdor poje, ne misli slabo*.

► Pri naši hiši smo vedno radi prepevali. Stari pregovor pravi, da *kdor rad poje, zlo ne misli*.

Kdor prej pride, prej melje.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da ima kdo korist, prednost pred kom drugim zaradi hitrejšega odziva

VARIANTE: Kdor prvi pride, prvi melje.

Prvi pride, prvi melje.

Tisti, ki prej pride, prej melje.

► »Zmagovalci« so morali, kot smo omenili, zbrati vsaj 37 točk, prednost pa so imele prej prispele vloge po sistemu »*kdor prej pride, prej melje ...*«

► Tistim, ki so zamudili nekaj minut in krožili po parkirišču, kot da bi hoteli razkazovati svoj avto, je redar hladnokrvno odgovoril, da *kdor prej pride, prej melje*.

► Število sedežev je omejeno, zato velja pravilo *kdor prvi pride, prvi melje*, velja pa čas, ko je na naš email naslov prispelo vaše sporočilo o objavi na blogu.

Kdor seje veter, žanje vihar.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da ima kako dejanje, zlasti nepremišljeno, tvegano ali moralno sporno, negativne posledice za tistega, ki ga stori

VARIANTE: Kdor seje veter, bo žel burjo.

Kdor seje veter, bo žel vihar.

Kdor seje veter, žanje burjo.

Kdor seje veter, žanje nevihto.

► Surove besede gotovo ne bi bile izrečene, če ne bi bilo povoda zanje. Akcija rodi reakcijo. *Kdor seje veter, žanje vihar.*

► Pozivanje in nagovarjanje k samomoru je kaznivo z zaporom. Zavedaj se, da *kdor seje veter, žanje vihar.*

► Država, ki noče upoštevati civilizacijskih norm sveta, mora plačati ceno za takšen odnos. Je pač tako: *kdor seje veter, bo žel vihar.*

► Tudi zanj velja, da *kdor seje veter, žanje burjo!* Le pazi naj, da ne bo med lustriranci sam. Včasih se stvari prav zanimivo znajo zasukati.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bog ima dolgo šibo. Bog ne plačuje vsako soboto. Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Kar seješ, to žanješ. Karma je prasica. Kdor drugemu jamo koplje, je grobar. Kdor drugemu jamo koplje, potrebuje kramp in lopato. Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. Pravica je skazica. Vsaka palica ima dva konca. Vsaka rit pride na svoj sekret. Vse se vrača, vse se plača. Za vsako rit raste palica. Za vsako rit se šiba najde.

Kdor veliko govori, malo naredi.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da govorjenje, zlasti obljubljanje, še ne pomeni, da se bo kaj udejanjilo; opisuje situacijo, ko dejanje ne izpolni pričakovanj, ki izhajajo iz obljube

VARIANTE: Kdor veliko govori, malo stori.

► Iz velikih besed so nastajale nove, pravzaprav še večje besede in le malo je bilo reformnih dejanj. Še enkrat več se je potrdil pregovor, da *kdor veliko govori, malo naredi.*

► Čeprav uspeha niso glasno napovedovali, so v sebi bili popolnoma prepričani o zmagah, saj se popolnoma zavedajo reka, ki pravi: »*Kdor veliko govori, malo naredil!*«.

► Dobro vedo, da *kdor veliko govori, malo stori*, zato so se sami že na začetku odločili, da bodo

dali prednost delu.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Dejanja so glasnejša od besed.

Kdor visoko leta, daleč vidi.

TIP IZRAZA: antipregovor

POMEN: izraža šaljiv komentar na prepričanje, da prevzetnost in previsoki cilji vodijo v neuspeh; izraža, da so visoki cilji in želja po preseganju pričakovanega, povprečnega koristni

VARIANTE: Kdor visoko leta, vidi dlje.

► Za svoje potrebe sem priredil slovenski pregovor, ki gre zdaj takole: »*Kdor visoko leta, daleč vidi!*«. Rad letam z vsemi mogočimi plovili, veliko sem v gorah, zato seže moj pogled precej čez Atlantik.

► Imeli so včasih zelo prikladen rek: »Kdor visoko leta, nizko pade!« Dejansko je v življenju čisto nekaj drugega: »*Kdor visoko leta, daleč vidi!*« Kdor je ovca, naj bo ovca. Kdor je kura, naj bo kura, ampak lepo prosim: »Pustite orlom leteti!«

► Delajo v duhu svojega slogana »*kdor visoko leta, daleč vidi!*«. Z inovativnimi projekti daleč presegajo meje Posočja.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kdor visoko leta, je pilot. Kdor visoko leta, nizko pade.

Kdor visoko leta, je pilot.

TIP IZRAZA: antipregovor

POMEN: izraža šaljiv komentar na prepričanje, da prevzetnost in previsoki cilji vodijo v neuspeh

VARIANTE: Kdor visoko leta, ima dober razgled.

Kdor visoko leta, ima lep razgled.

Kdor visoko leta, je astronaut.

Kdor visoko leta, je letalec.

► *Kdor visoko leta, je pilot ...* na koncu pa zmeraj pristane na zemlji.

► *Kdor visoko leta ... je pilot.* Nekdo bo vsekakor nizko padel. Zanimivo bo.

► V načrtu pa imamo tudi podaljšanje vzletno-pristajalne steze za 200 m. *Kdor visoko leta ... je letalec!*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kdor visoko leta, daleč vidi. Kdor visoko leta, nizko pade.

Kdor visoko leta, nizko pade.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da prevzetnost in previsoki cilji vodijo v neuspeh

VARIANTE: Kdor visoko leti, nizko pade.

Tisti, ki visoko leta, nizko pade.

► Na začetku meseca boste polni ponosa, kar vas bo kmalu drago stalo. Vedeti morate, da *kdor visoko leta, nizko pade*.

► Medalji, zlata in bronasta, sta dokaz, da ima rek »*kdor visoko leta, nizko pade*« tudi kakšno izjemo.

► Od sezone so si želeli več od doseženega. To je zdaj sicer že stvar preteklosti, a je vredno spomniti, da *tisti, ki visoko leta, nizko pade*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kdor visoko leta, daleč vidi. Kdor visoko leta, je pilot.

Kjer je volja, je tudi pót.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je način, kako doseči cilj, lahko najti, če je za to dovolj motivacije

VARIANTE: Kjer je volja, je moč.

Kjer je volja, je pót.

Kjer je volja, je tudi moč.

Kjer je volja, se najde pót.

Kjer je volja, se najde tudi pót.

Kjer je volja, se vedno najde pót.

Kjer je volja, se vedno najde tudi pót.

Kjer je volja, tam je moč.

Kjer je volja, tam je pót.

Kjer je volja, tam je tudi moč.

Kjer je volja, tam je tudi pót.

Kjer je volja, tam je vedno tudi pót.

Kjer je želja, je pót.

Kjer je želja, je tudi pót.

Kjer je želja, tam je pót.

Kjer je želja, tam je tudi pót.

Tam, kjer je volja, je pót.

Tam, kjer je volja, je tudi pót.

Tam, kjer je volja, tam je pót.

Tam, kjer je volja, tam je tudi pót.

Volja najde pót.

Volja vedno najde pót.

Volja vselej najde pót.

Če je volja, je pót.

Če je volja, je tudi pót.

Če je volja, se najde pót.

Če je volja, se vedno najde pót.

Če je želja, je tudi pót.

► Verjetno ne bo lahko in ne bo šlo čez noč, ampak *kjer je volja, je tudi pót*.

► Le založnika moram še najti. *A kjer je volja, tam je tudi pót!*

► Resnično ste se zelo potrudili in uspešno ob delu opravili zahtevno izobraževanje. Pregovor pravi, *kjer je volja, tam je moč*, vidim, da je to vaš moto in tako še naprej. Veliko sreče.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Vse se da, če se hoče.

Kjer osel leži, tam dlako pusti.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: opisuje situacijo, ko nemarno, brezbrizno, objestno vedenje za seboj pusti opazne sledi, nesnago; izraža obsodbo nemarnega, brezbriznega, objestnega vedenja

VARIANTE: Kjer osel leži, dlako pusti.

Kjer se osel valja, dlako pusti.

Kjer se osel valja, tam dlako pusti.

► Pregovor pravi »*kjer osel leži, tam dlako pusti*«, prav tako pa puščamo sledi tudi mi, ki uporabljamo internet.

► Vrata in okna na letalu so razbita, vse, kar je dosegljivo in je moč odtrgati, so obiskovalci letala že odnesli s seboj. Na trupu, s katerega se v velikih kosih lušči barva, so številni avtogrami, ki dokazujejo, da *kjer se osel valja, dlako pusti*. Okrog aviona pa so razmetane smeti.

► *Kjer se osel valja, tam dlako pusti*. Včasih smo ljudje pač malo leni in hitro pozabimo, da če vsak pospravi in počisti za seboj, lahko poslovne prostore uspešno ohranjamo spodobno čiste.

Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da se ob sporu dveh strani okoristi kdo tretji

VARIANTE: Kadar se prepirata dva, tretji dobiček ima.

Kjer se borita dva, tretji dobiček ima.

Kjer se kregata dva, tretji dobiček ima.

Kjer se prerekata dva, tretji dobiček ima.

Kjer se tepeta dva, tretji dobiček ima.

Tam, kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima.

► Polemiziranje prek javnih občil je za obe strani škodljivo, saj pravi slovenski pregovor: »Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima!«.

► Star slovenski pregovor pravi, da *tam, kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima*. Na račun našega prerekanja in medsebojnega nagajanja bojo potegnile več zase druge regije.

► Da ljudski pregovor »kjer se tepeta dva, tretji dobiček ima« ne drži vedno, je okusil tudi policist, ki je pozno zvečer poskušal pomiriti dva pretepača. Eden od pretepačev ga je napadel, ga večkrat udaril, nato pa pobegnil.

Klin se s klinom izbija.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je proti čemu najbolje uporabiti enako ali podobno sredstvo; izraža, da je slabo počutje po alkoholu najbolje odpraviti s ponovnim pitjem alkohola**

VARIANTE: Klin s klinom.

Klin se izbija s klinom.

Klin se s klinom izbije.

Klin se s klinom zbija.

Klin se s klinom zbije.

Klin se zbija s klinom.

► *Klin se s klinom izbija*, pravijo. Adrenalinski športi krepijo vaše telo in ga navajajo na vsakodnevne stresne obremenitve.

► Čeprav pravijo, da se *klin s klinom izbija*, pri mačku to ne velja. Kozarček navsezgodaj zjutraj lahko morda res pomaga za kratek čas, a simptomi se bodo hitro vrnil.

► Ker ima modrost, da se *klin s klinom zbija*, kljub vsemu nekaj soli, bo morda najbolje, da na molk odgovoriš z molkom.

► Od pijače mu je v glavi bučalo kot v panju. Ker se *klin s klinom zbija*, je iskal steklenico s špiritom, vendar je ni bilo nikjer – kot da se je vdrla v zemljo.

Ko čevelj škorenj rata, ne pozna ne sestre ne brata.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da kdo zaradi spremenjenega, višjega položaja, statusa, postane prevzeten, važen, vzvišen**

► »*Ko čevelj škorenj rata, ne pozna ne sestre ne brata*.« Si eden od redkih slavnih, prepoznavnih obrazov v Sloveniji, ki si ni nadel maske prevzetnosti ...

► Lep slovenski pregovor pravi: »*Ko čevelj škorenj rata, ne pozna ne sestre ne brata*.« Marsikdaj sem slišal kakšnega starejšega planinca, da si je po tridesetih letih končno kupil dobre »gojzarje«.

Kocka je padla.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri kdo sprejme odločitev, ki močno vpliva na nadaljnje dogajanje; opisuje situacijo, v kateri se zgodi kaj ključnega, odločilnega, usodnega**

► *Kocka je padla*. Odločili smo se za nakup novega računalnika.

► Program ekskurzije, ki mi ga je iz šole prinesel vnuk, je bil tako pester in lično izdelan, da me je prevzel in *kocka je padla*.

► Žogo je mojstrsko ujel na drugi vratnici ter jo izjemno spretno preusmeril v mrežo. In *kocka je padla*.

Kogar bogovi ljubijo, umre mlad.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri umre kdo, ki je ustvarjalen, uspešen, perspektiven, čigar odsotnost je zaradi teh lastnosti zelo občutna**

VARIANTE: Kogar bogovi ljubijo, mlad umre.

Kogar bogovi ljubijo, mlad umrje.

Kogar bogovi ljubijo, ta mlad umrje.

Kogar bogovi ljubijo, umrje mlad.

Kogar ljubijo bogovi, umre mlad.

Mlad umre, kogar bogovi ljubijo.

Mlad umre, kogar ljubijo bogovi.

Mlad umrje, kogar bogovi ljubijo.

Mlad umrje, kogar ljubijo bogovi.

► Velikokrat slišimo in pišemo o umetnikih, ki so umrli mladi, oz. kakor so rekli oboževalci Mozarta »*kogar bogovi ljubijo, umre mlad*.« Poznamo pa številne svetovno znane skladateljce, ki so umrli v visoki starosti.

► Stara sem 84 let in še sem živa. Bog me nima

rad. »Kogar bogovi ljubijo, umre mlad,« se mi utrne rek iz grške mitologije.

► Na koncu tako ali tako umre vsak, tako cesar kot berač. Stari Grki in Rimljani pa so imeli prav, *kogar ljubijo bogovi, umre mlad*, najboljše slavno v bitki.

► Prešeren je ob nenadni izgubi prijatelja Čopa zapisal, da »*mlad umrje, kogar bogovi ljubijo*«, in isto bi lahko rekli za Ivana Roba.

Kogar je pičila kača, se boji zvite vrvi.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se kdo boji česa, kar je podobno čemu, s čimer ima slabe izkušnje, zlasti če strah ni upravičen**

VARIANTE: Kogar enkrat piči kača, se boji tudi zvite vrvi.

Kogar enkrat piči kača, se boji zvite vrvi.

Kogar je enkrat pičila kača, se boji zvite vrvi.

Kogar je kača pičila, se boji zvite vrvi.

Kogar je kača pičila, se boji še zvite vrvi.

Kogar je kača pičila, se zvite vrvi boji.

Kogar je kača pičila, se še zvite vrvi boji.

Kogar je kača pičila, ta se boji zvite vrvi.

Kogar je pičila kača, se boji tudi zvite vrvi.

Kogar je pičila kača, se boji še zvite vrvi.

Kogar je pičila kača, se zvite vrvi boji.

Kogar je pičila kača, se še zvite vrvi boji.

Kogar je pičila kača, ta se boji zvite vrvi.

Kogar kača piči, se boji zvite vrvi.

Kogar kača piči, se zvite vrvi boji.

Kogar kača piči, se še zvite vrvi boji.

Kogar piči kača, se boji tudi zvite vrvi.

Kogar piči kača, se boji vrvi.

Kogar piči kača, se boji zvite vrvi.

Kogar piči kača, se boji še zvite vrvi.

► Pregovor *kogar je pičila kača, se boji zvite vrvi* morda še najbolje odraža sedanji položaj. Sumljivo je postalo vse, kar bi morda sicer mirno spregledali, če ne bi imeli informacije o pojavljanju antraksa.

► Banke, ki so pred finančno krizo »z lopato« metale denar v stanovanjske megaprojekte, se zdaj zatekajo v drugo skrajnost. *Kogar je kača pičila, se boji zvite vrvi*. Posledica je pomanjkanje

novih stanovanj.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Na napakah se učimo. Osel gre samo enkrat na led. Pametni ljudje se učijo iz napak drugih. Vsaka šola nekaj stane.

Ko ima hudič mlade, jih ima veliko.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da praviloma negativnemu dogodku, težavi sledi še en ali več negativnih dogodkov, težav**

VARIANTE: Hudič ima mlade.

Hudič ima rad mlade.

Hudič ima vedno mlade.

Hudič ima zmeraj mlade.

Kadar ima hudič mlade, jih ima veliko.

Kadar ima hudič mlade, jih ima več.

Kadar ima vrag mlade, jih ima veliko.

Kadar ima vrag mlade, jih ima več.

Ko ima hudič mlade, jih ima cel kup.

Ko ima hudič mlade, jih ima dosti.

Ko ima hudič mlade, jih ima mnogo.

Ko ima hudič mlade, jih ima na kupu.

Ko ima hudič mlade, jih ima ogromno.

Ko ima hudič mlade, jih ima ponavadi veliko.

Ko ima hudič mlade, jih ima sto.

Ko ima hudič mlade, jih ima v velikem številu.

Ko ima hudič mlade, jih ima več hkrati.

Ko ima hudič mlade, jih ima več.

Ko ima hudič mlade, nima nikoli samo enega.

Ko ima hudič mlade, nima samo enega.

Ko ima vrag mlade, jih ima veliko.

Ko ima vrag mlade, jih ima več.

Vrag ima mlade.

Vrag ima rad mlade.

Vrag ima vedno mlade.

Če ima hudič mlade, jih ima veliko.

Če ima hudič mlade, jih ima več.

Če ima vrag mlade, jih ima več.

► Skrajšal sem jadra, kmalu za tem pa se mi je zlomilo krmilo. Seveda sem jadra spustil in vklopil motor. *A ko ima hudič mlade, jih ima veliko*. Po kakšnih desetih minutah je velik val zalil motor in

tako je še ta crknil.

- ▶ Dan se še niti ni dobro začel! Kaj, za vruga, bo sledilo tako slabemu začetku? Znano je namreč, da *kadar ima hudič mlade, jih ima veliko*.
 - ▶ V skladu z rekom »*hudič ima mlade*« se težave z enega področja rade razširijo še na druga.
 - ▶ Ko se ti nekaj neugodnega, groznega v življenju zgodi, se ponavadi kmalu zgodi še kaj hujšega, pa nato še hujšega in problemi v našem življenju se začnejo kopičiti. To je kot tisti rek: *Vrag ima mlade*.
- POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Hudič serje na kup. Nesreča nikoli ne počiva. Nesreča nikoli ne pride sama.

Ko je učenec pripravljen, pride učitelj.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da lahko kdo komu pomaga doseči novo znanje, napredek le, če je ta na to pripravljen**

VARIANTE: Ko je učenec pripravljen, se pojavi učitelj.

Ko je učenec pripravljen, se učitelj pojavi.

Ko je učenec pripravljen, učitelj pride.

Učitelj pride, ko je učenec pripravljen.

- ▶ Star pregovor pravi: »*Ko je učenec pripravljen, pride učitelj!*« Z odločitvijo o preoblikovanju telesa smo naredili prvi korak k spremembi.
- ▶ Tudi ko gre za pomoč, velja stara modrost: *učitelj pride, ko je učenec pripravljen*. Ko se boste sprostiti v odnosu do življenja in sveta, vam bodo na pot prišli ravno pravi ljudje ob ravno pravem času.
- ▶ Zelo me je zanimal življenjski stil uspešnega podjetnika. Kot je znan pregovor, da *ko je učenec pripravljen, se pojavi učitelj*, je takrat v moje življenje vstopila oseba z ogromno podjetniškimi izkušnjami.

Ko mačke ni doma, miši plešejo.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se ob odsotnosti avtoritete dogajajo stvari, ki jih ta ne bi dopustila**

VARIANTE: Kadar mačke ni doma, miši plešejo.

Kadar mačke ni doma, miške plešejo.

Kadar mačke ni, miši plešejo.

Kjer ni mačke, miši plešejo.

Ko mačke ni doma, miši plešejo po hiši.

Ko mačke ni doma, miške plešejo.

Ko mačke ni, miši plešejo.

Če mačke ni doma, miši plešejo.

▶ Kaže, da nadzornikov ne vodi interes lastnikov, temveč zaposlenih. Vse v skladu s pregovorom: *Ko mačke ni doma, miši plešejo*.

▶ Po pregovoru *kadar mačke ni doma, miši plešejo* se, kot kaže, ravnajo dolgoprstneži, saj so imeli policisti tudi tokrat opraviti z njimi.

▶ Če je prisila edini motivator zaposlenih, potem gotovo velja, da *ko mačke ni doma, miške plešejo* in da delodajalec zaposlenega težko tako malo plača, kakor lahko zaposleni malo naredi.

Komedija je končana.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri se zaključi kaj razburljivega, dramatičnega, težavnega**

VARIANTE: Komedija je zaključena.

Komedije je konec.

Konec je komedije.

▶ *Komedija je končana*. Na dražbi podjetja so za mizo povsem sami obsedeli mestni uradniki na čelu z županom, saj s fanfarami napovedovanih kupcev ni bilo od nikoder.

▶ Končala se je štirinajstdnevna pravda, ki je bila deležna velikanske pozornosti javnosti in tiska. Skoraj bi lahko rekli, *komedija je končana*, ko ne bi ob tem šlo za mnogo več kot samo za to, da so bralci z uradnim dovoljenjem lahko prebrali knjigo.

▶ Komisija je potrdila tri neustrezne in nezakonito izbrane kandidate, kajti, če jih ne bi, bi tudi sebi omejila bodoča zaposlovanja. Jutri jih potrdijo še v parlamentu in *komedija je zaključena*.

Konec dober, vse dobro.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je bistveno, da po nesrečnem, težavnem dogajanju, obdobju pride do izboljšanja; izraža olajšanje ob ugodnem razpletu**

▶ Asistenčni skrbnik zavarovano osebo vodi čez proces in poskrbi, da je ta čim bolj enostaven in brezskrben. *Konec dober, vse dobro*.

▶ Ceste so že ob prvem snegu v novi sezoni ostale skoraj neočiščene, vendar – *konec dober*,

vse dobro. Komunalna je zanje nazadnje vendarle poskrbela.

► Strah jo je bilo, kako bo njeno domišljijo in iznajdljivost sprejela javnost. Toda, *konec dober, vse dobro.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kdor se zadnji smeje, ni razumel šale. Kdor se zadnji smeje, se najslajše smeje. Slab začetek, dober konec. Vse je dobro, kar se dobro konča. Za dežjem vedno posije sonce.

Konkurenca ne počiva.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je treba biti vedno pripravljen na soočenje, primerjavo s tekmečem; izraža svarilo pred potezo, odzivom konkurence

VARIANTE: Konkurenca ne spi.

Konkurenca nikdar ne počiva.

Konkurenca nikoli ne počiva.

Konkurenca nikoli ne spi.

► *Konkurenca nikoli ne počiva.* Zlom nekaterih in neučinkovito spoprijemanje s težavami večine ostalih bank v ZDA so s pridom izkoristile kanadske banke.

► Na trgu dnevno rastejo nova podjetja in *konkurenca nikdar ne počiva.*

► Na papirju imamo res veliko kandidatov za vrh, a soočenje z najboljšimi na svetu venomer potrди, da tudi *konkurenca nikoli ne spi.*

► Vsi vemo, da *konkurenca ne spi.* Če posla ne dobiš, je logično, da ga bo dobil nek konkurent.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Nesreča nikoli ne počiva. Sovražnik nikoli ne spi. Sreča nikoli ne počiva.

Kovačeva kobilica je vedno bosa.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da kdo nima lastnosti, navad, ki bi bile glede na njegov poklic, dejavnost pričakovane; izraža, da kaj ni urejeno tako, kot se glede na poklic, znanj, veščine koga pričakuje

VARIANTE: Kovačeva kobilica in čevljarjeva žena sta vedno bos.

Kovačeva kobilica je bosa.

Kovačeva kobilica je največkrat bosa.

Kovačeva kobilica je nepodkovana.

Kovačeva kobilica je običajno bosa.

Kovačeva kobilica je ponavadi bosa.

Kovačeva kobilica je rada bosa.

Kovačeva kobilica je vedno nepodkovana.

Kovačeva kobilica je zmeraj bosa.

► Seveda imam rada svojo blagovno znamko, se pa enako dobro počutim tudi v perilu s kakšno drugo znamko. Pravijo, da je *kovačeva kobilica vedno bosa.*

► Se strinjamo, da bi bil že čas, da certifikat namestimo tudi na našo stran, in upamo, da bomo kmalu tudi utegnili. Saj veste, kako pravijo: *Kovačeva kobilica je vedno nepodkovana.*

► Martina v svojem delu neizmerno uživa, sicer pa tudi zanjo velja pregovor, da je *kovačeva kobilica rada bosa.* Velikokrat ji namreč zmanjka časa za ličenje sebe.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI:

Krava pri gobcu molze.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da se skrbno krmljenje živali obrestuje; izraža, da je uspeh odvisen od vloženih sredstev

VARIANTE: Krava molze pri gobcu.

Krava pri mavlu molze.

Krava se molze pri gobcu.

Krava se pri gobcu molze.

Kravo se molze pri gobcu.

► *Krava pri gobcu molze* je eden najbolj znanih slovenskih rekov, ki se tiče krmljenja živine. Kako res je to, se zaveda vsak kmet, ki redi krave.

► Ker pravijo, da *krava pri gobcu molze*, to seveda velja tudi za R32 – v povprečju je šlo skozi motorne vbrizgalne šobe 13,1 litra bencina na 100 kilometrov.

► Star slovenski pregovor pravi, da se *krava molze pri gobcu*: kolikor vložiš, toliko dobiš.

Kri je kri.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je otrok po kakšni lastnosti, zanimanju, nadarjenosti podoben svojim staršem ali enemu izmed njih; izraža, da si sorodniki pomagajo, so si blizu

► Le redki so vedeli, da sta bila v resnici polbrat in polsestra. Moj oče je bil s svetlimi lasmi popolno nasprotje moje tete. Toda *kri je kri* in upala sem, da se bodo družinske vezi ponovno okrepile.

► Ker je pisatelja tedaj dušil »železen obroč«, kot je imenoval državno cenzuro, je več kot kjerkoli uporabljal biblijsko simboliko in metaforiko. Ideje je zgoščeval v take sentence: »*Kri je kri.*« »Zato kost h kosti, kri h krvi« (jugoslovanska ideja).

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Jabolko ne pade daleč od drevesa. Kakršen oče, takšen sin. Kakršna mati, takšna hči. Kakršni starši, takšni otroci. Kar mačka rodi, miši lovi. Kri ni voda.

Kri ni voda.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je otrok po kakšni lastnosti, zanimanju, nadarjenosti podoben svojim staršem ali enemu izmed njih; izraža, da je temperament pri čem močan dejavnik; izraža, da si sorodniki pomagajo, so si blizu

► Vedno sem govorila, da nikoli ne bom taka kot oče, energična in kolerična, nikoli ne bom udarila z roko po mizi, ampak *kri ni voda* – in na žalost vse to počnem.

► *Kri ni voda* in hči znamenite legende kungfuja je šla po očetovih stopinjah.

► Moji bližnji mi bodo velik vir moči in tolažbe, samo dovoliti jim moram. *Kri ni voda*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Jabolko ne pade daleč od drevesa. Kakršen oče, takšen sin. Kakršna mati, takšna hči. Kakršni starši, takšni otroci. Kar mačka rodi, miši lovi. Kri je kri.

Kruha in iger.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri je potreba, zlasti večje skupine ljudi, po čem kompleksnejšem, zahtevnejšem manj pomembna, izrazita kot potreba po čem površinskem; izraža poziv po zagotovitvi fizičnega ugodja in razvedrila

► Bolj kot je družba moralno na psu, bolj se preusmerja pozornost ljudi na marginalne teme. *Kruha in iger*, ali ne?!

► Če so ljudje v davnini z besedami *kruha in iger* lahko na kratko pojasnili, kaj hočejo v življenju, je danes vendarle treba dodati še marsikaj.

Kruha ne naredi moka, ampak roka.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je za dosego, izdelavo česa, pomembno znanje, spretnost, vložen trud

► *Kruha ne naredi moka, ampak roka*. To smo vedeli vselej, kadar se je košarkarska reprezentanca vrnila z evropskega prvenstva. Imela je vrhunske igralce, toda nikoli ni imela dobrega, kaj šele vrhunškega rezultata.

► Pri mesenju lahko naredimo kar precej napak, ki so posledica neznanja in nedoslednosti, kar potrjuje tudi pregovor, ki pravi: *Kruha ne naredi moka, ampak roka*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Brez dela ni jela. Brez muje se še čevelj ne obuje. Brez nič ni nič. Brez potu ni medu. Kdor ne dela, naj ne jé. Kdor ne dela, naj vsaj jé. Najprej delo, potem zabava. Čič ne da nič.

Kupec je kralj.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da se je do stranke treba obnašati spoštljivo in ustrezljivo

VARIANTE: Gost je car.

Gost je kralj.

Kupec je car.

► Vsak profesionalni turistični delavec se drži načela, da *je gost kralj*.

► Ne vem, ali sem rekel kaj hudega, kajti trgovec me je tako čudno gledal, kot da sem mu hotel lopato ukrasti, ne pa kupiti. Pa pravijo, da *je kupec kralj!*

► Do zdaj je veljalo, da *je gost kralj*. Še vedno je. Kadar pride gost v tvojo hišo, denimo, na posebno imenitno večerjo, mu »strežeš od spredaj in od zadaj«, pravimo.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kupec je kralj, dokler se kraljevsko obnaša.

Kupec je kralj, dokler se kraljevsko obnaša.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da se je do stranke treba obnašati spoštljivo in ustrezljivo, če se tudi stranka obnaša spoštljivo

VARIANTE: Gost je kralj, dokler se kraljevsko obnaša.

► Vse ima svoje meje. *Kupec je kralj, dokler se kraljevsko obnaša*.

► V gostinstvu dela že osem let, željo po sodelovanju v šovu pa ima predvsem zaradi novega znanja s področja gostinstva. Prepričan je, da *je gost kralj, vsaj dokler se kraljevsko obnaša*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kupec je kralj.

Laskava beseda je rada zaseda.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se za prijaznostjo, dobrikanjem lahko skrivajo slabi, sovražni, škodljivi nameni**

► Ne koketirajte z napačno osebo. »*Laskava beseda je rada zaseda.*«

► Slovenski pregovor ob sinočnjem govoru: *Laskava beseda je rada zaseda ...*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kadar prosi, zlata usta nosi, kadar vrača, hrbet obrača. Na jeziku med, v srcu led.

Lastna hvala, cena mala.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da hvaljenje samega sebe ne priča o dejanski kakovosti; izraža prezir do samohvale**

VARIANTE: Lastna hvala, slava mala.

Lastna hvala, vrednost mala.

Samohvala, cena mala.

► Tisti, ki je resnično zadovoljen, se ne hvali s tem, kako je boljši od drugih, kako ima boljši avtomobil od drugih, ker se mu preprosto ni treba. *Lastna hvala, cena mala.*

► Zanimivo je opazovati predstavnike vlade, ki kar naprej medijem ponavljajo, kako zelo zadovoljni so s svojim delom, kako zelo dobro delajo. *Samohvala, cena mala.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Lastna hvala se pod mizo valja. Prazen klas stoji pokonci. Samohvala smrdi.

Lastna hvala se pod mizo valja.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da hvaljenje samega sebe ne priča o dejanski kakovosti; izraža prezir do samohvale**

VARIANTE: Hvala se pod mizo vala.

Hvala se pod mizo valja.

Lastna hvala se po blatu vala.

Lastna hvala se po blatu valja.

Lastna hvala se po dreku vala.

Lastna hvala se po dreku valja.

Lastna hvala se po gnoju vala.

Lastna hvala se pod mizo vala.

Lastna hvala se v blatu vala.

Lastna hvala se v blatu valja.

Lastna hvala se v dreku vala.

Lastna hvala se v dreku valja.

Samohvala se pod mizo vala.

Samohvala se pod mizo valja.

► Najoriginalnejši, najzvestejši, najvzdržljivejši ... V vašem pismu medijem niste ravno varčevali s presežniki. Star slovenski rek pravi, da *se lastna hvala pod mizo valja ...*

► Dober glas že seže v deveto vas, vse lepo in prav, ampak *lastna hvala se po blatu vala.*

► »Ker nihče našega petja ne hvali, ga bomo hvalile same!« Ta nasvet je srakam ugajal in pohvalile so modrost svoje starejše tovarišice. »O, ve neumnice!« zakriči zdaj lisica rjavka, ki je stala pod drevesom in poslušala njihov pogovor. »Kakšno korist boste imele od tega? Ali veste, da *se lastna hvala po blatu valja!*

► *Samohvala se pod mizo vala ...* Najboljšim ne seže niti do gležnjev!

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Lastna hvala, cena mala. Prazen klas stoji pokonci. Samohvala smrdi.

Lažeš, kradeš, bolhe ješ.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri kdo ni resnicoljuben, vreden zaupanja, ni sposoben**

VARIANTE: Lažeš, kradeš in bolhe ješ.

Lažeš, kradeš, bolhe ješ, v šolo hodiš, nič ne veš.

► *Lažeš, kradeš, bolhe ješ.* Ko te dobijo, rečeš: To je politična tožba.

► So del državnega klientelizma, *lažejo, kradejo in bolhe jejo*, torej imajo napačne vrednote.

Laž ima kratke noge.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se hitro izve, ugotovi, če kaj ni resnično**

VARIANTE: Laž ima kratke nôge.

► Anonimnost omogoča privzemanje lažnih identitet uporabnikov. V večini primerov se potem zgodi scenarij »*Laž ima kratke noge*« in skupnost razkrinka prevaranta.

- ▶ Gledala bom, kaj se dogaja, pozorno bom opazovala sebe in partnerja. Ker *laž ima kratke noge* in resnica vedno pride na dan.
- ▶ Da *ima laž kratke noge*, sem ugotovil, ko sem se zlagal mami.

Lenega čaka strgan rokav, palca beraška, prazen bokal.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je lenoba vzrok revščine; izraža, da lenoba ni vrednota**

VARIANTE: Lenega čaka strgan rokav, palca beraška in prazen bokal.

- ▶ Bi še spal, pa me nevihtni dež moči čez napol odprto okno par metrov stran, zato je dobro jutro. Zapreti se mi ga pa ne da! Hja, nič ... Vstati! *Lenega čaka strgan rokav, palca beraška, prazen bokal.*
- ▶ Vseeno ni prenesel žalitev profesorjev, ki so se radi izživljali nad ponavljavci. »*Lenega čaka strgan rokav, palca beraška in prazen bokal*« je bila naloga, ki jo je na koncu zadnjega šolskega leta napisal in jo je profesor nagradil kot najboljšo v razredu.

Lepa beseda lepo mesto najde.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da prijazno sporazumevanje naleti na enak odziv, ima ugodne učinke**

VARIANTE: Dobra beseda dobro mesto najde.

Dobra beseda vedno dobro mesto najde.

Dobra beseda vedno mesto najde.

Lepa beseda pravo mesto najde.

Lepa beseda svoje mesto najde.

Lepa beseda vedno lepo mesto najde.

Lepa beseda vedno pravo mesto najde.

Prava beseda mesto najde.

Prava beseda pravo mesto najde.

Prava beseda vedno pravo mesto najde.

Prijazna beseda lepo mesto najde.

Prijazna beseda vedno lepo mesto najde.

Prijazna beseda vedno pravo mesto najde.

- ▶ Prepričana sem, da *lepa beseda lepo mesto najde*, in če si ti do policista, ki te ustavi, prijazen, bo tudi obratno.

- ▶ *Lepa beseda lepo mesto najde* – potrudite se in

se opravičite.

- ▶ Kako pomagati otrokom? *Lepa beseda pravo mesto najde*, premnogi so jo zelo potrebni.

- ▶ *Prijazna beseda lepo mesto najde*. Do zdravstvenega in drugega osebja sem vljuden in spoštljiv.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Dobro se z dobrim vrača. Kakor ti meni, tako jaz tebi. Kar seješ, to žanješ. Vse se vrača, vse se plača.

Lepota je v očeh opazovalca.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da glede lepote velja subjektivno merilo**

VARIANTE: Lepota je v očeh gledalca.

Lepota je v očeh občudovalca.

Lepota je v očesu gledalca.

Lepota je v očesu opazovalca.

- ▶ *Lepota je v očeh opazovalca* in preference se od kulture do kulture razlikujejo. Kar je za eno kulturo privlačno in primerno, ni nujno za drugo.
- ▶ Marsikdo reče, da je *lepota v očesu opazovalca*, vseeno pa drži, da obstajajo določena merila, po katerih se ravnamo pri oceni, ali je kdo lep ali ne.
- ▶ *Lepota je v očeh gledalca*. Lepota lahko pomeni lepe zobe, zdrave valovite lase, modre ali zelene oči. Poleg tega je pomemben tudi karakter, uglajeno obnašanje, prijaznost.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kakor komu paše. O okusih se ne razpravlja. Okusi so različni. Sto ljudi, sto čudi. Stvar okusa, je rekla opica, ko je drek žrla. Stvar okusa. Vsak ima svoj okus, je rekla opica, ko je drek jedla. Vsak ima svoj okus. Vsak po svoje boga moli. Vsak po svoje pesmi poje. Vsak po svoje, Bohinjec pa s svedrom. Vsak po svoje. Vsake oči imajo svojega malarja. Vsakemu svoje.

Ljubezen gre skozi želodec.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da si kdo lahko pridobi naklonjenost koga z okusno hrano**

VARIANTE: Ljubezen gre tudi skozi želodec.

- ▶ Pravijo, da *gre ljubezen skozi želodec*. Ste s svojo kuho osvojili kakšno srce?
- ▶ Tajci se očitno dobro zavedajo, da *ljubezen gre skozi želodec*, saj če ste pravi gurman, vas bodo

pridobili že pri prvi pokušnji tipičnih jedi njihove kuhinje.

► Obožuje kitajsko hrano, a ne zna kuhati, saj ji nikoli ni bilo treba, čeprav ve, da *gre ljubezen tudi skozi želodec*.

Ljubo doma, kdor ga ima.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je dom cenjena vrednota; opisuje situacijo, ko je kdo močno navezan na dom, zadovoljen, da je lahko doma

VARIANTE: Ljubo doma, kdor ga ima, kdor ga nima, pa za njim kima.

Ljubo doma.

► Nekateri moramo prehoditi, prevoziti ali presmučati kilometre, da se lahko končno s knjigo v roki zlekemo v svoj najljubši naslonjač in zavzdihnemo *Ljubo doma, kdor ga ima*.

► Ah, *ljubo doma*, sem vzdihnil in se oziral po širni planjavi ob cesti.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Boljša je domača gruda kot na tujem zlata ruda. Ljubo doma, mi pa pri Ljubotu. Povsod je lepo, a doma je najlepše. Če človek pol sveta obteče, najboljši kruh doma se peče.

Ljubo doma, mi pa pri Ljubotu.

TIP IZRAZA: antipregovor

POMEN: izraža šaljiv komentar na situacijo, ko je kdo močno navezan na dom, zadovoljen, da je lahko doma; izraža šaljiv komentar na prepričanje, da je dom vrednota

► Mir v domačem naslonjaču. Ah, *Ljubo doma*, kdor ga ima! *Mi pa pri Ljubotu*, hehe.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Boljša je domača gruda kot na tujem zlata ruda. Ljubo doma, kdor ga ima. Povsod je lepo, a doma je najlepše. Če človek pol sveta obteče, najboljši kruh doma se peče.

Mačka ima rep nazaj.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na vprašanje »Kaj?«

VARIANTE: Mačka ima pa rep nazaj.

Mačka ima pa rep nazaj. Ti ga imaš pa naprej, pa si ga oglej.

Mačka ima pa rep nazaj. Ti ga maš pa naprej, pa

si ga dobro oglej.

► Kaj? – *Mačka ima rep nazaj*.

Majhna žaba daleč skoči.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da se kdo ali kaj lahko izkaže kljub majhnosti

VARIANTE: Mala žaba daleč skoči.

Tudi majhna žaba daleč skoči.

Tudi mala žaba daleč skoči.

► Pravijo, da *majhna žaba daleč skoči*, kar bi lahko rekli tudi za ta avto, ki se je na preizkusu res izkazal.

► Za moje pojme so najvišji Notranjci. Saj je bil tak moj ded. A ker narava skozi rodove kombinira po svoje, nisem podedovala tega gena. Pa vendar lahko *tudi mala žaba daleč skoči*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Strup je v majhnih stekleničkah.

Mali lonec v velikem.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na vprašanje o jedlilniku

► Kaj bo za kosilo? – *Mali lonec v velikem*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Oziranci.

Malo denarja, malo muzike.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je za nižje plačilo, manj vloženi sredstev treba pričakovati tudi manjšo kakovost, vrednost

VARIANTE: Malo denarja pomeni malo muzike.

Za malo denarja je malo muzike.

Za malo denarja malo muzike.

► Odločno odsvetujejo, da bi glavno vlogo igrala zgolj najnižja cena ure vožnje, saj tudi v tem primeru lahko velja načelo »*malo denarja, malo muzike*«.

► Cena je pomemben faktor, saj po izkušnjah tudi tukaj velja: *malo denarja – malo muzike*. Cenejša platišča so običajno manj atraktivnega izgleda, bolj občutljiva na vremenske vplive in poškodbe.

► Danes nam trgovine nudijo veliko različnih prsti, vendar pa se med seboj močno razlikujejo tako po ceni kot tudi kvaliteti. Saj tu še posebej velja,

da je za malo denarja malo muzike.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Za ta denar je to to.

Med vojno muze molčijo.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da med vojno umetnost miruje**

VARIANTE: Ko govori orožje, muze molčijo.

Ko orožje govori, muze molčijo.

Med vojno molčijo muze.

Muze molčijo, ko govori orožje.

Muze v vojni molčijo.

V vojni muze molčijo.

- ▶ *Med vojno muze molčijo*, radio pa ne, temveč postane še pomembnejši vir obveščanja in nepogrešljivo sredstvo komunikacije na bojišču.
- ▶ Neprestani napadi, tudi ko sem napisal pesem Kulturni molk, s katero sem dal jasno vedeti, da molčim, pa ni pomagalo. *V vojni muze molčijo*, mar ne.
- ▶ V mirnem in varnem družbenem okolju postaja človek ustvarjalen, ko pa *orožje govori, muze molčijo*.

Mi o volku, volk iz gozda.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri se kdo, ki je bil omenjen, nenadoma, nepričakovano pojavi**

VARIANTE: Mi o volku, volk na vrata.

Mi o volku, volk na vratih.

- ▶ Pogovor sem preusmerila na Gregorja. Kakor mimogrede sem navrgla: »Danes ga nisem pa nič videla. A ni to čudno? A misliš, da je že odšel?« Še preden mi je odgovorila, se je uresničil rek *Mi o volku, volk iz gozda*: Gregor se je namreč pojavil na vhodu v blok.
- ▶ »Nikar si ju ne želi. Da bi si jezik pregriznil,« je praznoverno rekel Gorazd. »Kadar koga omeniš, se kmalu prikaže, pravijo stari ljudje. Saj poznaš tisti pregovor: *mi o volku, volk iz gozda*.«
- ▶ Ooo, lej ga! *Mi o volku, volk na vratih*.

Misliti pomeni nič vedeti.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da za zanesljivost sklepanja ni dovolj le razmišljanje, temveč tudi znanje, védenje**

VARIANTE: Misliti je drek vedeti.

Misliti je nič vedeti.

Misliti se pravi nič vedeti.

- ▶ *Misliti pomeni nič vedeti*. Ne glede na to, kako dober je naš spomin, lahko v določenih okoliščinah pozabimo na vse.
- ▶ Seveda je živ, čeprav sem mislil, da je mrtev ... Vem, *misliti se pravi nič vedeti*.

Moja glava, moj svet.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **opisuje situacijo, ko se kdo odloča po svoje, razmišlja drugače kot kdo drug**

VARIANTE: Tvoja glava, tvoj svet.

- ▶ *Moja glava, moj svet*. O vsem in čemerkoli, kar me žuli ali me bo žulilo v tej dolini Šentflorjanski.
- ▶ Ja no, če tako misliš – *tvoja glava – tvoj svet*.
- ▶ Utegnil bi stvar zasukati tako, da bi moral ti tudi po moji smrti še več let čakati, predno bi bil gospodar vsega imetja. Vidiš, da je ta stvar vsa na tebi. *Tvoja glava, tvoj svet*.

Mokra.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: **izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na vprašanje o toploti vode zlasti ob kopanju**
»Kakšna je voda?«

VARIANTE: Vlažna.

- ▶ Kakšna je voda? – *Mokra*.

Molk je zlato.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se je kdaj iz previdnosti, preudarnosti, uvidevnosti koristno, zaželeno odzvati z molkom; izraža zadržek pred govornim dejanjem**

VARIANTE: Govor je srebro, molk pa zlato.

Govoriti je srebro, molčati pa zlato.

Govorjenje je srebro, molk pa zlato.

Molčati je zlato.

- ▶ Hotel sem vprašati, kaj naj sploh objavimo, če smo morali vse izbrisati, pa sem ocenil, da je tokrat *molk zlato*.
- ▶ Mnogi narodi poznajo udaren pregovor, katerega jedro je graja praznega besedičenja

ter hvala modre molčečnosti. V slovenščini ga izrazimo s tremi besedami: *Molk je zlato*.

► Veš, da je v življenju in v bogoslužju pomembna tudi tihota. Ljudska modrost je to takole izrazila:

»Govoriti je srebro, molčati pa zlato.«

► *Govor je srebro, molk pa zlato*: občutljiva ločnica med dostopom do informacij in potrebo po zaupnosti.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Beseda ni konj, konj pa je beseda. Beseda ni konj. Kdor jezika špara, kruha strada. Ni neumnih vprašanj.

Motiti se je človeško.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da vsak lahko naredi napako, vendar se pričakuje, da napake ne ponavlja, da jo prizna**

VARIANTE: Delati napake je človeško.

Grešiti je človeško.

Motiti se je človeško, v napaki vztrajati pa bedasto.

Motiti se je človeško, v napaki vztrajati pa je slaboumno.

Motiti se je človeško, v zmoti vztrajati pa hudičevo.

Motiti se je človeško, vztrajati v zmoti pa hudičevo.

Zmotiti se je človeško.

Človeško je delati napake.

Človeško je motiti se.

Človeško se je motiti, neumno pa je vztrajati v napaki.

Človeško se je motiti.

Človeško se je zmotiti.

► Vem, da se je motiti človeško, toda v banki bi morali biti pri poslovanju z gotovino znatno bolj pozorni in odgovorni do strank.

► Je že prav braniti svoj ponos, ko pa se obramba spremeni v razlog posmeha, je morda čas, da se tudi sam nasmeješ lastnim napakam. *Grešiti je človeško*.

► Res imamo tudi zdravniki samo človeške možgane. »Errare humanum est, in errore perservare stultum« (*Človeško se je motiti, neumno pa je vztrajati v napaki*).

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Grešiti je človeško, občutek pa je božanski. Motiti se je človeško, odpuščati pa božansko. Na napakah se učimo.

Nihče ni popoln. Vsi smo krvavi pod kožo.

Motiti se je človeško, odpuščati pa božansko.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da vsak lahko naredi napako in da je odpustiti komu napako cenjena poteza**

VARIANTE: Grešiti je človeško, odpuščati božansko.

Grešiti je človeško, odpuščati pa božansko.

Motiti se je človeško, odpustiti nebeško.

Motiti se je človeško, odpustiti pa nebeško.

Motiti se je človeško, odpuščati božansko.

Motiti se je človeško, odpuščati pa božje.

► V svojih kolumnah sem vselej vztrajal, da je moja naloga popravljati napake in ne obtoževati tistih, ki so jih zagrešili. Zato sem večkrat citiral pregovor, ki ga poznajo skoraj v vseh kulturah po svetu: *da je grešiti človeško, odpuščati pa božansko*.

► Spomnil sem se na skoraj natanko eno leto starega škrata v istem časopisu in precej izvijajoče se a kratkočasno opravičilo z naslovom *Motiti se je človeško, odpuščati božansko*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Grešiti je človeško, občutek pa je božanski. Motiti se je človeško. Na napakah se učimo. Nihče ni popoln. Vsi smo krvavi pod kožo.

Na jeziku med, v srcu led.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se za prijaznostjo, dobrikanjem lahko skrivajo slabi, sovražni, škodljivi nameni**

► *Na jeziku med, v srcu led*. Na žalost kdaj pa kdaj naletimo tudi na koga, ki nima dobrih namenov, pa čeprav je prijazen. Dvoličneži, hinavci, hudobneži in še kakšen izraz bi se našel za te ljudi.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kadar prosi, zlata usta nosi, kadar vrača, hrbet obrača. Laskava beseda je rada zaseda.

Najprej delo, potem zabava.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je kdo do koristi upravičen le, če se za to potruji; izraža, da je pred uživanjem, razvedrilom treba izpolniti obveznosti**

VARIANTE: Najprej delo, nato zabava.

Najprej delo, potem jelo.

Najprej delo, potem pa jelo.

Najprej delo, potem pa zabava.

Najprej delo, potlej jelo.

Najprej služba, potem družba.

Najprej služba, potem pa družba.

► »Najprej delo, potem zabava,« smo slišali, če smo hoteli po šoli na bazen, namesto da bi naredili domačo nalogo.

► Predstavniki sedme sile smo morali v slogu pregovora »najprej delo, potem jelo« sprva opraviti svoje službene obveznosti, potem pa smo se lahko tudi mi brez omejitev spravili na dobrote v različnih »agregatnih stanjih«.

► Če želimo uspeti, moramo biti disciplinirani:

Najprej delo, nato zabava.

► Hvala za povabilo, a vas bom žal morala zavriniti.

Najprej služba, potem pa družba.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Brez dela ni jela. Brez muje se še čevelj ne obuje. Brez nič ni nič. Brez potu ni medu. Kdor ne dela, naj ne jé. Kdor ne dela, naj vsaj jé. Kruha ne naredi moka, ampak roka. Najprej delo, potem plačilo. Čič ne da nič.

Naj sosеду krava crkne.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri si kdo iz zavisti, ljubosumja želi, da bi bližnjemu šlo slabše kot njemu; opisuje situacijo, v kateri se kdo ob nesreči bližnjega vede privošljivo

VARIANTE: Naj sosеду crkne koza.

Naj sosеду crkne krava.

Naj sosеду koza crkne.

Naj sosеду pes crkne.

Naj tudi sosеду crkne krava.

Naj tudi sosеду krava crkne.

Naj še sosеду crkne krava.

Naj še sosеду krava crkne.

Če je meni crknila krava naj sosеду dve.

Če je meni crknila krava, naj še sosеду.

Če meni crkne krava, naj sosеду dve.

Če meni crkne krava, naj še sosеду.

Če meni krava crkne, naj sosеду dve.

Če meni krava crkne, naj še sosеду.

► Laž, prevara, uživanje ob tem, da komu kaj

neprijetnega ali celo hudega ušpičiš, se mi zdijo naravnost uničevalski za lastno duševnost in za vse dobre dosežke okolice. Tisti rek, da *naj sosеду krava crkne*, je grozen.

► Morda gre pri bralcu za škodoželjnost, privošljivost? Za naslado nad tujo nesrečo v smislu slovenskega reka: *naj sosеду koza crkne*?

► O kooperativnosti slovenskih inštitucij predobro vemo, da žal najbolj cveti tista, da *naj tudi sosеду krava crkne!*

Na mladih svet stoji.

TIP IZRAZA: slogan

POMEN: izraža poziv, da se otrokom, mladini posveti posebna skrb, pozornost; izraža, da je od mlade generacije odvisen razvoj česa v prihodnosti

VARIANTE: Na mladih sloni svet.

Na mladih stoji svet.

Na mladih svet sloni.

Na mladini stoji svet.

Na mladini svet stoji.

► Vsi pravijo, da *na mladih svet stoji*. Govorijo nam, da moramo nekaj narediti iz sebe. Želijo nas videti kot pomembne osebnosti.

► Znano je, da *na mladih svet stoji*, zato moramo že pri najmlajših začeti spodbujati zanimanje za čebelarstvo.

► Vsi govorimo, da *na mladini svet stoji*, da so to temelji našega prihodnjega razvoja

► Ker *na mladih svet sloni*, obstaja upanje, da bodo prav dijaki nosilci razvoja lesarske obrti.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Na upanju svet stoji.

Otroci so naše največje bogastvo.

Na napakah se učimo.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je treba iz napake kaj spoznati, da se je ne ponovi; izraža, da vsak lahko naredi napako

VARIANTE: Iz izkušenj se učimo.

Iz napak se učimo.

Iz napak se človek uči.

Ljudje se iz napak učimo.

Ljudje se učimo iz izkušenj.

Ljudje se učimo iz napak.
 Ljudje se učimo na napakah.
 Na izkušnjah se učimo.
 Na izkušnjah se človek uči.
 Na napakah se ljudje učimo.
 Na napakah se vsi učimo.
 Na napakah se človek uči.
 Učimo se iz izkušenj.
 Učimo se iz napak.
 Učimo se na izkušnjah.
 Učimo se na napakah.
 Vsi se učimo iz izkušenj.
 Vsi se učimo iz napak.
 Vsi se učimo na izkušnjah.
 Vsi se učimo na napakah.
 Človek se iz izkušenj uči.
 Človek se na napakah uči.
 Človek se uči iz izkušenj.
 Človek se uči iz napak.
 Človek se uči na napakah.

- ▶ *Na napakah se učimo*, zato si priznajte, kaj je šlo narobe, da ne boste naslednjič ponovili enake napake.
- ▶ Kot sem že rekel: *na izkušnjah se učimo*. Na pot bom odšel le s popolnimi papirji in tudi letalo bo izpopolnjeno.
- ▶ Rada bi te obvarovala vsega hudega, toda *iz izkušenj se učimo*.
- ▶ Poskušam izvedeti, kdo dejansko sem, in to bom lahko ugotovila le z izkušnjami. *Vsi se učimo iz napak*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Grešiti je človeško, občutek pa je božanski. Kogar je pičila kača, se boji zvite vrvi. Motiti se je človeško, odpuščati pa božansko. Motiti se je človeško. Nihče ni popoln. Osel gre samo enkrat na led. Pametni ljudje se učijo iz napak drugih. Vsaka šola nekaj stane. Vsi smo krvavi pod kožo.

Narava je največji umetnik.

TIP IZRAZA: pregovor
 POMEN: **izraža, da kaj, kar se pojavlja v naravi, presega zmožnosti človekovega ustvarjanja**
 VARIANTE: Mati narava je največji umetnik.

Največji umetnik je narava.
 Narava je največja umetnica.
 ▶ *Narava je največji umetnik*, čeprav se človek že skozi tisočletja trudi dokazati ravno nasprotno.
 ▶ Oblikovanost terena nam daje občutek pravega visokogorja, razgled na okoliške gore pa nas navda z mirom in energijo ter ponovno potrditvijo, da *je mati narava največji umetnik*.

Nasilje rodi nasilje.

TIP IZRAZA: pregovor
 POMEN: **izraža, da nasilno dejanje povzroči, spodbudi drugo nasilno dejanje**
 VARIANTE: Agresija rodi agresijo.
 Agresija rojeva agresijo.
 Nasilje poraja nasilje.
 Nasilje povzroči nasilje.
 Nasilje proizvaja nasilje.
 Nasilje rojeva nasilje.
 ▶ Rek »*Nasilje rodi nasilje*« je zelo na mestu. Gre za začarani vrtiljak, ki se v spirali samo vzpenja in pospešuje.
 ▶ Otroci so tako neboljerna bitja, da si telesnega kaznovanja nikakor ne zaslužijo. Zgledi vlečejo, *nasilje rojeva nasilje* in iz malih žrtev lahko zrastejo veliki nasilniki.
 ▶ Spielberg je s sporočilom filma, da *nasilje poraja nasilje* in naj se obe strani v sporu lotita medsebojnih problemov po mirni poti, razburkal strasti na obeh straneh.
 POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Oko za oko.

Na starem ognjišču rado gori.

TIP IZRAZA: pregovor
 POMEN: **izraža da kdo, kaj kljub starosti lahko preseneti s svojo aktivnostjo, zavzetostjo, živahnostjo; opisuje situacijo, v kateri kdo, ko je starejši, počne kaj, kar je nenavadno, presenetljivo**
 ▶ Globalni mirovni indeks je tudi pokazal, da je svet v zadnjem letu postal bolj bojevit. Torej še kako drži pregovor »*Na starem ognjišču rado gori*«.
 ▶ Nova vlada – stari obrazi. Še star pregovor lepo pravi: *Na starem ognjišču rado gori!*
 POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bolj star, bolj nor.
 Glava sivi, rit nori.

Navada je druga narava.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da navada močno vpliva na delovanje koga; izraža, da je navado težko spremeniti, opustiti**

► Pri pisanju moramo paziti, da ne uporabljamo zastarelih izrazov, temveč nove – sodobne. To je pogosto težko doseči, saj je *navada* »druga narava«.

► Kako v človeku ločiti naravo od kulture, prirojeno od pridobljenega? Saj: *navada je druga narava*, ki uniči prvo.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Navada je železna srajca. Starega psa ne moreš naučiti novih trikov.

Navada je železna srajca.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da navada močno vpliva na delovanje koga; izraža, da je navado težko spremeniti, opustiti**

VARIANTE: Navada je kot železna srajca.

Navada, železna srajca.

Stara navada je kot železna srajca.

Stara navada je železna srajca.

Stara navada, železna srajca.

► *Navada je železna srajca*, to velja tudi za prehranjevanje. Če želimo shujšati, to od nas zahteva velik napor.

► Pravimo, da je *stara navada železna srajca*. In pogosto to drži. Človek se le nerad podaja na pot sprememb.

► *Stara navada, železna srajca*. Ta pregovor za vas še posebej drži, vendar se poskušajte počasi znebiti spon dosedanjih ravnanj.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Navada je druga narava. Starega psa ne moreš naučiti novih trikov.

Nazaj h koreninam.

TIP IZRAZA: slogan

POMEN: **izraža poziv k vrnitvi v začetno, prvotno, avtentično stanje, okolje, miselnost**

VARIANTE: Nazaj k osnovam.

► Njegov moto je bil *nazaj h koreninam*, k izvoru življenja in univerzalni moči narave – rastlin in živali, s katerimi bi ljudje morali živeti v harmoniji.

► Vedno sem rad improviziral in v tem slogu se bom lotil tudi tega Gira,« se je pri še enem

poskusu velike vrnitve na vrh odločil za formulo »nazaj h koreninam«.

► Novosti je v moštvu kar nekaj, čeprav so se odločili za precej konservativen dirkalnik brez zapletenih tehničnih novosti. Tehnični direktor je dejal, da so se držali načela »nazaj k osnovam«.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Nazaj k naravi.

Nazaj k naravi.

TIP IZRAZA: slogan

POMEN: **izraža poziv k vrnitvi k naravnemu, prvobitnemu načinu delovanja, obnašanja, k naravni, prvobitni miselnosti**

► V industrijsko pridelana živila, da bi bila vsaj malo spodobna, dodajajo tudi sintetično pridelane substance, katerih učinek na zdravje sploh še ni dobro poznan niti strokovnjakom.

Torej, brž *nazaj k naravi!*

► Zakaj je potreben nekakšen novodobni rousseaujevski klic »*Nazaj k naravi!*« tudi v pridobivanju hrane, zakaj je treba ohraniti rastlinske vrste in sorte ter pasme domačih živali, smo v tem kotičku že pisali.

► Govor in pogovarjanje sta zagotovo nekaj, kar nas označuje kot nekaj posebnega med živalskimi vrstami, kar nas celo izloča iz te družbe. To je nekaterim všeč, drugi pa bolj ali manj kultivirano prisegajo na klic: *Nazaj k naravi!*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Nazaj h koreninam.

Ne, za hec.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: **izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na vprašanje »Zares?« v pomenu ugotavljanja resničnosti izrečenega**

VARIANTE: Za hec.

► Zares? – *Ne, za hec.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Slama vmes.

Nehvaležnost je plačilo tega sveta.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je ob izkazani dobroti lahko človek deležen nehvaležnosti, neodobravanja, posmeha; opisuje situacijo, ko se dobronamerno dejanje ne izplača, ni deležno zahvale**

VARIANTE: Hvaležnost ni plačilo tega sveta.

Nehvaležnost je plačilo sveta.

Nehvaležnost plačilo tega je sveta.

► Srčika zgodbice je ugotovitev, da je *nehvaležnost plačilo tega sveta*. Tega se dobro zaveda ostareli osel, ki ga je mlinar mislil spraviti s sveta, ker mu ni mogel več tako krepko služiti kot včasih.

► Očitamo si lahko, da smo tiste, ki danes odločajo, preveč razvajali in slabo vzgojili v spoštovanju do starejših. No, *nehvaležnost je plačilo sveta!*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Dobrota je sirota. Kdor je dober, je oslu podoben.

Ne hvali dneva pred večerom.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je treba biti previden s pozitivno oceno česa, kar se še ni zaključilo**

VARIANTE: Ne gre hvaliti dneva pred nočjo.

Ne gre hvaliti dneva pred večerom.

Ne hvali dneva pred nočjo.

Ne sodi dneva pred nočjo.

Ne sodi dneva pred večerom.

Ni dobro hvaliti dneva pred nočjo.

Ni dobro hvaliti dneva pred večerom.

► Prvih deset ur poleta je bilo idealnih in v dnevnik so zapisali, da se še nihče ni tako udobno približeval severnemu tečaju. »*Ne hvali dneva pred večerom*« bi morali še pripisati, kajti proti večeru je prišlo do prve težave: eden od motorjev se je ustavil, ker je kondenzirana voda v gorivu zmrznila.

► Bomo na koncu leta videli. *Ne hvali dneva pred nočjo*.

► Ker stari rek pravi, da *ne gre hvaliti dneva pred nočjo*, velja biti previden: za nami sta le dva tedna, do tretjega oktobra pa je še daleč.

Nesreča nikoli ne počiva.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža svarilo, da je treba biti vedno pripravljen na neugoden potek dogodkov, na kopičenje težav**

VARIANTE: Hudič ne počiva.

Hudič ne spi.

Hudič nikdar ne počiva.

Hudič nikoli ne počiva.

Hudič nikoli ne spi.

Murphy nikoli ne počiva.

Murphy nikoli ne spi.

Murphyjev zakon nikoli ne počiva.

Nesreča ne počiva nikoli.

Nesreča ne počiva.

Nesreča nikdar ne počiva.

Nesreča nikoli ne spi.

Nevarnost ne počiva.

Nevarnost nikoli ne počiva.

Nezgoda nikoli ne počiva.

Smola ne počiva.

Smola nikoli ne počiva.

Stric Murphy nikoli ne počiva.

Vrag ne počiva.

Vrag nikoli ne počiva.

Vrag nikoli ne spi.

► Med vojno so mlin zažgali skupaj z dokumenti in načrti. Spet so nakupili les, najeli tesarje in naredili nov načrt zanj. Toda *nesreča nikoli ne počiva*. Deroča Mura je odnesla mlinsko kolo.

► Po približno desetih minutah v vrsti smo le dočakali in se zapeljali v hrib, a ker *smola ne počiva*, se že po 100 metrih vlečnica ustavi.

► Človek bi mislil, da so vsaj razmere v diplomaciji jasne in neproblematične. A ker *hudič nikoli ne spi*, tudi v tako pravno formalno urejenih zadevah ni vse jasno in preprosto.

► Pred odpiranjem vrat se prepričajte, da nikogar ne ovirate, saj *Murphyjev zakon nikoli ne počiva*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Hudič serje na kup. Ko ima hudič mlade, jih ima veliko. Konkurenca ne počiva. Nesreča nikoli ne pride sama.

Sovražnik nikoli ne spi. Sreča nikoli ne počiva.

Nesreča nikoli ne pride sama.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da praviloma negativnemu dogodku, težavi sledi še en ali več negativnih dogodkov, težav**

VARIANTE: Nesreča ne pride nikdar sama.

Nesreča ne pride nikoli sama.

Nesreča ne pride sama.

Nesreča nikdar ne pride sama.

► Kurilna sezona se je letos začela prej kot

prejšnja leta. In ker *nesreča nikoli ne pride sama*, so se nam zgodile tudi veliko višje cene energije kakor lani.

► Podnebna sprememba sama po sebi sicer ni povzročila omenjenega propada, pač pa je po reklu, da *nesreča ne pride nikoli sama*, sovpadala še z nekaterimi drugimi dogajanji.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Hudič serje na kup. Ko ima hudič mlade, jih ima veliko. Nesreča nikoli ne počiva. Starost ne pride sama.

Nič ni večno.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se kaj konča, zaključi, tudi če obstaja pričakovanje, da bo trajalo, zdržalo dlje časa**

VARIANTE: Nič ne traja večno.

Nič ni večnega na tem svetu.

Nič ni večnega.

Nič ni večno na tem svetu.

► Zob časa je storil svoje, *nič ni večno* in tudi grafit je zbledel.

► *Nič ni večno*, na borzi pa sploh.

► Ključ do optimizma v nesrečnem obdobju življenja je, da se opomnimo, da *nič ne traja večno*.

► *Nič ni večnega na tem svetu*, vse se spreminja, tudi nacionalizacija in denacionalizacija sta se že menjavali in še se bosta.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Vsaka pesem se enkrat izpoje. Vsake zgodbe je enkrat konec. Vse ima svoj konec, samo klobasa ima dva. Vsega je enkrat konec. Vsega lepega je enkrat konec.

Nič ni zastonj.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da česa ni mogoče dobiti brez plačila ali protiusluge**

VARIANTE: Dandanes ni nič zastonj.

Danes ni nič zastonj.

Na tem svetu ni nič zastonj.

Nič na tem svetu ni zastonj.

Nič ni zastonj na tem svetu.

► Vsi vemo, da *nič ni zastonj*, ampak odvoz gospodinjskih odpadkov enkrat na teden je premalo.

► Koliko bo pa to stalo nas davkoplačevalce? Žal, *danes ni nič zastonj*.

► Mislim, da je prav, da se zavedamo, da *nič na tem svetu ni zastonj*. In včasih v prisposodbi pravijo, da je najdražje brezplačno kosilo.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Ni zastonj kosila. Vse ima svojo ceno. Zastonj se še mačka ne goni.

Ni ga tiča čez prašiča.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je svinjina komu najljubše meso**

VARIANTE: Ni ga ptiča čez prašiča.

Ni tiča čez prašiča.

► Moja prijateljica pravi: *Ni ga tiča čez prašiča*. Ali pa: Od vse zelenjave imam najraje meso.

► Za mene sta dobro in zdravo v obratnem sorazmerju. *Ni ga ptiča čez prašiča*. Od rib je najboljša svinjska riba. Če bi bila pa solata dobra, bi jo pa že zajci na njivi pojedli.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Prašič je kralj živali.

Nihče ni popoln.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da vsak lahko naredi napako; izraža, da ima vsak lahko kakšno pomanjkljivost, slabost**

VARIANTE: Nihče ni brez napak.

Nihče ni brez napake.

Popolnega človeka ni.

Popolnih ljudi ni.

► Ne bodite preveč samokritični: ne jezite se zaradi vsake najmanjše napake in se večkrat opomnite, da *nihče ni popoln*, tudi vi ne!

► Malo si ga polomil, ampak *nihče ni popoln*. Preteklosti se ne da spremeniti, zato se je treba zazreti v prihodnost.

► O sebi pravi, da je racionalno dekle, čeprav zna biti včasih preveč kritična, drugič pa preveč romantična. A kaj zato, *nihče ni popoln*!

► Srečali boste pravo osebo, vendar pa malo razmislite o svojih pričakovanjih in merilih. *Popolnih ljudi ni*, oziroma so popolni, kadar jih mi vidimo popolne.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Grešiti je človeško, občutek pa je božanski. Motiti se je človeško, odpuščati pa božansko. Motiti se je človeško. Na napakah se učimo. Vsi smo krvavi pod kožo.

Nikoli ne reci nikoli.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je težko predvideti, da kdo česa ne bi nikoli storil, počel**

VARIANTE: Nikoli ne reci nikoli več.

- ▶ Za zdaj ne nakupujemo lastnih delnic. *Nikoli ne reci nikoli*, vendar trenutno o tem ne razmišljam.
- ▶ Nečesa sem se v času svojega starševanja štirim navihančkom dobro naučila. Vse skupaj bi najbrž lahko strnila v en stavek: »*Nikoli ne reci nikoli.*« To zagotovo velja tudi za tole kolumno, zato tudi ne izključujem možnosti, da je ne bi kdaj zopet pisala med kuhanjem.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Zarečenega kruha se največ poje.

Nikoli ni prepozno.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je bolje, da se kaj zgodi pozneje kot da se sploh ne zgodi; izraža spodbudo k dejavnosti**

VARIANTE: Nikdar ni prepozno.

- ▶ Projekt bi morali pripraviti že pred tridesetimi leti, vendar *nikoli ni prepozno*.
- ▶ Razmišlja, da bi ustanovil kakšno različico glasbene šole za starejše, ki bi delovala po načelu *nikoli ni prepozno*.
- ▶ Zelo sem zadovoljen, da so vzklikali moje ime. Moral sem narediti res veliko v Mariboru, da bi to slišal, vendar *nikdar ni prepozno*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bolje pozno kot nikoli.

Nismo vsi za vse.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je opravičljivo, razumljivo če koga kaj ne zanima, pritegne, če v čem ni spreten, uspešen**

VARIANTE: Vsi nismo za vse.

- ▶ To je samo nekaj povzetkov za vaš navdih. Da boste tudi vi našli tisto telovadbo, ki vam ustreza. Kot vidite, resnično *nismo vsi za vse!*
- ▶ Delo z ljudmi bolj izpopolnjuje kot kakšno delo pred računalnikom. Tega jaz, na primer, ne bi nikoli mogla početi. Pač *nismo vsi za vse*, kajne ...
- ▶ Ob vseh inštrukcijah in učenju pozno v noč je na koncu komaj prilezel do trojke. Je pač tako. *Vsi nismo za vse.*

Nisva krav skupaj pasla.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri obnašanje koga do govorca ni ustrezno, ker si ne moreta biti enaka, domača, se ne moreta tikati; izraža podcenjujoč odnos do sogovornika**

VARIANTE: Nisva ovc skupaj pasla.

Nisva pasla krav skupaj.

Nisva pasla ovc skupaj.

Nisva skupaj krav pasla.

Nisva skupaj ovc pasla.

Nisva skupaj pasla krav.

Nisva skupaj pasla ovc.

▶ Kaj pa misliš, kdo si? *Nisva skupaj krav pasla*, da veš!

▶ Pričakujem, da se boš v prihodnje vedel v skladu s pravili in bontonom. *Nismo krav skupaj pasli.*

▶ Gospod, midva *nisva ovc skupaj pasla* in ne vem, zakaj bi si potem bila kar na ti!

▶ Ja nič, malo preveč si bila sproščena. Gospodo se vendar pozdravlja z dober dan, saj *nista ovc skupaj pasla!*

Ni vse zlato, kar se sveti.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da kaj nima tako dobrih lastnosti, kot se sprva zdi**

VARIANTE: Ni vse lepo, kar se sveti.

Ni vse zlato, kar se blešči.

Ni vse, kar se sveti, zlato.

Ni zlato vse, kar se sveti.

Vse ni zlato, kar se sveti.

Vse, kar se blešči, ni zlato.

Vse, kar se sveti, ni zlato.

▶ Za konec dodajam, da seveda *ni vse zlato, kar se sveti*, zato previdnost ni nikoli odveč. Bolj sem našteval prednosti naložbenih polic, saj ključnih pomanjkljivosti ob upoštevanju lastnih potreb pri sklepanju nimajo.

▶ Ko se sprejema zakone oziroma spreminja obstoječe zakone in ostale akte, je potrebno biti previden. *Ni vse zlato, kar se blešči*, prav tako angleški model zakona ne.

► Ampak *ni vse lepo, kar se sveti*. Še manj dobro. Verjetno so bile stvari nekoč, ko so jih izdelovali za daljše obdobje, neprimerno bolj kakovostne.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Videz vara.

Ni zastonj kosila.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da česa ni mogoče dobiti brez plačila ali protiusluge**

VARIANTE: Brezplačnega kosila ni.

Brezplačno kosilo ne obstaja.

Najdražje je brezplačno kosilo.

Ni brezplačnega kosila.

Nobeno kosilo ni brezplačno.

Nobeno kosilo ni zastonj.

Zastonj kosila ni.

Zastonj kosilo ne obstaja.

► *Ni zastonj kosila!* Mesto se lahko zadolži še za 40 milijonov. Na račun naših žepov.

► Le kdo ne bi z odprtimi rokami sprejel sponzoriranih potovanj, trendovskih oblek ali adrenalinskih izkušenj. *A zastonj kosilo ne obstaja.* Vplivneži si kosilo zaslužijo s plačanimi nasveti o vsem mogočem.

► Naj se spomnijo na drugo pravilo trga, na katero so tudi pozabljali. Dragi menedžerji: *nobeno kosilo ni zastonj*. Če je, nastane kriza.

► Še enkrat se je pokazalo, da *brezplačnega kosila ni*. Ko nekaj kupiš močno pod ceno, moraš sprejeti tudi pogoje, ki so morda za koga nesprejemljivi ali celo nerazumljivi.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Nič ni zastonj. Vse ima svojo ceno. Zastonj se še mačka ne goni.

Nobena juha se ne poje tako vroča, kot se skuha.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se s časom izkaže, da kaj ni tako težavno, grozeče, nevarno kot se zdi na začetku**

VARIANTE: Juha se nikoli ne poje tako vroča, kot se skuha.

Nobena kaša se ne poje tako vroča, kot se skuha.

Nobena župa se ne poje tako vroča, kot se skuha.

Nobena župica se ne poje tako vroča, kot se skuha.

► Na prvi pogled se zdi, da bodo osvojitev naslova

državnega prvaka drago plačali, a saj veste, *nobena juha se ne poje tako vroča, kot se skuha*.

► Torej, jutri je nov dan. *Nikoli se nobena juha ne poje tako vroča, kot se skuha ...* Podobnih tolažilnih besed je še kar nekaj.

► *Nobena juha se ne poje tako vroča, kot se skuha*, in to se je znova pokazalo tudi v primeru urejanja trga. Prvotna trda različica s popolno zaporo za ves promet in odpravo vseh parkirišč, ki je bila tako rekoč že zapečaten, očitno ne bo obveljala.

► »Potrpi!« mi je svetovala taščica. »*Nobena kaša se ne poje tako vroča, kot se skuha.*« Primerjav iz kmečkega življenja je imela vedno veliko za svojim mestnim klobučkom.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Pes, ki laja, ne grize.

Noč je še mlada.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri je v večernih urah, ponoči še dovolj časa, zlasti za zabavo**

► »Bodite vendar tiho,« se razjezi gospa, ki stanuje prav v središču. Ni jim vedno lahko, pove, posebno, ko jim pod oknom kričijo vso noč. *Toda noč je še mlada* in v poletnih nočeh pred jutrom nimaš doma kaj iskati, je prepričan Aleš, ki je ob polnoči šele prvič stopil iz hiše.

► Za petek je precej tihotno. Seveda pa *je noč še mlada*.

Nova metla dobro pometa.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da nov človek na vplivnem položaju prinese spremembe**

VARIANTE: Nova metla bolje pometa.

Nova metla drugače pometa.

► Pa imamo stare nove župane. In občinske svetnike. Vse se pričinja znova. Če je res, da *nova metla dobro pometa*, smo na pragu sprememb.

► *Nova metla drugače pometa*. Po tem načelu povzroči vsaka zamenjava vlade kadrovske pometanje v vladi in parlamentu, saj ima marsikatera kadrovska odločitev politični predznak.

► Da *nova metla bolje pometa*, se je izkazalo tudi na zadnji tekmi, ko so košarkarji pod vodstvom novega trenerja kot za šalo opravili s tekmeči.

Obleka naredi človeka.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da so oblačila bistvena za človekovo pojavnost, dostojanstvo, ugled, vtis, ki ga naredi na druge**

VARIANTE: Obleka dela človeka.

► Res je, da je oblačenje zasebna zadeva, toda *obleka naredi človeka*. Pa ne samo to: z urejenim videzom posredno izkazujemo spoštovanje do tistih, s katerimi se srečujemo.

► Ljudska modrost pravi, da *obleka dela človeka*. S tem se lahko strinjamo ali ne, prav gotovo pa človek, ki mu odvzamejo obleko, izgubi tudi del tega, kar doživlja kot sebe.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Obleka ne naredi človeka.

Obleka ne naredi človeka.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da oblačila niso bistvena za človekovo pojavnost, dostojanstvo, ugled, vtis, ki ga naredi na druge**

VARIANTE: Obleka ne dela človeka.

Obleka še ne naredi človeka.

► Naši otroci razumejo, če jim razložiš, da ne morejo imeti vsega, kar imajo ostali otroci, in da *obleka ne naredi človeka*.

► Vsekakor drži, da *obleka ne naredi človeka*, prav tako odštekano ime podjetja še ne zagotavlja inovativnosti.

► V praznih oblačilih se bodo kazali drugačni, kot so v resnici, saj *obleka še ne naredi človeka*.

► Človeka resnično spoznaš le po srcu, ki te nagovori iz pogleda. *Obleka ne dela človeka*.

Pomembna je kultura srca.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Obleka naredi človeka

Obljuba dela dolg.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je obljubo treba izpolniti**

VARIANTE: Obljube delajo dolg.

► Do zdaj se še niso lotili posla, zato je prav, da jih javno opozorimo na rek: *obljuba dela dolg*.

► Uspešni politiki morajo vsakomur obljubiti vse in ker *obljube delajo dolg*, je ta vse večji in večji!

Oči so ogledalo duše.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da oči veliko povejo o značaju koga**

VARIANTE: Oči so okna v dušo.

Oči so okno v dušo.

Oči so zrcalo duše.

► Rek, da *so oči ogledalo duše*, pozna vsak fotograf. In če se v njih zrcali vse, kar se skriva v človeku, kako občutljiv šele mora biti potem ta organ.

► O pomembnosti oči je razpravljal že Leonardo da Vinci v 15. stoletju, ko je zapisal, da *so oči zrcalo duše*.

► Velikokrat uporabljamo frazo, da *so oči okno v dušo*, ampak kaj pa resnično lahko razberemo iz oči človeka?

Od jeze rit raste.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da jeza ni koristna, zlasti zaradi vpliva na videz, počutje; izraža spodbudo k pomiritvi**

VARIANTE: Od jeze samo rit raste.

► Kaj se pa jezite? Kaj ne veste, da *od jeze rit raste?!*

► Tole bom napisala čisto pomirjeno, ker *od jeze rit raste* in to ni dobro. Torej ... tema je birokracija, spet.

► Pizditi se ne spleča, ker *od jeze samo rit raste*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Jeza škoduje lepoti.

Od viška glava ne boli.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža da kopičenje, dodajanje pozitivno vrednotenih stvari ali lastnosti ni slabo**

VARIANTE: Od presežka glava ne boli.

Od presežka ne boli glava.

Od viška ne boli glava.

► Se strinjam, lahko bi imel močnejši motor, saj *od viška glava ne boli*.

► Delali bomo daljše posnetke, saj jih lahko pri montaži poljubno skrajšamo. *Od viška ne boli glava*.

► Čeprav na splošno velja, da *od presežka ne boli glava*, pa marsikateri ljubiteljski sadjar ne ve, kaj

bi letos počel s sadjem.

► Imamo dve, tri zmage več, kot smo računali. *Od presežka glava ne boli.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Več je več.

Oko za oko.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: izraža poziv, naj bo kazen enaka, enako groba kot zločin; opisuje situacijo, v kateri se kdo obnaša brezkompromisno, neusmiljeno, maščevalno, na nasilje odgovarja z nasiljem

VARIANTE: Glava za glavo.

Glavo za glavo, oko za oko.

Glavo za glavo.

Kri za kri, glavo za glavo.

Kri za kri, oko za oko.

Oko za oko in zob za zob.

Oko za oko, glavo za glavo.

Oko za oko, kri za kri.

Oko za oko, zob za zob in glava za glavo.

Oko za oko, zob za zob, glavo za glavo.

Oko za oko, zob za zob, kri za kri.

Oko za oko, zob za zob.

Zob za zob in glava za glavo.

Zob za zob in glavo za glavo.

Zob za zob in oko za oko.

Zob za zob, glavo za glavo.

Zob za zob, kri za kri.

Zob za zob, oko za oko, glavo za glavo.

Zob za zob, oko za oko.

Zob za zob.

► Zla ni mogoče premagati s hudim, zato tudi logika sovraštva in maščevanja, *oko za oko, zob za zob*, ni prava.

► »Aha, *zob za zob in oko za oko!* Ti bi tako reševal probleme?« si je razredničarka prizadevala, da bi dojeli, kako z nasiljem ne rešiš nobenega problema.

► Na druge udeležence v prometu se jezijo za vsako malenkost. Hupanje, prerivanje ... *Zob za zob, oko za oko* je njihov glavni moto.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Kakor ti meni, tako jaz tebi. Kar seješ, to žanješ. Nasilje rodi nasilje. Oko za oko in svet bo oslepel. Pogine naj pes. Ti očeta

do praga, sin tebe čez prag. Vse se vrača, vse se plača.

Okusi so različni.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da glede okusa velja subjektivno merilo; izraža, da imajo ljudje različne okuse, zanimanja, načine delovanja

VARIANTE: Okusi se razlikujejo.

► *Okusi so različni*, toda mnogi ljubitelji nogometa so prepričani, da se prav danes začenja najboljše in najbolj atraktivno od vseh državnih prvenstev.

► Za stroge privržence velja: dovoljen je le žar na oglje – vse ostalo je možno, vendar ni optimalno. Vendar smo menja: *okusi se razlikujejo*, zato so tudi rebrca pečena na plinskem žaru, v pečici ali v parni pečici lahko prav tako zelo okusna!

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kakor komu paše. Lepota je v očeh opazovalca. O okusih se ne razpravlja. Sto ljudi, sto čudi. Stvar okusa, je rekla opica, ko je drek žrla. Stvar okusa. Vsak ima svoj okus, je rekla opica, ko je drek jedla. Vsak ima svoj okus. Vsak po svoje boga moli. Vsak po svoje pesmi poje. Vsak po svoje, Bohinjec pa s svedrom. Vsak po svoje. Vsake oči imajo svojega malarja. Vsakemu svoje.

O okusih se ne razpravlja.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da glede okusa velja subjektivno merilo; izraža, da imajo ljudje različne okuse, zanimanja, načine delovanja

VARIANTE: O okusih ne gre razpravljati.

O okusih ne kaže razpravljati.

O okusih ne razpravljamo.

O okusih ni mogoče razpravljati.

O okusih se ne debatira.

O okusih se ne diskutira.

O okusih se ne gre prerekati.

O okusih se ne kaže prerekati.

O okusih se ne prereka.

O okusih se ne sme razpravljati.

O okusih se ne splača prepirati.

O okusu se ne gre prepirati.

O okusu se ne razpravlja.

► Komisija se pač vedno tako odloči, kot se, ker je

nagrada vedno manj kot nominirancev. In o *okusih se ne razpravlja*.

► Ah, kar tiho bom ... okusi so res različni ... in obstaja, več kot očitno, ti. večinski okus. *O okusih pa se ne spleča prepirati*, tako so ugotovili že pred tisočletji precej pametnejši od mene.

► Pri izbiranju zaves bi se lahko držali enakega pravila kot v ljubezni: »*O okusu se ne razpravlja*.«

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kakor komu paše. Lepota je v očeh opazovalca. Okusi so različni. Sto ljudi, sto čudi. Stvar okusa, je rekla opica, ko je drek žrla. Stvar okusa. Vsak ima svoj okus, je rekla opica, ko je drek jedla. Vsak ima svoj okus. Vsak po svoje boga moli. Vsak po svoje pesmi poje. Vsak po svoje, Bohinjec pa s svedrom. Vsak po svoje. Vsake oči imajo svojega malarja. Vsakemu svoje.

Operacija uspela, pacient umrl.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri pozitivno vrednotenje dejanja nikakor ne odraža njegovih dejanskih učinkov, posledic

VARIANTE: Operacija je uspela, pacient je mrtev.

Operacija je uspela, pacient je umrl.

Operacija je uspela, pacient umrl.

► Komisija, katere član je bil tudi prvi mož institucije, ki je finančno odvisna od veterinarske uprave, je delo slednje v slogu *operacija uspela, pacient umrl* pozitivno ocenila in naštel tudi kup napak.

► Naj odgovori podsekretar, toda ne tako, da je bil projekt izveden po vseh »pravilih«, ker mu bom na to odgovoril s prisposobo: *Operacija je uspela, pacient je umrl*.

Ostalo je zgodovina.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri je kaj, kar sledi povedanemu, splošno znano, slavno

VARIANTE: Drugo je zgodovina.

Drugo pa je zgodovina.

In ostalo je zgodovina.

In preostalo je zgodovina.

In vse drugo je zgodovina.

Ostalo pa je zgodovina.

Preostalo je zgodovina.

Preostalo pa je zgodovina.

Vse drugo je zgodovina.

Vse drugo pa je zgodovina.

Vse ostalo je zgodovina.

Vse ostalo pa je zgodovina.

Vse preostalo je zgodovina.

► Zaradi spora z Enzom Ferrarijem se je Lamborghini odločil, da bo začel izdelovati avtomobile boljše od Ferrarijev, *ostalo je zgodovina*.

► Skupaj z domačini so odprli prvi hotel, ki je bil še zelo preprost. Kasneje so sprevideli, da je turizem pravzaprav dober posel ... *vse drugo je zgodovina*.

► Pograbila je bejzbolski kij, *drugo pa je zgodovina*

...

► Leta 1982 je dobil vabilo, naj pride poslušat obetavno pevko z imenom Madonna. *Preostalo je zgodovina*.

Otroci so naše največje bogastvo.

TIP IZRAZA: slogan

POMEN: izraža poziv, da se otrokom, mladini posveti posebna skrb, pozornost

VARIANTE: Otroci so največje bogastvo.

Otroci so naše bogastvo.

► *Otroci so naše največje bogastvo*, zato jim je potrebno posvetiti vso dolžno pozornost in skrbeti za njihovo varnost.

► Ker so *otroci res največje bogastvo*, je navada, da novopečenim staršem ali bolje rečeno kar novorojenčku ob prvem obisku prinesemo darilo.

► Vsi govorimo, da so *otroci naše bogastvo*. V njih se skriva neizmerna energija, so večkrat neposredni, povejo, kar vidijo in čutijo, so iznajdljivi, polni elana in nepredvidljivih idej, nagajivi, nemirni in prilagodljivi.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Na mladih svet stoji.

Oziranci.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: šaljiv, namerno neumesten odziv na vprašanje o jedilniku

► Kaj bo za kosilo? – *Oziranci*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Mali lonec v velikem.

Pa da vidimo, je rekel slepec.

TIP IZRAZA: velerizem

POMEN: šaljiv komentar na zadržano stališče, da se bo kaj še izkazalo

► Bolj kot tunel se bo v naslednjih mesecih poznala uvedba vinjet in študentske počitnice. Zdaj bo dejansko kakšen Kranjčan šel po avtocesti in ne po stari cesti. Prej tega niso počeli. *Pa da vidimo, je rekel slepec ...*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bomo videli, so rekli slepi.

Pamet je boljša kot žamet.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je umska sposobnost cenjena vrednota

► *Da je pamet boljša kot žamet*, so vedeli že naši predniki, sicer pa so menili, da jo je vsakdo dobil po božji volji.
► *Pamet je boljša kot žamet*, zato predlagamo, da se o steklini malo poučimo.

Pametnejši odneha.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je vrednota, če je kdo pripravljen pri čem popustiti, da ne pride do skrajnosti; izraža, da je bolj cenjen kdo, ki ni pretirano vztrajen, ki je manj trmast kot njegov nasprotnik

VARIANTE: Pametnejši odnehajo.

Pametni odneha.

► Za vsako ceno se izognite prepirom in ostrim nasprotovanjem. Stara modrost *pametnejši odneha* je v napornih prazničnih trenutkih več kot dobrodošla.
► Gre le še za to, kdo bo koga bolj namočil ali užalil. Kako preprečiti veriženje? *Pametni odneha*. Ko vidite, da zadeva prerašča normalno komunikacijo, se preprosto nehajte odzivati.
► Za gospoda je pravilno in dobro, da je zapustil ta nori slovenski politikantski svet. *Pametnejši odnehajo*, stari pregovor!

Pes, ki laja, ne grize.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da kdo ni tako težaven, grozeč, nevaren kot se zdi; opisuje situacijo, ko kdo hoče napraviti o sebi vtis, ki ne ustreza dejanskosti

VARIANTE: Kdor laja, ne grize.

Kdor veliko laja, malo grize.

Kdor veliko laja, ne grize.

Ne boj se psa, ki laja.

Pes, ki dosti laja, malo grize.

Pes, ki laja, ponavadi ne grize.

Pes, ki laje, ne grize.

Pes, ki veliko laja, bolj malo grize.

Pes, ki veliko laja, malo grize.

Pes, ki veliko laja, ne grize.

Psi, ki lajajo, ne grizejo.

Tisti pes, ki laja, ne grize.

► Tudi jaz sem prejela nekaj pisem tega človeka na svojo spletno stran in zdi se mi, da ima človek le preveč časa. *Pes, ki laja, ne grize.*

► Mladi literati v revijah podrobno opisujejo svoje seksualne podvige. Pravijo, da *pes, ki laja, ne grize.*

► Pri denarju se nikar ne zanašajte na znanca, ki veliko govori. Saj vendar veste, da *pes, ki veliko laja, ne grize.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Nobena juha se ne poje tako vroča, kot se skuha.

Pes ima kosmata ušesa.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je vedenje psa nepredvidljivo, nezanesljivo

VARIANTE: Psi imajo kosmata ušesa.

Psi so kosmati za ušesi.

Vsak pes ima kosmata ušesa.

Vsi psi imajo kosmata ušesa.

► Ljudje pravijo, da *ima pes »kosmata ušesa«*, zato niti njegov gospodar ali gospodarica ne moreta biti nikoli stoo odstotno prepričana v njegovo nprav.

► Za razliko od te punčke je našo ugriznil bernardinec, ki je bil navajen otrok. *Pes ima kosmata ušesa*, nikoli se ne ve.

► Če so *psi kosmati za ušesi* zato, ker ne moremo vedno stoo odstotno vedeti, kako bodo reagirali, potem smo kosmati za ušesi tudi ljudje.

► Pri domačih psih je raven zaupanja višja, lahko si dovoliš več, vendar ima vsak svojo mejo. Včasih so rekli, da *so psi kosmati za ušesi*.

Pes je človekov najboljši prijatelj.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je pes za človeka posebnega pomena; izraža, da sta pes in človek lahko močno navezana eden na drugega

VARIANTE: Pes je najboljši človekov prijatelj.

- ▶ *Pes je človekov najboljši prijatelj*, pravi pregovor. Med hišnimi ljubljenci ima pes res posebno mesto in je sploh na podeželju še vedno najpogosteje zastopan predstavnik živali.
- ▶ Ne bomo daleč od resnice, če rečemo, da je *pes človekov najboljši prijatelj*. Nihče se vas ne razveseli tako kot štirinožni kosmatinček, ko se po službi vrnete domov.

Petek je dan za zadetek.

TIP IZRAZA: slogan

POMEN: izraža poziv, da se je v petek treba zabavati; izraža, da je za petek značilno pretiravanje z alkoholom, ker je konec delovnega tedna

VARIANTE: Petek je dan za metek.

Petek, dan za metek.

Petek, dan za zadetek.

- ▶ Pravijo, da je *petek dan za zadetek*. Na avtobusni postaji na Masarykovi cesti leži mladoletnik, pijan skoraj do nezavesti, negiben, a brez poškodb.
- ▶ Kot pravijo, *petek – dan za zadetek!* Tudi prejšnji petek je bil eden takšnih dni. Prekrasen, vroč dan, kot nalašč za zabavo.
- ▶ Dvigalo je bilo polno alkoholnih hlapov. Res je tudi, da je bil ravno *petek*, ki je tudi tam »*dan za metek*«, vendar bi ne glede na to policaji dobro služili, če bi ustavljali voznike in jim dajali »za pihat«.

Petek je slab začetek.

TIP IZRAZA: verovanje

POMEN: izraža verovanje, da v petek ni dobro začeti s kakšno dejavnostjo, ker bo neuspešna, jo bojo spremljale težave

VARIANTE: Petek ni dober za začetek.

Petek, slab začetek pa dober konec.

Petek, slab začetek, a dober konec.

Petek, slab začetek.

- ▶ Mnogi pravijo, da je *petek slab začetek*, za nameček smo bili še trinjastega. Toda to so trditve, na katere se ob resnem pristopu ne gre ozirati.
- ▶ Ponedeljek so ljudje imeli za navaden dan, prej

srečen kot nesrečen, za torek pa so menili, da ni primeren za poroke. V sredo se ni bilo dobro kam daleč napotiti, četrtek pa je bil povsem navaden dan. *Petek – slab začetek!* Kdor se v petek smeje, se bo v nedeljo jokal, so zatrjevali. Če se je le dalo, se na ta dan niso odpravili na nobeno pot. Je pa nesrečnemu petku sledila srečna sobota in potem nedelja.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: V petek ni dobro iti v tujino.

Pisana beseda ostane.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da ima pisan jezik zaradi svoje trajnosti posebno vrednost, poseben položaj v družbi

VARIANTE: Besede letijo, zapisano ostane.

Kar je napisano, ostane.

Kar je zapisano, ne bo več zbrisano.

Kar je zapisano, ostane.

Le napisano ostane.

Le zapisano ostane.

Napisana beseda ostane.

Napisano ostane.

Samo zapisana beseda ostane.

Zapisana beseda ostane.

Zapisano ostane

▶ Tudi radijski valovi obnemorejo in se izgubijo. Knjiga pa lahko gre po vsem svetu in *pisana beseda ostane*, gre iz rok v roke, iz roda v rod.

▶ *Pisana beseda ostane*. Vzemi kuli, da ne pozabiš – Ferdo piši!

▶ »Littera scripta manet« ali z drugimi besedami, *kar je napisano, ostane*. Avtorji so sledili temu latinskemu izreku, da bi vsaj nekaj teoretičnih spoznanj in izkušenj udejanjanja rekreativnega športa v zrelem obdobju postalo dosegljivo tudi javnosti.

▶ V avtu ima pritrjen latinski napis: »*Besede letijo, zapisano ostane!*«, na delovni mizi pa: »Naj ne mine dan, ne da bi napisal vsaj vrstice!«

Po bitki je lahko biti general.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je lahko zlasti pretirano samozavestno soditi, komentirati po tem, ko se je kaj že zgodilo, ko je rezultat znan

VARIANTE: Lahko je biti general po bitki.

Lahko je biti general po vojni.

Lahko je biti heroj po bitki.

Lahko je biti po bitki general.

Lahko je biti po vojni general.

Najlažje je biti general po bitki.

Po bitki je lahko biti heroj.

Po bitki je lahko vsak general.

Po bitki je najlažje biti general.

Po bitki je vsak general.

Po bitki je vsak lahko general.

Po bitki smo generali vsi.

Po bitki smo lahko vsi generali.

Po bitki smo vsi generali.

Po bitki smo vsi lahko generali.

Po bitki so generali vsi.

Po bitki so lahko vsi generali.

Po bitki so vsi generali pametni.

Po bitki so vsi generali.

Po bitki so vsi heroji.

Po bitki so vsi lahko generali.

Po vojni je lahko biti general.

Po vojni je lahko vsak general.

Po vojni je vsak general.

Po vojni je vsak lahko general.

Po vojni smo lahko vsi generali.

Po vojni smo vsi generali.

Po vojni so generali vsi.

Po vojni so lahko vsi generali.

Po vojni so vsi generali pametni.

Po vojni so vsi generali.

Vsak je lahko general po bitki.

► Ker je bila vremenska napoved slaba, smo se odločili, da bo štart prej, ker naj bi bilo topleje. Izkazalo se je drugače in bolje bi bilo, da bi štartali kasneje. Toda *po bitki je lahko biti general*.

► *Lahko je biti po bitki general*. Ko zmagujemo, je vse normalno, ko pa pridejo porazi, nas hočejo vsi raztrgati.

► *Po bitki je lahko vsak general* in mi lahko očita, zakaj nisem streljal proti vratom, a tako sem se pač v tistem trenutku odločil.

► Prepričan sem, da se z izborom urednikov nisem zmotil in da sem dosegel, kar sem želel doseči. Bilo je veliko vprašanj, špekulacij in sugestij, vendar *so po vojni vsi generali pametni*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Dejanja so glasnejša od besed.

Počasi se daleč pride.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža opozorilo, da se je treba česa lotiti preudarno, vztrajno, počasi; izraža, da se počasnost in vztrajnost obrestujeta**

VARIANTE: Korak za korakom se daleč pride.

Počasi se najdlje pride.

Počasi se pride daleč.

Počasi se zelo daleč pride.

S počasnimi koraki se daleč pride.

Tudi počasi se daleč pride.

Tudi počasi se pride daleč.

Tudi z majhnimi koraki se daleč pride.

Tudi z malimi koraki se daleč pride.

Z majhnimi koraki se daleč pride.

Z malimi koraki se daleč pride.

Z vztrajnostjo se daleč pride.

► Čepprav je človek akcije in hitrih odločitev, se zaveda, da *se počasi daleč pride*.

► Vedno velja pravilo, da *se počasi daleč pride*. To pomeni, da ne poskušamo rastlin posušiti prehitro.

► Veliko stvari je treba narediti, a *z majhnimi koraki se daleč pride*. Podpis sponzorske pogodbe je velik korak v pravo smer.

► Ker se drži pravila, da *se počasi najdlje pride*, mu doslej še ni bilo treba plačati prekrška zaradi prehitre vožnje.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Hiti počasi. Počasi se žaba dere. Rim ni bil zgrajen v enem dnevu.

Počasi se žaba dere.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža opozorilo, da se je treba česa lotiti preudarno, vztrajno, počasi; izraža, da se počasnost in vztrajnost obrestujeta**

VARIANTE: Počasi se žaba kolje.

Počasi se žabo dere.

Počasi se žabo kolje.

Žaba se počasi dere.

► Po starem pregovoru, da se *žaba počasi dere*, si bomo tudi mi vzeli dovolj časa za komentarje.

► Nič hiteti. Saj veš, *počasi se žaba kolje*.

► Se vam zdi to dovolj za začetek? Držim se načela, da se *počasi žabo kolje!*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Hiti počasi. Počasi se daleč pride. Rim ni bil zgrajen v enem dnevu.

Podarjenemu konju se ne gleda v zobe.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se je s pomanjkljivostmi česa podarjenega, zlahka pridobljenega treba sprijazniti; izraža, da ni primerno iskati, izpostavljati pomanjkljivosti česa podarjenega, zlahka pridobljenega**

VARIANTE: Podarjenemu konju ne gledamo v zobe.

Podarjenemu konju ne gledaš v zobe.

Podarjenemu konju ne glej na zobe.

Podarjenemu konju ne glej v zobe.

Podarjenemu konju se ne gleda na zobe.

Šenkanemu konju se ne gleda na zobe.

Šenkanemu konju se ne gleda v zobe.

► Ko ti nekdo nekaj podari, moraš to sprejeti. On pa je postavil preveč pogojev. Pogojev pa ne gre postavljati, ko ti nekdo nekaj podari. *Podarjenemu konju se ne gleda v zobe.*

► *Podarjenemu konju se ne gleda na zobe.* Res je. Toda milo se mi je storilo, ko sva v restavraciji dobila »krofek«, saj je bil komaj kaj večji kot kruhov cmok.

► Zaenkrat so vse aplikacije, ki sem jih inštaliral, delovale, slabe aplikacije so le nekatere brezplačne (*šenkanemu konju se ne gleda v zobe*).

Po jutru se dan pozna.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je od začetka, zlasti dobrega, odvisen nadaljnji potek česa; izraža, da je od jutranje dejavnosti odvisen nadaljnji potek dneva**

VARIANTE: Dan se po jutru pozna.

Dan se pozna po jutru.

Po jutru se pozna dan.

► Pri meni se *dan pozna po jutru* – če vstanem zgodaj, bom naredila veliko, sicer pa je vse skupaj tako-tako.

► Če velja rek, da se *po jutru pozna dan*, potem se turizmu na sončni strani Alp v letošnjem letu ne obeta nič dobrega.

Politika je kurba.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je za politiko značilna nenačelnost, pokvarjenost, zahrbtnost**

VARIANTE: Politika je navadna kurba.

► *Politika je kurba*, pravi pregovor. Tu ne gre za kakšno iskanje lukenj v zakonu, tu gre za neposredne kršitve zakonov, za ciničen posmeh pravni državi.

► Zgolj vnemar zamahne in brezбриžno pripomni: »Ah, jaz ne grem na volitve, itak ne vem, koga bi volil.« Pogosto potem še doda, da so politiki svinje, da je *politika kurba* in morda še kakšno iz zaloge ljudskih modrosti.

Ponoči je vsaka krava črna.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, ko se kdo v določenih okoliščinah zadovolji z manj kakovostnim; opisuje situacijo, v kateri kaj v temi ni razločno vidno**

VARIANTE: Ponoči so vse krave črne.

V mraku je vsaka krava črna.

V temi je vsaka krava črna.

V temi so vse krave črne.

Vsaka krava je ponoči črna.

► »Ne ženite si k srcu, *ponoči je vsaka krava črna*,« je zvodnik zasmehljivo šepnil dlakocepcu na uho, pograbil predujem in jo popihal v mrak.

► *Ponoči je vsaka krava črna* in vsaka ženska lepa, vsak moški lep. Učinek je po nekaj kozarčkih alkohola popolnoma enak.

► *V temi je vsaka krava črna*. Nič čudnega, da je v stresu revež pozabil, da bi se lahko orientiral po (ne)bližini morja.

Po toči zvoniti je prepozno.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se ni smiselno pritoževati, tarnati po neželenem dogodku, izpostavljati kaj,**

kar se je že zgodilo

VARIANTE: Po toči je prepozno zvoniti.

Prepozno je zvoniti po toči.

Zvoniti po toči je prepozno.

- Po mnenju strokovnjakov *je po toči zvoniti prepozno*, zato se je treba posvetiti preventivi in zagotoviti, da se kup odpadkov v veselju ne bi povečeval.
- Premislite, kaj počnete. *Po toči zvoniti je prepozno!*
- Nekoliko je bilo vseeno grenkega priokusa, saj nam je do drugega kroga zmanjkala zgolj ena zmaga. *Toda po toči je zvoniti prepozno!*
- Ker *je prepozno zvoniti po toči*, je posedovanje vsaj osnovnega orodja za upravljanje varnostnih kopij dandanes tudi za neukega uporabnika skorajda nuja.

Povsod je lepo, a doma je najlepše.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se je po bivanju v drugih krajih lepo vrniti domov; izraža spoštovanje do domačega okolja, navezanost nanj**

VARIANTE: Povsod je lepo, a doma najlepše.

Povsod je lepo, doma je najlepše.

Povsod je lepo, doma pa je najlepše.

Povsod je lepo, doma pa najlepše.

Povsod lepo, doma najlepše.

► *Povsod je lepo, doma je najlepše!* Tudi po dvanajstdnevnem potepanju s skupino slovenskih turistov po Ameriki lahko rečem, da stari pregovor še kako drži.

► Vedno znova me vleče v svet, a zdaj na krajša gostovanja. Tako kot takrat si tudi danes želim čim prej domov. Saj poznate tisti rek: »*Povsod je lepo, doma je najlepše.*« In več človek potuje po svetu, bolj je o tem reku prepričan.

► V tem času se boste zelo zavedali pregovora, da *je povsod lepo, a doma najlepše*. Praznični dnevi vas bodo spodbudili, da se boste zavedli lastnih korenin in pomembnosti družinske pripadnosti.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Boljša je domača gruda kot na tujem zlata ruda. Ljubo doma, kdor ga ima. Ljubo doma, mi pa pri Ljubotu. Če človek pol sveta obteče, najboljši kruh doma se peče.

Prah si in v prah se povrneš.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je življenje minljivo**

VARIANTE: Prah si, v prah se povrneš.

Prah smo in v prah se povrnemo.

► Telo pokopljemo, se od njega poslovimo, ga predamo gnitju, hkrati pa ga skrijemo v škatlo, da gnitje ne bi prišlo do njega. Sprejemamo misel: *prah si in v prah se povrneš*, hkrati pa se s tem ne moremo sprijazniti.

► Ne verujejo v posmrtno življenje, v pekel, vice in nebesa, saj »v Svetem pismu ne piše, da bi Bog ljudi po smrti kakor koli mučil«, ampak v biblijske besede »*prah si, v prah se povrneš*« in v tuzemsko življenje.

► To je predvsem film o ljubezni. Pa čeprav, kot v pravem westernu, (skoraj) nihče ne preživi. Kako že gre ... *Prah smo in v prah se povrnemo.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Danes jaz, jutri ti.

Danes si, jutri te ni.

Prašč je kralj živali.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je svinjina komu najljubše meso**

VARIANTE: Dokler leva ne probam, je zame prašč kralj živali.

Dokler ne poskusim leva, je zame prašč kralj živali.

Dokler ne probam leva, je zame prašč kralj živali.

Dokler ne probam leva, je zame pujs kralj živali.

Kralj živali je prašč.

► *Prašč je kralj živali.* To vedo vsi. Zakaj se gostilna noče s tem sprijazniti?

► Včeraj mi je natakark med streženjem svinjske pečenke povedal, da *je kralj živali prašč*.

► Majica s smešnim napisom »*dokler ne probam leva, je zame prašč kralj živali*« je idealno oblačilo za na piknik.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Ni ga tiča čez prašiča.

Pravica je skazica.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je kdo zaradi svojega škodljivega, spornega delovanja prej ali slej ustrezno kaznovan, mora zanj odgovarjati**

VARIANTE: Pravica je izkazica.

Pravica, izkazica.

Pravica, skazica.

► Berem, kako neki direktor zanika vse obtožbe. Ampak *pravica je skazica* in, človek ne bi verjel, včasih kazen celo zadene prava prsa. Eden je že bil obsojen, slej ali prej bo še kateri.

► Mejaških sporov mora biti na tone, sporov zaradi razžalitve časti in dobrega imena pa tudi! Zelo fino je namreč pohajkovati po sodiščih: tam je namreč *pravica, skazica*, zadoščenje in povrnjena čast!

► »*Pravica – skazica!*« smo kot otroci zmagoslavno kričali drugim mulcem, ki so imeli tisti dan pač to smolo, da se je neka njihova včerajšnja trditev neizpodbitno izkazala za zgrešeno.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bog ima dolgo šibo. Bog ne plačuje vsako soboto. Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Kar seješ, to žanješ. Karma je prasica. Kdor drugemu jamo koplje, je grobar. Kdor drugemu jamo koplje, potrebuje kramp in lopato. Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. Kdor seje veter, žanje vihar. Vsaka palica ima dva konca. Vsaka rit pride na svoj sekret. Vse se vrača, vse se plača. Za vsako rit raste palica. Za vsako rit se šiba najde.

Prazen klas stoji pokonci.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da napuh, vzvišenost priča o neumnosti, pomanjkanju dejanske kakovosti; izraža prezir do samohvale**

VARIANTE: Prazen klas pokonci stoji.

► Če nekateri od 66000 prejemnikov subvencij goljufajo, naj se jih sankcionira, kot je predvideno po zakonodaji. Ko dobi, se marsikdo baha (*prazen klas stoji pokonci*), ko mora vrniti, pa dobro skriva.

► Proč z zavistjo in napuhom, značilnim za puhle ljudi. Saj veste, kaj pravi star ljudski rek: »*Prazen klas pokonci stoji!*«

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Lastna hvala se pod mizo valja. Lastna hvala, cena mala. Samohvala smrdi.

Prazna vreča ne stoji pokonci.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je čigava zmožnost delovanja, kakovost počutja odvisna od zadovoljive prehrane**

VARIANTE: Prazen žakelj ne stoji pokonci.

Prazen žakelj ne stoji sam pokonci.

Prazna malha ne stoji pokonci.

Prazna vreča ne stoji sama pokonci.

Prazna vreča ne stoji sama.

Prazna vreča ne stoji.

► *Prazna vreča ne stoji pokonci*, porabljeno energijo je treba nadomestiti in okusna malica je zagotovilo, da bomo na delovnem mestu učinkoviti do konca delovnega časa.

► Nekaj je treba dati v lonec in želodec. *Prazen žakelj ne stoji pokonci*.

► Ker si želita žur do jutranjih ur in ker *prazna malha ne stoji pokonci*, bosta hrana in seveda pijača na voljo vso noč.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI:

Previdnost je mati modrosti.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je previdnost koristna, zaželena**

► *Previdnost je mati modrosti*, tudi če ne verjamemo teoriji, ni odveč, da naprav z diodami nimamo v prostoru, kjer spimo!

► V poslovnih zadevah ne pozabite, da je *previdnost mati modrosti*. Ne podpisite in ne kupite ničesar, ne da bi se posvetovali s partnerjem ali strokovnjakom.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Previdnost ni odveč.

Previdnost ni odveč.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je previdnost koristna, zaželena**

VARIANTE: Previdnost ni nikdar odveč.

Previdnost ni nikoli odveč.

Previdnosti ni nikoli preveč.

► Dobra sezona je prinesla tudi dober zaslužek. *Previdnost ni odveč*, nekaj bankrotov je bilo tudi med športniki.

► Toliko za okus, da se boste lažje odločali pri nakupu. Morda tudi *previdnost ne bo odveč*, saj se nepoznavalcem kaj hitro zgodi, da kupijo ponaredek.

► Spust je dolg, hiter in zahteven, cesta pa precej v slabem stanju, zato *previdnosti ni nikoli preveč*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Previdnost je mati modrosti.

Priložnost zamujena ne vrne se nobena.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je človeku lahko žal, če ne izkoristi priložnosti, opisuje situacijo, ko se priložnost za kaj pojavi samo enkrat

VARIANTE: Minuta izgubljena ne vrne se nobena.

Minuta zamujena ne vrne se nobena.

Prilika izgubljena ne vrne se nobena.

Prilika zamujena ne vrne se nobena.

Priložnost izgubljena ne povrne se nobena.

Priložnost izgubljena ne vrne se nobena.

Priložnost zamujena ne povrne se nobena.

Sekunda izgubljena ne vrne se nobena.

Sekunda zamujena ne vrne se nobena.

Ura izgubljena ne povrne se nobena.

Ura izgubljena ne vrne se nobena.

Ura zamujena ne vrne se nobena.

Zamujena priložnost ne vrne se nobena.

Zamujena priložnost se ne vrne.

► Nikar ne oklevajte pri raznih nepotrebnih razmišljanjih. Saj veste: *priložnost izgubljena ne vrne se nobena*.

► Treba je izkoristiti vsako priložnost, kajti »*ura zamujena ne vrne se nobena*«, pravi znan ljudski rek.

► Izumiteljstvo mora biti hitro, tukaj res velja rek *Sekunda izgubljena, ne vrne se nobena*.

► Tudi pri študijskih izpitih ni šale, saj se *zamujena priložnost ne vrne nobena*.

Princev na belih konjih ni.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je predstava o popolnem moškem, partnerju, romantična, ne ustreza dejanskosti

► Če bi spoznavala in zapuščala fante tako pogosto, kot tečejo kazalci na uri, potem bi bila beseda upravičena. Tako pa le išči. Nekega dne bo že prišel pravi. Pretiravaj pa nikar, ker *princev na belih konjih ni*.

► Gre za utvare, v katere si želimo verjeti, a obenem se dobro zavedamo, da *princev na belih konjih ni*, vsaj takšnih ne, kot jih opisujejo

pravljice.

Prosi koga drugega.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na izjavo »Prosim?« na začetku telefonskega pogovora

VARIANTE: Prosi ti koga drugega.

► Prosim. – *Prosi koga drugega*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kaj prosiš, delat pojdi.

Pustimo času čas.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri je treba počakati na razvoj dogodkov

VARIANTE: Dajmo času čas.

Treba je dati času čas.

Treba je pustiti času čas.

► Ko se znajdem v situaciji, ki mi jemlje življenjsko energijo, se je najlažje zateči k enostavnemu izhodu – *pustimo času čas*, in tako se razreši veliko stvari.

► Čeprav pravega razloga še vedno nisem odkrila, verjamem, da ga bom. *Pusti času čas*, kajne?

► *Dajmo času čas* in v teh dveh letih, ki sledita, ima minister vsekakor priložnost, da se izkaže.

► *Treba je dati času čas*, ker se naježim, če ljudje pritiskajo name. Velike uspešnice nikoli niso nastale pod pritiskom in na silo.

Rana ura, slovenskih fantov grob.

TIP IZRAZA: antipregovor

POMEN: izraža šaljiv komentar na prepričanje, da se zgodnje vstajanje spleča, je odraz pridnosti; izraža, da je zgodnje vstajanje težavno

VARIANTE: Rana ura je slovenskih fantov grob.

Rana ura, slovenskega fanta grob.

► Za zaspance prirejen pregovor »*rana ura, slovenskih fantov grob*« bržkone še bolj kot za druge velja za športne novinarje, ki se jim ponavadi delovni dan začne, ko je sonce že visoko na nebu.

► Tudi tokrat bom dosledno upošteval pravilo *rana ura, slovenskih fantov grob* in zato ne bom vstal pred sedmo.

► Pregovor, da je *rana ura slovenskih fantov grob*,

vsaj za rokometaše ne velja.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Rana ura, zlata ura.

Rana ura, zlata ura.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se zgodnje vstajanje spleča, je odraz pridnosti, prizadevnosti**

VARIANTE: Rana ura je zlata ura.

► Pregovor »*rana ura, zlata ura*« velja tudi pri obisku parkov, saj je ob zgodnji uri v parku manj obiskovalcev, zaradi česar lahko polno začutite naravo in živali, ki se lenobno pasejo med grmovjem.

► *Rana ura je zlata ura.* Kje pa! Tudi pri pomladnem smučanju to včasih ne velja. Zjutraj so boljše razmere za smučanje, a zato včasih kar neznosna gneča.

► Zgodnji jutranji sestanki (žal tudi pri nas marsikdo še operira v skladu s staro modrostjo *rana ura, zlata ura*, ki je zrasla med nekdanjim kmečkim in delavskim življenjem) praviloma predstavljajo tabu za uspešnega poslovneža.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Rana ura, slovenskih fantov grob.

Rečeno, storjeno.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri izraženi nameri kmalu sledi uresničitev dejanja**

► Če ne gre drugače, pa naj bo! *Rečeno, storjeno.* Toda ko stroj priključi, ne dela!

► *Rečeno – storjeno.* Policisti so namreč izpolnili obljubo, da bodo ob koncih tedna med trgatvijo ostreje nadzorovali voznike.

► Papež je svojim astronomom naročil, naj še enkrat preračunajo koledarska pravila, in se na podlagi njihovih izsledkov odločil, da bo treba iz štetja odstraniti deset dni. *Rečeno storjeno.*

Red mora biti.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je red koristen, zaželen; opisuje situacijo, v kateri je tudi pomanjkljivo, nespretno urejanje, vodenje česa upravičeno**

VARIANTE: Disciplina mora biti.

En red mora biti.

Komanda mora biti.

Red in disciplina morata biti.

Red je red, pa tudi, če je slab.

Red je red, pa čeprav slab.

Red je red, tudi če je slab.

Red je red, četudi je slab.

Red je red.

Red mora biti, pa tudi, če je slab.

Red mora biti, pa čeprav je slab.

Red mora biti, pa čeprav slab.

Red mora biti, pa četudi je slab.

Red mora biti, tudi če je slab.

Red mora biti, čeprav je slab.

Red mora biti, čeprav slab.

Red mora biti, četudi je slab.

► Naši najmlajši gostje pomagajo pri spravilu krme, igramo se z njimi, peljemo jih po okolici. Veselo je, svobodni so, ampak *red mora biti.*

► V oblast se še posebno niso vtikali. »*Komanda mora biti,*« so pogosto rekli in vse je teklo svojo pot.

► Moje načelo je *red je red* in ne maram nobenih privilegijev in nobenih predprav.

► Danes vozniki menijo, da je skoraj 60 odstotkov znakov postavljenih nepotrebno. *Red mora biti, pa čeprav slab.*

Resnica boli.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri je kdo zaradi izrečenega, predstavljenega dejstva užaljen, prizadet**

► Zagotovo drži, da *resnica boli*, toda takšne nesramne izjave pišejo samo ljudje, ki zaradi svojega sovraštva do drugače mislečih pozabljajo na kulturo.

► Laži so najhujši strup za ljubezen. Včasih *resnica boli*, a nikoli tako kot grda laž.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Resnica ni plenica, pa vendar marsikomu smrdi.

Revolucija žre svoje otroke.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se prelomna sprememba navadno obrne v škodo njenih pobudnikov**

VARIANTE: Revolucija žre lastne otroke.

► Eden od primerov, kako *revolucija žre svoje otroke*, je podjetje, ki je začelo z nečim, kar je konkurenca potem izpopolnila. Govorimo o turbo motorjih.

► Ministri so morali zapustiti vlado, sicer bi bil predsednik omadeževan v svojem prizadevanju za boljšo politično prakso. Morda bi lahko celo rekli, da tudi njegova *revolucija žre lastne otroke*.

Riba smrdi pri glavi.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da se kaj negativnega v skupini ljudi odraža v lastnostih, načinu delovanja oseb na vodilnem položaju, izvira iz njihove pokvarjenosti

VARIANTE: Riba od glave smrdi.

Riba pri glavi smrdi.

Riba smrdi od glave.

► Če že minister za obrambo ribari v kalnem, ni čudno, da je tudi sicer v vojski precej narobe. Pravijo, da *riba smrdi pri glavi*, stopnice pa se pometajo od vrha navzdol.

► Skladno z rekom, da *riba pri glavi smrdi*, menim, da je se je korupcija verjetno najbolj prijela in udomačila prav v vrhovih.

► Za sedanje stanje so odgovorni vsi, vendar *riba smrdi od glave*, tako pravijo.

Roka roko umije.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da si podobni, zlasti nepošteni ljudje pomagajo, vrnejo uslugo zlasti na nezakonit, sporen način

VARIANTE: Roka roko umije, obe obraz.

Roka roko umije, obe pa obraz.

Roka roko umije, obe roki pa obraz.

Roka roko umiva.

Roka umije roko in obe obraz.

Roka umije roko, obe pa obraz.

Roka umije roko.

► Če tržno logiko avtomatično preslikamo v politično sfero, dobimo institucionalizirano korupcijo idealov, dobimo vladavino načela, po katerem *roka roko umije*.

► Nebeške plače in odpravnine, vse pa je postavila in požegnala politika. *Roka umije roko, obe pa obraz*.

► Namesto kakovosti storitev v interesu celotne skupnosti prevladajo interesi posameznikov in ozkih skupin, ki se med seboj podpirajo in znotraj katerih drug drugemu pomagajo s protiuslugami in zvezami po znanem reku: *roka roko umiva*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Vrana vrani ne izkljuje oči.

Saj ne gori voda.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri je čigavo hitenje, priganjanje, pretirano, odveč

VARIANTE: Ne gori voda.

► Kam se ti mudi, *saj ne gori voda*. Le še bluzo si zlikam ...

► Stranke pač malo počakajo, *saj ne gori voda*, saj čakamo vsi, tudi jaz.

► Treba je vedeti, da pri pokojninskem sistemu *ne gori voda*, jasno pa je, da je treba razmišljati tudi o prihodnosti.

Saj ni res, pa je.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri se zgodi kaj povsem nepričakovanega, čudnega, šokantnega

VARIANTE: Saj ne more biti res, pa je.

► Po drugem голу, ki spada v rubriko »*saj ni res, pa je*«, smo se povsem izgubili in le vprašanje je bilo, koliko žog bomo še pobrali iz naše mreže.

► Babica je imela to smolo, da je umrla – in tako »odstopila« od tožbe. Ker pa je odstopila, mora plačati sodne stroške! *Saj ni res, pa je!*

► Zgodb, ki bi jih lahko uvrstili v rubriko *saj ne more biti res, pa je*, smo v zadnjem času že vajeni. Pred dobrim tednom smo dobili šokantno pismo enega izmed delavcev mariborskega podjetja.

Saj nisem iz cukra.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri koga ne skrbi, da bi se zmočil, zlasti ob dežju; opisuje situacijo, v kateri kdo glede česa ni pretirano občutljiv

VARIANTE: Nisem iz cukra.

Nisem iz sladkorja.

Saj nisem iz sladkorja.

► Letošnji april je res ... hm, zelo aprilski, bi lahko rekli. Za prave kolesarje vseeno ni ovir, *saj nisem*

iz cukra, ne?

► Če vidite, da jo zebe, ji ponudite jakno, ko ji zmanjka pijače, ji ponudite novo, odprite ji vrata ... Pri vsem tem pa ne smete delovati kot lakaji, saj se na to ženske odzovemo z jeznim »*Saj nisem iz cukra!*«.

► Dež je samo izgovor ... *saj nisi iz sladkorja* ;)

Samo enkrat se živi.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je zaradi minljivosti življenja smiselno uživati, izkoristiti priložnost, ki se ponuja, čeprav je to lahko povezano z določenim zadržkom, tveganjem**

VARIANTE: Le enkrat se živi.

Le enkrat živimo.

Samo enkrat živimo.

Človek živi le enkrat.

Človek živi samo enkrat.

Živi se le enkrat.

Živi se samo enkrat.

Živimo le enkrat.

Živimo samo enkrat.

► Živite za ta trenutek in se ne obremenjujete z banalnimi pomisleki v slogu, koliko sem bom zredil(a), če pojem tole slastno krasoto. *Samo enkrat se živi*, zato si dajmo duška!

► V šov sem se prijavila zato, da spoznam samo sebe, preizkusim svojo psihofizično pripravljenost. *Le enkrat se živi* in če dobiš tako priložnost, je ne gre izpustiti.

► Običajno si rečem, *človek živi samo enkrat*, in zakaj ne bi počel tega, kar me zadovoljuje in kar razveseljuje tudi tiste, ki so z menoj.

► *Samo enkrat živimo*, zato je treba izkoristiti sedanji trenutek!

Samohvala smrdi.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da hvaljenje samega sebe ne priča o dejanski kakovosti česa; izraža prezir do samohvale**

VARIANTE: Lastna hvala smrdi.

► Zdaj ne govorim o sodelovanju, ampak o ocenjevanju in družbenem uveljavljanju. Mogoče bi morali bolj resno dojemati izrek, da *samohvala smrdi*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Lastna hvala se pod mizo valja. Lastna hvala, cena mala.

Samomor iz zasede.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: **izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na vprašanje o naslovu česa; opisuje situacijo, ko kdo škodi sam sebi**

► Kakšen je naslov tega filma? – *Samomor iz zasede*.

► Moj komentar spodletelega turškega puča: *Samomor iz zasede*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Suhe gate na dnu morja.

Sanje so prazne marnje.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da sanje niso pomembne, ničesar ne sporočajo**

VARIANTE: Lepe sanje so prazne marnje.

Sanje, prazne marnje.

► »Poglavar razbojnikov boš,« je rekel Tone. Mati pa je rekla: »Bog ve, ali ne boš postal duhovnik.« Babica pa je sklenila: »*Sanje so prazne marnje*.«

► Slovenski pregovor »*Sanje, prazne marnje*« namiguje na nepomembnost in odvečnost sanj.

Še pes ima rad pri jedi mir.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da ni zaželeno, vljudno, sprejemljivo motiti človeka med jedjo**

VARIANTE: Pri jedi ima še pes rad mir.

Še pes ima rad mir pri jedi.

Še pes ima rad mir, ko jé.

► Izjavil je, da ne bo vsak dan pri kosilu poslušal nacionalističnih pridig, *saj ima še pes rad mir pri jedi*.

► Želi imeti mir pri mizi. Dostikrat noče jesti, če smo zraven. Se hecamo: *Še pes ima rad mir, ko jé!*

► Ste vedeli, da jo v zvezi s slavo moti le to, da v restavraciji ne more jesti po načelu: *Pri jedi ima še pes rad mir?*

Si, kar ješ.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da prehrana veliko pove o kom; izraža, da se prehrana odraža na videzu, zdravju, počutju

VARIANTE: Si to, kar ješ.

- ▶ Pregovor *Si, kar ješ, drži*, saj ima prehrana v boju proti staranju zelo pomembno vlogo.
- ▶ Spletna stran je izvohala, kaj vse zahteva v zaodrju. Takšne stvari običajno veliko povedo o samem zvezdniku. Saj veste – *si to, kar ješ*.
- ▶ *Ste, kar jeste*. Če živite od pic in podobnega, se to seveda pozna tudi na stegnih.

Škoda je mladega fanta rezati.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na izjavo »Škoda.« s pomenom obžalovanja

VARIANTE: Škoda je mladega fanta skopiti.

Škoda je mladega poba rezati.

Škoda je mlademu fantu jajca odrezat.

Škoda je moko prat pa mlade fante rezat.

- ▶ Škoda. – *Škoda je mladega fanta rezati*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Škoda je umreti in denar pustiti.

Škoda je umreti in denar pustiti.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na izjavo »Škoda.« s pomenom obžalovanja

VARIANTE: Škoda je samo umreti.

Škoda je umreti pa denar pustiti.

- ▶ Škoda. – *Škoda je umreti in denar pustiti*.
- ▶ Škoda denarja, škoda časa ... Ne ni, *škoda je samo umreti!*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Škoda je mladega fanta rezati.

Slama vmes.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na vprašanje »Zares?« v pomenu ugotavljanja resničnosti izrečenega

- ▶ Zares? – *Slama vmes*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Ne, za hec.

Smeh je pol zdravja.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je smeh koristen, zaželen

VARIANTE: Smeh je zdrav.

Smeh je zdravje.

- ▶ Že stari slovenski pregovor pravi, da je *smeh pol zdravja*. Ta pregovor ni iz trte zvit, saj se med smehom res izločajo v telesu morfini, ki ustvarjajo boljše počutje

▶ Ker pravijo, da je *smeh pol zdravja*, so me doma prepričali, da sem se po zares dolgem času odpravil v gledališče. Nocoj sem sploh prvič na dnevih komedije.

- ▶ *Smeh je zdrav*, zato se moramo veliko, veliko smejati. Rad poslušam in pripovedujem šale.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Dobro spanje je pol zdravja. Smeh ni greh.

Smeh ni greh.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je smeh cenjena vrednota; izraža, da je smeh koristen, zaželen

- ▶ Široke ljudske množice očitno vedo, da *smeh ni greh*, in si ga zaradi tega ob enoličnem vsakdanjiku tudi privoščijo.

▶ Še so za hece in za smeh na Šentjernejskem! Lepo in prav, saj *smeh ni greh*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Smeh je pol zdravja.

Sova sinici glavana pravi.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri kdo očita komu napake, lastnosti, kakršne ima sam v še večji meri

VARIANTE: Sova je sinici glavana rekla.

Sova sinici očita veliko glavo.

Sova sinici veliko glavo očita.

- ▶ Si pač ni mogel kaj, da ne bi surovo uporabil tistega citata po načelu »*sova sinici glavana pravi*«. Ravno pravi se je oglasil, predstavnik ravno tiste institucije, ki si je utrdila moč in oblast z najbolj grozovitim nasiljem v zgodovini.

Sovražnik nikoli ne spi.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža svarilo, da je treba biti vedno

pripravljen na sovražno dejanje, nasprotovanje koga

VARIANTE: Nasprotnik nikoli ne spi.

Sovrag ne počiva.

Sovrag ne spi.

Sovrag nikdar ne spi.

Sovrag nikoli ne počiva.

Sovrag nikoli ne spi.

Sovražnik ne počiva.

Sovražnik ne spi nikoli.

Sovražnik ne spi.

Sovražnik nikdar ne počiva.

Sovražnik nikdar ne spi.

Sovražnik nikoli ne počiva.

► Vojna se je že zdavnaj končala, ne pa tudi vojna propaganda. Mediji so še naprej ohranjali bojno pripravljenost in bralce ves čas opozarjali, da »sovražnik nikoli ne spi«.

► A ti misliš, da so vsi naši?! Ti je jasno, da moramo biti budni, ker *sovražnik ne spi!*

► Treba je vedeti, da *sovražnik nikdar ne spi* in je v vseh porah našega življenja.

► Morate paziti na hrbet, ker se vidi, da *sovrag nikoli ne počiva ...*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Konkurenca ne počiva.

Nesreča nikoli ne počiva. Sreča nikoli ne počiva.

Spanec je boljši kot žganec.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je spanje koristno, zaželeno, zdravo**

VARIANTE: Dober spanec je boljši kot žganec.

Spanec je najboljši žganec.

► Že od nekdaj velja rek: »*Spanec je boljši kot žganec*«, kar je res, ker se rastni hormon zares izloča samo v spanju, rastemo samo v spanju.

► Se morda še spominjate pravljice danskega pisatelja Hansa C. Andersena o princeski na zrnu graha? Včasih je pač malo dovolj, da je vaš spanec slab, a še vedno drži tista ljudska, da *je dober spanec boljši kot žganec ...*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Dobro spanje je pol zdravja.

Šparovec cerovca najde.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: opisuje situacijo, ko ima kdo, ki varčuje, opraviti s kom, zlasti partnerjem, sorodnikom, ki zapravlja

VARIANTE: Šparovec najde cerovca.

► Otroci morda nimajo smisla za posel ali pa so preprosto preveč razvajeni in tisto, kar so stari skup spravili, zafrčkajo. Povsem enaka pesem je pri kmetijah. Že stari ljudje so znali povedati: *šparovec najde cerovca*. Torej eden varčuje, drugi zapravlja.

S polno ritjo je lahko srati.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: opisuje situacijo, ko se kdo zaradi dobre preskrbljenosti neobičajno razsipno, malomarno, vzvišeno vede; opisuje situacijo, ko je mnenje, ocena, prepričanje koga dobro preskrbljenega v nasprotju z okoliščinami, izkušnjami drugih

VARIANTE: Iz polne riti je lahko srati.

Lahko je iz polne riti srati.

Lahko je s polno ritjo srati.

Lahko je srati iz polne riti.

Lahko je srati s polno ritjo.

Najlažje je s polno ritjo srati.

Najlažje je srati s polno ritjo.

S polno ritjo ga je lahko srati.

S polno ritjo je fajn srati.

S polno ritjo je lažje srati.

S polno ritjo je luštno srati.

S polno ritjo je najlažje srati.

S polno ritjo ni težko srati.

S polno ritjo se da srati.

► Bili so tudi bolj grobi komentarji v slogu reka »*s polno ritjo je lahko srati*«, iz česar bi lahko sklepali, da bančna elita med ljudstvom ni najbolj priljubljena.

► Lepo bi bilo, da bi naslednjič, ko bo kdo povezoval ukrepe vlade s povečevanjem lakote, povedal, na kateri vladni ukrep se to nanaša. Pa lepo prosim, da se vzdržite komentarjev v stilu »lačna vrana site ne razume« in »*iz polne riti je lahko srati*«.

Srce ne laže.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da ima čustveno, intuitivno dojetje česa teže, da se je mogoče nanj zanesti

VARIANTE: Srce nikoli ne laže.

► Slediti srcu ni težko, ko človek to »zaživi«. *Srce ne laže*, ampak daje in daje in vedno še več dobi nazaj.

► Resnica je v srcu in *srce nikoli ne laže*. Ne obstaja slabo, zlobno srce, zloba izhaja iz strahu, razuma in ega.

Sreča je opoteča.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da sreča ni stalna, da se je nanjo težko zanesti

VARIANTE: Sreča, opoteča.

► Ne jezite se preveč, če niste bili izžrebani. Kajti *sreča je opoteča* in z žrebanjem je že tako, da vedno nekdo dobi in so drugi razočarani.

► Ne izgubite upanja, mladenič! *Sreča je opoteča*. Samo potrpežljivi morate biti.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Sreča je slepa. Žoga je okrogla.

Sreča je slepa.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da sreča ni stalna, da se je nanjo težko zanesti

► *Sreča je slepa*. Tako pravijo. Danes boste uvideli, da temu ni tako. Za srečo se bo potrebno potruditi tako, da boste cel dan aktivni ter svoj dan vzeli v svoje roke.

► *Sreča je slepa*. Vedno gre mimo mene.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Ljubezen je slepa.

Pravica je slepa. Sreča je opoteča. Žoga je okrogla.

Sreča nikoli ne počiva.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža spodbudo, da je treba biti vedno pripravljen na dobro priložnost, ugoden potek dogodkov

VARIANTE: Sreča ne počiva.

Sreča nikoli ne spi.

► Redno moramo preverjati aktualne ponudbe, poleg tega pa lahko svoje prošnje pošljemo samoiniciativno na naslove podjetij, v katerih bi radi delali. Saj poznate pregovor, da *sreča nikoli ne*

počiva.

► Ker *sreča nikoli ne počiva*, ne pozabite pokukati pod nagradno nalepko.

► Bil je skromen, ubog deček brez staršev, garal je pri nekem gospodarju. Vendar *sreča ne počiva* – Štrped mu je pomagal do očetovega zaklada in dečku omogočil lepše življenje.

► Čestitamo – *sreča nikoli ne spi!*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Konkurenca ne počiva. Nesreča nikoli ne počiva. Sovražnik nikoli ne spi.

Stara koka, dobra juha.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je starejša ženska bolj izkušena, sposobna in zato bolj zaželena, zlasti v zvezi s spolnostjo

VARIANTE: Stara koka, dobra župa.

Stara kokoš, dobra juha.

Stara kokoš, dobra župa.

Stara kura, dobra juha.

Stara kura, dobra župa.

► »Herman ima zdaj dekle,« je dejala mati in zaboj odnesla k avtu. »Mlado, ne?« se je zarežal mož. »Ali je že spet stara koka?« Molčal sem. Ni bilo vredno odgovarjati. »*Stara koka, dobra juha*, pravijo. Ne, Herman?«

► »Pogosto se šalim na svoj račun in pravim: *Stara kura, dobra juha*. Marsikdo se mi smeji, je pa v tem delček resnice,« je razkrila in priznala, da ni preprosto držati stika z mlajšimi judoistkami.

Stara ljubezen ne zarjavi.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da se nekdanja naklonjenost do koga ali kakšne dejavnosti lahko ponovi

VARIANTE: Prva ljubezen ne zarjavi.

Prva ljubezen nikoli ne zarjavi.

Stara ljubezen nikdar ne zarjavi.

Stara ljubezen nikoli ne zarjavi.

► Zaposlovali vas bodo tudi zahtevni poslovni dogodki. V srčnih zadevah pa, saj veste: *stara ljubezen ne zarjavi ...*

► Da *stara ljubezen ne zarjavi*, so dokazale, ko so se s svojimi lutkami pojavile v vrtcu. Vse so se namreč s tovrstno dejavnostjo ukvarjale že v šolski dobi.

► Verjetno je preteklo že kar nekaj vode, odkar ste se resno posvečali svojemu hobiju. In ker *stara ljubezen nikoli ne zarjavi*, je prišel čas, da obudite svojo potlačeno strast.

Starega psa ne moreš naučiti novih trikov.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se starejši, odrasel, izkušen človek težko uči novih stvari, spreminja svoje navade**

VARIANTE: Ne moreš starega psa učiti novih trikov.

Starega psa je težko naučiti novih trikov.

Starega psa se ne da naučiti novih trikov.

Starega psa težko naučiš novih trikov.

Težko starega psa naučiš novih trikov.

► Kdor zna voziti, zna. Kdor ne, ne. Je res tako preprosto. *Starega psa ne moreš naučiti novih trikov.*

► *Ne moreš starega psa učiti novih trikov.* Jaz nje nikoli nisem poskušal nadzirati ali spreminjati.

Rad sem jo imel tako, kakršna je.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Navada je druga narava. Navada je železna srajca.

Starost ni radost.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je starost povezana s težavami**

► Ko boš prababica, se pa oglasi, to sem ti enkrat že napisal, pa si najbrž pozabila, saj razumem, *starost ni radost*, pa še demenca pride!

► »*Starost ni radost*,« pravi star rek. Starost pa tudi ni bolezen, čeprav se nam z leti kopičijo raznorazne »težave«.

Star si toliko, kolikor se počutiš.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je glede vpliva starosti na čigavo življenje odločilno, kako o tem kdo razmišlja**

VARIANTE: Star si toliko, kakor se počutiš.

Star si toliko, kot se počutiš.

Star si, kolikor se počutiš.

Star si, kot se počutiš.

Stari smo toliko, kolikor se počutimo.

Stari smo toliko, kot se počutimo.

► Verjamem, da *si star toliko, kot se počutiš*, in čeprav se leta poznajo na telesu, je pomembna energija, ki jo izžarevaš.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Leta so samo številka. Vse je v glavi.

Stati inu obstati.

TIP IZRAZA: slogan

POMEN: **izraža poziv, da se kaj, kar komu predstavlja vrednoto, ohrani, nadaljuje**

VARIANTE: Stati in obstati.

► Obstali smo zaradi neverjetne kljubovalnosti. Mi kljubujemo, smo zelo odločni, od preprostih ljudi do intelektualcev, v smislu »*stati inu obstati*«.

► »*Stati inu obstati*,« odgovarja na vprašanje o dolgoročnih načrtih zbirke.

► Če že hočejo »*stati inu obstati*« kot moralna avtoriteta, morajo kdaj požreti tudi kakšno kislo jabolko.

Sto ljudi, sto čudi.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da glede okusa velja subjektivno merilo; izraža, da imajo ljudje različne okuse, zanimanja, načine delovanja;**

VARIANTE: Kolikor ljudi, toliko okusov.

Kolikor ljudi, toliko čudi.

Sto ljudi, sto nravi.

Sto ljudi, sto okusov.

Sto ljudi, sto čudes.

Tisoč ljudi, tisoč okusov.

Tisoč ljudi, tisoč čudi.

Tristo ljudi, tristo čudi.

► Tu sem tujec in gost, ne pa nekdo, ki bi presojal o tem, kaj ljudje mislijo in počnejo. Povsod so slabi in dobri ljudje in nočem posploševati, oziroma kot pravite Slovenci: *Sto ljudi, sto čudi*.

► O vsebini slovenskih filmov ne bom tratila besed, saj verjamem, da velja: *sto ljudi, sto okusov!* Želim si pa, da ne bi več izgledali, kot da so bili posneti v osemdesetih.

► Nekomu je pomembnejša funkcionalnost, drugemu izgled, nekemu tretjemu pa cena. »*Sto ljudi, sto čudes*,« pravi stari pregovor.

► *Kolikor ljudi, toliko okusov!* Zato vam ne bomo pridigali, kako se morate potruditi za to priložnost, si nadeti najlepšo in najdražjo obleko, brezhiben make-up ali pregrešno drage čeveljce.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kakor komu paše. Lepota je v očeh opazovalca. O okusih se ne razpravlja. Okusi so različni. Stvar okusa, je rekla opica, ko je drek žrla. Stvar okusa. Vsak ima svoj okus, je rekla opica, ko je drek jedla. Vsak ima svoj okus. Vsak po svoje boga moli. Vsak po svoje pesmi poje. Vsak po svoje, Bohinjec pa s svedrom. Vsak po svoje. Vsake oči imajo svojega malarja. Vsakemu svoje.

Strah ima velike oči.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da strah izvira iz pretiravanja, nerealnih predstav**

► Opazim obris velikega plazilca na bregu. Občutek imam, da bi bil lahko velik krokodil. Pa ne v Ljubljani! Pomislim: *strah ima velike oči*. In res je tako. Marsikaj vidimo, pa to ni.

► Precej stvari je, ki so od daleč videti strahotne, neznosne, čudne, toda ko se jim približaš, vidiš, da so človeške, znosne, vsakdanje. Zato pa pravimo, da *ima strah velike oči*.

Strici so mi povedali.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri kdo kaj izve na neuraden način, preko govoric, zlasti če ne izda vira**

► Težko bi dal objektivno oceno iz prve roke, a po sistemu »*strici so mi povedali*« in po dolgih urah prebiranja in poslušanja bolj ali manj emocionalnih zgodbic gre zaključiti, da je bil Fiat 500 že v tistih časih legenda.

► Prvi dve zgodbi sta povzeti po viru »*strici so mi povedali*«, medtem ko je bil foter v tretji nihče drug kot moja malenkost.

Strup je v majhnih stekleničkah.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža da kdo, ki je manjše postave, lahko pokaže veliko moč, energijo, zlasti če je vzdražen; izraža, da kaj majhnega lahko po svoji moči, intenzivnosti preseneti**

VARIANTE: Strup je v majhni flaški.

Strup je v majhni steklenički.

Strup je v majhnih flašah.

Strup je v majhnih flaškah.

Strup je v majhnih steklenicah.

Strup je v mali flaški.

Strup je v malih flašah.

Strup je v malih flaškah.

Strup je v malih stekleničkah.

Strup se hrani v majhnih flaškah.

Strup se hrani v majhnih steklenicah.

Strup se hrani v majhnih stekleničkah.

Strup se skriva v majhnih flaškah.

Strup se skriva v majhnih stekleničkah.

Strup se skriva v malih flaškah.

V majhni flaški je strup.

V majhni steklenički je strup.

V majhnih flaškah je strup.

V majhnih stekleničkah je strup.

V mali flaški je strup.

V malih flaškah je strup.

V malih stekleničkah je strup.

► Poznate pregovor, da je *strup v majhnih stekleničkah*? No, kljub navidezni ranljivosti zaradi svoje velikosti, se znam postaviti zase.

► Manekenka ne more biti človek, ki si ni všeč. Meni sicer manjka kakšen centimeter višine, vendar rada rečem, da je *strup v malih stekleničkah*.

► Kako bi lahko bolje začel kot v *malih flaškah je strup*. Smo majhni, med najmanjšimi, a se lahko kosamo z velesilami v športu.

► Kot pravijo, *se strup hrani v majhnih flaškah*. Podobno bi lahko rekli tudi za miniaturne paprike čili, ki žgejo, kot bi bile iz samega ognja.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Majhna žaba daleč skoči.

Stvar okusa.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri se okusi glede česa pri različnih ljudeh bistveno razlikujejo**

► Najbolj ekscentričen od vseh italijanskih karoseristov je imel vedno dva cilja: majhno težo in aerodinamiko. Eleganca? *Stvar okusa*. Drugačnost? Brez dvoma, po tem ga spoznaš.

► Prvi del mi je bil dosti dosti boljši. Sicer pa *stvar*

okusa. Pa prijetno gledanje vsem.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kakor komu paše. Lepota je v očeh opazovalca. O okusih se ne razpravlja. Okusi so različni. Sto ljudi, sto čudi. Stvar okusa, je rekla opica, ko je drek žrla. Vsak ima svoj okus, je rekla opica, ko je drek jedla. Vsak ima svoj okus. Vsak po svoje boga moli. Vsak po svoje pesmi poje. Vsak po svoje, Bohinjec pa s svedrom. Vsak po svoje. Vsake oči imajo svojega malarja. Vsakemu svoje.

Stvar okusa, je rekla opica, ko je drek žrla.

TIP IZRAZA: velerizem

POMEN: **šaljiv komentar na situacijo, v kateri se okusi glede česa pri različnih ljudeh bistveno razlikujejo**

VARIANTE: Stvar okusa, je rekla opica, ko je drek jedla.

Stvar okusa, je rekla opica, ko je jedla drek.

► Barva je barva. *Stvar okusa, je rekla opica, ko je drek žrla!* Če vam ni všeč, je pač ne boste kupili. Ne motorja, ne barve! To pa še ne pomeni, da je motor »out«!

► »*Stvar okusa*«, je rekla opica, ko je drek jedla. Me prav čudi, kako da so ti lahko potem všeč tvoji črno-rdeči sedeži.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kakor komu paše. Lepota je v očeh opazovalca. O okusih se ne razpravlja. Okusi so različni. Sto ljudi, sto čudi. Stvar okusa. Vsak ima svoj okus, je rekla opica, ko je drek jedla. Vsak ima svoj okus. Vsak po svoje boga moli. Vsak po svoje pesmi poje. Vsak po svoje, Bohinjec pa s svedrom. Vsak po svoje. Vsake oči imajo svojega malarja. Vsakemu svoje.

Suhe gate na dnu morja.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: **izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na vprašanje o naslovu česa**

VARIANTE: Suha cota na dnu morja.

Suha cunja na dnu morja.

Suha krpa na dnu morja.

► Kako se imenuje ta film? – *Suhe gate na dnu morja*.

► Ah, kje so časi, ko smo hodili še gledat filme Osamljeno drevo sredi gozda pa Jahali smo peš in *Suhe gate na dnu morja* ...

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Samomor iz zasede.

Tiha voda bregove dere.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da kdo, ki je sicer umirjen, neopazen, običajen, lahko preseneti z delovanjem**

VARIANTE: Tiha reka bregove dere.

Tiha voda dere bregove.

Tiha voda globoko dere.

► Mnogi vas označujejo kot nedostopno, malce odmaknjeno in zaprto vase. Videz vara in velikokrat govorimo, da »*tiha voda bregove dere*« – za vas to prav gotovo velja.

► Sem uspešen v svoji poklicni branži, se pa ne izpostavljam po nepotrebem. *Tiha voda bregove dere*.

► Na zunaj je bil videti sproščen človek, ki vse jemlje zlahka. Toda ni si mogla kaj, da ne bi pomislila na pregovor: *Tiha voda bregove dere*. Za njegovim čednim videzom in preudarnostjo se je skrivalo še marsikaj.

► Dobro bo odpela svojo pesem in se pri tem čim bolj počutila. Če bo povrh tega še zabavna (lahko tudi na umirjen način, saj *tiha reka bregove dere*), pa še toliko bolje.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Videz vara.

Ti očeta do praga, sin tebe čez prag.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se slabo ravnanje s starši otrokom maščuje tako, da njihovi otroci z njimi ravnajo še slabše; izraža, da kdo s svojim ravnanjem vpliva na to, kako drugi ravnajo z njim**

► Vnuki opazujejo nasilje in ga lahko kot začaran krog prenesejo tudi v svojo družino po reku *Ti očeta do praga, sin tebe čez prag*.

► Tistim profesorjem, ki se vse preradi uklanjajo trenutnim željam mladih, napišem le znani rek: »*Ti očeta do praga, sin tebe čez prag!*«

► Kot pravi stara domača resnica: *ti očeta do praga, sin tebe čez prag*. Božansko moč pesnjenja smo ukradli bogovom in jo vsadili pesnikom, ki smo jih naredili za bogove, in zdaj moramo po isti logiki še njih oropati za božanskost.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Kakor ti meni, tako jaz tebi. Kar seješ, to žanješ. Oko za oko. Vse se vrača, vse se plača.

Toliko kot včeraj ob istem času.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: **izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na vprašanje »Koliko je ura?« o trenutnem času**

► Koliko je ura? – *Toliko kot včeraj ob istem času.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Za reveže je na zvoniku.

Tresla se je gora, rodila se je miš.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri kakšno dogajanje obeta veliko, rezultati pa so skromni; opisuje situacijo, ko je nekaj deležno pretiranega odziva, razburjenja**

VARIANTE: Tresla se je gora in rodila miš.

Tresla se je gora in rodila miška.

Tresla se je gora in rodila se je miš.

Tresla se je gora, rodila miš.

Tresla se je gora, rodila pa miš.

Tresla se je gora, rodila pa miška.

Tresla se je gora, rodila pa se je miš.

Tresla se je gora, rodila se je miška.

Tresla se je gora, rodila se je pa miš.

► Slovenija je iz različnih državnih naslovov žrtvovala veliko davkoplačevalskega denarja za projekt vinskih cest, učinek pa je primerljiv z reklamom *Tresla se je gora, rodila se je miš!*

► Da bo treba celotno javno upravo postaviti na nove sistemske temelje, se je vedelo že pred leti. Zasnovanih je bilo celo več zakonov, vsak od njih je govoril tudi o koordinaciji med vladnimi resorji. A se je vse končalo tako, da *se je tresla gora, rodila pa miš*. Iz reformnega svežnja je sprejetih približno polovica zakonov, pa še ti niso ključni.

► Spet ena kost za glodati, da raja pozabi na vsakodnevne težave. *Tresla se je gora, rodila pa se je miš!* Itak ne bo nič iz tega, je pa res, da veljaki pozornost preusmerijo na druga področja, da se jim slučajno ne zgodi ulica in da prikrijejo svoje grehe!

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Veliko grmenja, malo dežja. Veliko hrupa za nič. Veliko kokodakanja, malo jajc.

Trije Slovenci, pevski zbor.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da Slovenci radi pojejo, da za petje ne potrebujejo veliko spodbude**

VARIANTE: Dva Slovenca, pevski zbor.

Trije Slovenci, zbor.

► Rad bi vzpodbudil tisto peščico mladih, ki jim je kaj do lepega petja. Slovenci smo namreč pregovorno imenitni pevci; saj poznate tisto: *trije Slovenci – pevski zbor?*

► Saj vsi Slovenci radi pojemo. Že pregovor pravi: *Trije Slovenci, zbor*. Kar pa zadeva mene, se spomnim, da sva z mammo vedno prepevala popevke, ko sem bil majhen.

► Kot se za romarje spodobi, so veliko prepevali. Saj veste: *dva Slovenca, pevski zbor!*

Trije so gneča.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je druženje več kot dveh oseb manj zaželeno kot druženje dveh**

VARIANTE: Dva sta družba, tri je gužva.

Dva sta družba, trije pa gneča.

Dva sta družba, trije pa gužva.

Dva sta družba, trije so gneča.

Dva sta družba, trije so gužva.

Dva sta družba, trije so že gneča.

Dva sta par, trije so gneča.

Trije so gužva.

Trije so že gneča.

Trije so že gužva.

► Razumljivo je, da *so trije gneča* in da mora nekdo oditi, vendar bi bilo pred tem dobro imeti vse razčiščeno.

► *Trije so že gneča* – in to ne velja samo za ljubezenska razmerja. Vozniku terenca se očitno tako zelo mudi, da si ne more vzeti niti časa za prehitavanje dveh avtomobilov pred sabo.

► Da pregovor *dva sta par, trije so gneča* zares drži, spozna, ko njegovo življenje, nosečo ženo in službo začne prevzemati ženin nekdanji fant.

► Trinajsto prase ... peto kolo ... *dva sta družba, tri je gužva.*

Truga nima žepov.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je kopičenje denarja, pretirano varčevanje, skoparjenje nesmiselno,**

ker se življenje enkrat konča

VARIANTE: Krsta nima žepov.

Mrliška srajca nima žepov.

Mrtvaška srajca nima žepov.

Mrtvaški prt nima žepov.

Pôtni prt nima žepov.

Zadnja srajca nima žepov.

► Grabite in samo grabite, ampak jaz vam moram povedati, da *truga nima žepov!*

► Se rodimo samo zato, da si kopicimo svoje imetje? *Krsta nima žepov!*

► Koliko ran povzroči zlo človeštvu: vojne, nasilja, ekonomski spori, nadalje hlepenje po denarju, ki ga nihče ne more vzeti s seboj. Moja babica je nam otrokom govorila: *pôtni prt nima žepov.*

► Vsi vemo, da *zadnja srajca nima žepov* in da ničesar ne moreš odnesti s seboj v večnost.

Tujina je mačeha.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je tuje okolje do koga neprijazno, kruto**

► Z izkušnjo, da je *tujina mačeha*, pa naj še toliko obeta, sta se z ženo, ki ni bila gostinka, odločila za samostojno pot.

► Srečno, a pazite: *tujina je mačeha!*

Tvoja želja, moj ukaz.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri je kdo pripravljen brezpogojno, uslužno storiti kaj na željo, pobudo drugega**

VARIANTE: Tvoja želja je moj ukaz.

Tvoja želja je zame ukaz.

► *Tvoja želja, moj ukaz.* Z veseljem.

► »Eksclenca, *vaša želja – moj ukaz*,« je povedal in skomignil z rameni. »Služil vam bom, *vaša milost*, napel vse moči in znanje, in opravil, kakor želite, kot bom le mogel.«

► »Odslej naj bo vaš cesar sedanji kralj. Bodite mu pokorni vedno in pòvsod.« »*Tvoja želja je naš ukaz*,« so odvrnili zbrani vladarji.

► Mi smo Aladin, Duh pa je Vesolje. *Naša želja je njegov ukaz.*

Umazano perilo se pere doma.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je težave, nesoglasja, spore treba reševati v prvi vrsti tam, kjer so se pojavili, in z javnim izpostavljanjem ne škoditi vanje vpletenim**

VARIANTE: Umazanega perila se ne pere v javnosti.

Umazano perilo je treba prati doma.

Umazano perilo peremo doma.

► Tudi, če sem se zmotil, me ne bi smeli okarati v javnosti. *Umazano perilo se pere doma ...*

► Recept za uspešen zakon: *Umazano perilo peremo doma.*

► Vodstvo očitno želi, da nič več ne bi bilo skrito tudi »navadnim« smrtnikom. Po drugi strani pa bi bilo za njih same morda vseeno bolje, če bi še naprej zganjali hrup za zaprtimi vrati. Včasih je pač enostavno bolje, da *se umazanega perila ne pere v javnosti.*

Upanje je življenje.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je upanje cenjena vrednota; izraža spodbudo, naj kdo ne neha upati**

VARIANTE: Upanje je pol življenja.

► Upanje je tisto pravo, kar nas žene naprej. *Upanje je življenje.*

► Izvidi so bili slabi. Zdravnik je rekel: »*Upanje je življenje.* Ne obupati!«

► Treba je gledati vedro v prihodnost in upati v najboljše. Saj imamo pregovor, da je *upanje pol življenja.*

► Človeku ne sme manjkati optimizma, vedno mora upati, saj je *upanje pol življenja.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Brez upanja ni življenja. Dokler diham, upam. Upanje umre zadnje.

Upanje umre zadnje.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je v upanju mogoče dolgo vztrajati; izraža spodbudo, naj kdo ne neha upati**

VARIANTE: Upanje ne umre nikoli.

Upanje ne umre.

Upanje nikoli ne umre.

Upanje umira nazadnje.

Upanje umira zadnje.

Upanje umre nazadnje.

Upanje vedno umira zadnje.

Upanje vedno umre zadnje.

Upanje zadnje umira.

Upanje zadnje umre.

► Dedovo zdravljenje bo dolgo, tega se družina še kako zaveda. Upa, da bo vsaj uspešno. In *upanje umre zadnje*.

► Kljub vsem težavam, s katerimi se ubadamo, se ne bomo predali. *Upanje umira zadnje*.

► *Upanje zadnje umre* in vse dokler obstaja realna možnost za preobrat, verjamem, da se ne bodo predali in mi jim bomo na dan D stali ob strani.

► Odkar vem za Susan Boyle, mislim, da *upanje ne umre nikoli*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Brez upanja ni življenja. Dokler diham, upam. Upanje je življenje.

Ura je cajt.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri je primeren čas, skrajni čas za kaj

VARIANTE: Ura je čas.

Ura je že cajt.

► Imam občutek, da mi nekoliko kruli. Aja, *ura je cajt*.

► Dobro spi, saj je *ura res že cajt*.

► Dober dan ... *ura je cajt*, da grem v službo ...

► »*Ura je čas* in čas je za spanje,« je še rekel.

Prikimal sem.

► »Ja nič, *ura je že čas*, najbolje, da grem po karte,« predlagam.

Vaja dela mojstra.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je treba pri neki dejavnosti vztrajati, dokler se kdo v njej ne izpopolni; izraža spodbudo k dejavnosti

VARIANTE: Praksa dela mojstra.

Praksa naredi mojstra.

Vaja dela mojstra in mojster dela vajo.

Vaja dela mojstra in mojster dela vajo.

Vaja dela mojstra, ako mojster dela vajo.

Vaja dela mojstra, mojster pa vaje.

Vaja dela mojstra, mojster pa vajo.

Vaja dela mojstra, če mojster dela vaje.

Vaja dela mojstra, če mojster dela vajo.

Vaja naredi mojstra.

► Po uspešno opravljenem teoretičnem izpitu smo se urili v spretnostni vožnji na poligonu. Največ težav smo imeli pri vožnji med ovirami. Ker pa *vaja dela mojstra*, smo zmogli tudi to.

► Rast in razvoj nista zgolj mehanična, odvisna le od hrane in počivanja. Veliko, celo največ besede ima pri tem delo, dejavno razgledovanje, poskušanje. Še zmeraj velja: *vaja naredi mojstra*.

► Disciplina rednega dela, spoprijemanje s težavami tukaj in zdaj, opravljanje nalog brez odlašanja, krepijo pri otroku prepričanje, da delo rodi sadove ali drugače povedano, da *vaja dela mojstra, če mojster dela vajo*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Vaja dela vajenca.

Vaja dela vajenca.

TIP IZRAZA: antipregovor

POMEN: izraža šaljiv komentar na prepričanje, da mora kdo pri neki dejavnosti vztrajati, dokler se kdo v njej ne izpopolni; izraža, da vaja ne zadošča za popolno obvladanje kakšne dejavnosti, spretnosti, ker je zanjo potreben talent, poseben dosežek

VARIANTE: Vaja dela vajenca, mojster se rodi.

Vaja dela vajenca, mojstra naredi mojstrovina.

Vaja dela vajenca, mojstri se rodijo.

Vaja dela vajenca, mojstri se rodimo.

► *Vaja dela vajenca*, kot je rekel nek naš profesor na fakulteti.

► *Vaja dela mojstra*, ali pa *vajenca* (odvisno od sposobnosti).

► Nekoč bom naredil film po literarni predlogi Sto let samote. Kot nekakšen svoj zadnji, labodji spev. In vse, kar bom počel do takrat, bo najbrž vaja.

Vaja dela vajenca. Mojstra naredi mojstrovina.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Vaja dela mojstra.

Varčevati je treba, pa naj stane, kar

hoče.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri je pretirano prizadevanje za varčevanje vprašljivo ali celo prinaša nasprotni učinek, je potratno, negospodarno

VARIANTE: Treba je varčevati, naj stane, kar hoče.

Treba je varčevati, pa naj stane, kar hoče.

Treba je varčevati, pa naj stane, kolikor hoče.

Treba je šparati, pa naj stane, kar hoče.

Treba je šparati, pa naj stane, kolikor hoče.

Varčevati je treba, pa naj stane, kolikor hoče.

Varčevati, pa naj stane, kar hoče.

Varčevati, pa naj stane, kolikor hoče.

Varčujmo, naj stane, kar hoče.

Varčujmo, pa naj stane, kar hoče.

Varčujmo, pa naj stane, kolikor hoče.

Šparajmo, pa naj stane, kar hoče.

Šparajmo, pa naj stane, kolikor hoče.

Šparati je treba, pa naj stane, kar hoče.

Šparati je treba, pa naj stane, kolikor hoče.

► Pri napovedanih varčevalnih ukrepih naše vlade, ki se ravna po načelu »varčevati je treba, pa naj stane, kar hoče«, je zadeva vsekakor vredna premisleka.

► V socializmu je v Ljubljani obstajal ironični grafit, da je treba varčevati, pa naj stane, kar hoče.

Tedanjo ironijo danes živimo.

► Pravijo, da je treba varčevati, pa naj stane kolikor hoče. In pri nas gremo v korak s časom. Na radiatorje dajemo termostatske ventile.

► »Vse naše zgoščenke so avtorske, zato, ker ne damo drugim zaslužiti. Šparati je treba, pa naj stane, kar hoče,« zaključujejo v smehu.

Važno je sodelovati, ne zmagati.

TIP IZRAZA: slogan

POMEN: izraža poziv, da je v čem treba sodelovati ne glede na možnosti za zmago, visok rezultat; izraža poziv, naj se koga ceni, spoštuje že zgolj zaradi prizadevanja, udeležbe v čem, zlasti v športnem tekmovanju

VARIANTE: Glavno je sodelovati in ne zmagati.

Glavno je sodelovati, ne zmagati.

Glavno je sodelovati.

Pomembno je sodelovati in ne zmagati.

Pomembno je sodelovati, ne pa zmagati.

Pomembno je sodelovati, ne zmagati.

Pomembno je sodelovati.

Važno je sodelovati in ne zmagati.

Važno je sodelovati, ne pa zmagati.

Važno je sodelovati.

► Ribolov je mešanica znanja in sreče, ribolov je hazard in *važno je sodelovati, ne zmagati*.

► Čustveni izsiljevalci ne marajo izgubljati – pregovor »pomembno je sodelovati, ne zmagati,« se pri njih spremeni v »pomembna je le zмага« – ne glede na to, kako igraš.

► Omejitev za nastop ni, tako se na štartih mešajo mladi in stari, dekleta in fantje in na koncu so zmagovalci vsi. *Važno je sodelovati*, pravijo vsi v en glas.

V Dravo.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na pozdrav »Zdravo.«

VARIANTE: V Savo.

Z Muro.

► Zdravo. – V Dravo.

Več glav več ve.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je s sodelovanjem kaj lažje opraviti, doseči, spoznati

VARIANTE: Več ljudi več ve.

► Dovolite prijatelju, da vam pomaga z nasvetom in izkušnjami, saj veste, da *več glav več ve*.

► Vmes tudi nekoliko potožimo, se med seboj posvetujemo, saj *več ljudi več ve* in je včasih prav koristno prisluhniti tistim z bogatimi izkušnjami.

Več je več.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža da kopičenje, dodajanje pozitivno vrednotenih stvari ali lastnosti ni slabo

VARIANTE: Več je le več.

► Če ste se naveličali minimalistične preprostosti, boste nad novim modnim slogom v opremljanju stanovanja, ki so ga poznavalci označili z imenom

»več je več«, navdušeni.

► Zgornje meje v centimetrih izolacije ni. Tukaj velja samo pravilo *več je več!*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Od viška glava ne boli.

Več jezikov znaš, več veljaš.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je družbeni ugled, položaj odvisen od znanja jezikov**

VARIANTE: Kolikor jezikov znaš, toliko mož veljaš.

Kolikor jezikov znaš, toliko veljaš.

► Ni iz trte izvit rek »*več jezikov znaš, več veljaš*«.

Zagotovo se je tudi že vam kdaj na potovanju pripetilo, da niste znali jezika domačinov, oni pa niso govorili nobenega tujega jezika.

► *Kolikor jezikov znaš, toliko mož veljaš*, je sicer preizkušena resnica. Za priložnost, ko se podaš v svet in ko ta potrka na tvoja vrata.

► Ni nujno, da se strinjamo s starim izrekom »*kolikor jezikov znaš, toliko veljaš*«, vsekakor pa lahko pritrdimo dejstvu, da je poznavanje in obvladovanje tujih jezikov nadvse pomembno za komunikacijo v sodobnem svetu, uspešno izobraževanje in poznejši uspeh v poslovnih vodah.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Več znaš, več veljaš.

Več znaš, več veljaš.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je družbeni ugled, položaj odvisen od znanja, spretnosti**

VARIANTE: Kar znaš, to veljaš.

Kdor več zna, več velja.

Kolikor znaš, toliko veljaš.

Toliko veljaš, kolikor znaš.

► *Več znaš, več veljaš*, to je nedvomno geslo prihodnosti, zato je vlaganje v izobrazbo slej ko prej nujno.

► Skozi življenje te vodi rek »*kolikor znaš, toliko veljaš*«. To seveda pomeni, da je uspeh v šoli med najpomembnejšimi cilji, ki si si jih zastavi(a), in sicer kot dobro podlago za nadaljnje načrte.

► Znanje je ena izmed konkurenčnih prednosti in temeljnih vrlin vsakega posameznika. Že star rek pravi, *kdor več zna, več velja*.

► Hiter razvoj postavlja pred nas večje zahteve in

kdor več zna, več velja. Našim dijakom skušamo dati čim več uporabnega znanja.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Več jezikov znaš, več veljaš.

Vedno je nekako bilo.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da bo kaj težavnega minilo, da bo težava odpravljena; izraža spodbudo k optimizmu**

VARIANTE: Še vedno je nekako bilo.

► Naši predniki so rekli: *Vedno je nekako bilo*, vse smo preživeli ... vojne, lakoto, trdo delo, sovraštvo ... Vedno nekako preživimo.

► *Vedno je nekako bilo*. Samo verjeti moraš, da bo bolje ... in tudi bo.

► V maniri butalskega kovača ni imel nobenega programa. Kakor bo, pač bo, *še vedno je nekako bilo*.

Veliko grmenja, malo dežja.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri kakšno dogajanje obeta veliko, rezultati pa so skromni; opisuje situacijo, v kateri je nekaj deležno pretiranega odziva, razburjenja**

VARIANTE: Mnogo grmenja, malo dežja.

Veliko grmenja in malo dežja.

► Računsko sodišče se krega, kako popraviti zakon. Njegove pogoste ugotovitve o večjih ali manjših nepravilnostih pri porabi proračunskega denarja pa se navadno končajo po ljudskem reku *Veliko grmenja, malo dežja!*

► *Veliko grmenja in malo dežja* ... pri tistih kupcih stanovanj, ki so jih kupili za polno ceno, pa je bilo veliko upravičenega negodovanja.

► *Veliko grmenja in malo dežja*, bi lahko rekli ob novici, da je združenje operaterjev sklenilo privoliti v pogoje lastnikov športnega programa. Podražitev sicer ni visoka, vendar so kabelski operaterji s to namero obširno seznanjali javnost.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Tresla se je gora, rodila se je miš. Veliko hrupa za nič. Veliko kokodakanja, malo jajc.

Veliko hrupa za nič.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri kakšno**

dogajanje obeta veliko, rezultati pa so skromni; opisuje situacijo, v kateri je nekaj deležno pretiranega odziva, razburjenja

VARIANTE: Dosti hrupa za nič.

Mnogo hrupa za nič.

Mnogo hrupa za prazen nič.

Veliko galame za nič.

Veliko hrupa za prazen nič.

► Kritike njegovega prevzema nalog zunanje ministra je označil kot *veliko hrupa za nič*, saj je tudi v prejšnjih mesecih kot predsednik vlade posvečal 60 odstotkov časa zunanji politiki.

► Med božičnimi prazniki je v obup spravil svoje oboževalce z novico, da zapušča svet glasbe.

Veliko hrupa za prazen nič.

► Zgodba se je sklenila nekako v duhu Shakespearjeve *Mnogo hrupa za nič*, saj je pedagoško delo steklo brez večjih težav..

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Tresla se je gora, rodila se je miš. Veliko grmenja, malo dežja.

Veliko kokodakanja, malo jajc.

Veliko kokodakanja, malo jajc.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri kakšno dogajanje obeta veliko, rezultati pa so skromni; opisuje situacijo, v kateri je nekaj deležno pretiranega odziva, razburjenja

VARIANTE: Mnogo kokodakanja, malo jajc.

Veliko kokodakanja in malo jajc.

► Sprejem amandmajev k tedanji slovenski ustavi je v dnevniku takole pokomentirala: »*Veliko kokodakanja, malo jajc*. Pa še res je!«

► Ne potrebujemo državnega sveta. *Veliko kokodakanja in malo jajc*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Tresla se je gora, rodila se je miš. Veliko grmenja, malo dežja.

Veliko hrupa za nič.

Veliko psov je zajčja smrt.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da številčnost koga ali česa pomeni učinkovitost, zlasti v boju, tekmi

VARIANTE: Več psov je zajčja smrt.

► Sicer pa pravim, *veliko psov je zajčja smrt*, če je veliko majhnih podjetij, vsako nekaj odnese, to pa

se že pozna.

► Petelin je bežal, toda orla sta bila tako tesno za njim, da si je lahko misliti, kako se je zadeva končala. *Več psov je zajčja smrt*, so včasih rekli.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: V slogi je moč.

Vem, da nič ne vem.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da se s količino znanja, védenja ni dobro prehitro zadovoljiti

VARIANTE: Vem, da ničesar ne vem.

► Vsaka moja raziskava se začne enako, z zavedanjem, da *vem, da nič ne vem*.

► Najbolj sproščen, duhovit, neposreden voditelj je tisti, ki ima veliko znanja, bogat besedni zaklad, odlično govorno kulturo, ki pa hkrati *ve, da nič ne ve*.

► Mnogi mislijo, da vse vedo, jaz pa *vem, da ničesar ne vem* in v tem sem boljši od njih.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Vse življenje se učimo.

Videz vara.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri kdo, kaj nima takih lastnosti, kot se sprva zdi

► Santa Rita je prelepo kalifornijsko mestece, kamor bi se človek kar preselil. A *videz vara* in življenje treh glavnih junakinj je vse prej kot popolno.

► Palice za nordijsko hojo so na prvi pogled podobne palicam za smučarski tek, toda *videz vara*: odlikuje jih veliko lastnosti, ki nudijo prijetnejšo in učinkovitejšo hojo.

► Slamnato rumena barva sicer ne obeta, vendar *videz vara*! Tipičen sortni vonj z dodatkom vijolic se v ustih izkaže za izredno lepo sladko vino s pravšnjo mero svežine.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Ni vse zlato, kar se sveti. Tiha voda bregove dere.

Vlak je že odpeljal.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri priložnosti za kaj ni več

VARIANTE: Ta vlak je odpeljal.

Ta vlak je že odpeljal.

Vlak je odpeljal.

► Zasloveli ste zelo pozno – skoraj pri petdesetih. Ste takrat še pričakovali uspeh ali ste mislili, da je *vlak že odpeljal*? Sta vas priznanje in slava morda presenetila?

► Novega branilca čakamo že vsaj mesec dni, zdaj pa zanj pravzaprav sploh ni več prave potrebe. *Ta vlak je že odpeljal*.

► Kaj ti pomaga, da se zdaj biješ po prsih, *ta vlak je odpeljal*. Če se tako dolgo nisi vmešavala, zdaj ni zelo verjetno, da te bo hči poslušala.

Volk sit in koza cela.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri sta s kompromisno rešitvijo zadovoljni obe strani, čeprav imata nasprotni, neskladni interese

VARIANTE: Koza cela in volk sit.

Koza cela, volk sit.

Ovca cela in volk sit.

Volk je sit in koza cela.

Volk je sit, koza cela.

Volk sit in ovca cela.

Volk sit pa koza cela.

Volk sit, koza cela.

Volk sit, ovca cela.

► Toliko v bran in razjasnitev tega mešetarskega procesa, ki pa nima dolgega življenja, saj je le kompromis v slogu *volk sit in koza cela*, to pa se ne obnese ob večji kompleksnosti.

► Pa naj naredijo tovarne in v njih zaposlijo delavce, namesto da uvažajo iz tujine že končane izdelke. Pa bomo kupovali domačo robo, denar bo ostal znotraj države. *Volk sit, koza cela*.

► *Volk je sit, koza cela*. V bistvu so vsi zadovoljni. Prvi dobe morda več, kot če bi delali, ravno tako kot drugi, predvsem mladi upokojniki.

► Ker svetniki niso videli rešitve, pri kateri bi bila *koza cela in volk sit*, so sklenili, da bodo prekinili pogodbo, pripravili nov življenjski odlok o oglaševanju ter ponovno objavili razpis.

Vrag je odnesel šalo.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri postane jasno, očitno, da se je zgodilo kaj ključnega, odločilnega, usodnega, zlasti v čigavo škodo,

breme

VARIANTE: Hudič je odnesel šalo.

Hudič je vzel šalo.

Vrag je vzel šalo.

► Uradna statistika o cenah stanovanjskih nepremičnin v drugem četrtletju letos kaže, da je *vrag odnesel šalo*.

► Ko so delavci postali mezdni delavci, je *hudič odnesel šalo*. Edini cilj, edino merilo je dobiček, kdor se mu ne ukloni, ga kruto strejo.

► Zdaj, ko je jasno, da je pobudnikom referendumu uspelo zbrati okoli 600000 podpisov, se je vladajoči koaliciji utrnilo, da je *hudič vzel šalo* in da je treba ukrepati.

Vrana vrani ne izkljuje oči.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da si podobni, zlasti nepošteni ljudje pomagajo, vrnejo uslugo zlasti na nezakonit, sporen način

VARIANTE: Sova sovi ne izkljuje oči.

Vrana vrani ne izkljuva oči.

Vrana vrani ne izkoplje oči.

Vrana vrani oči ne izkljuje.

Vrana vrani oči ne izkljuva.

► Če so nadzorniki iz enakega testa kot tisti, ki bi jih morali nadzorovati, niso objektivni in začnejo delovati po načelu, da *vrana vrani ne izkljuje oči*.

► Dvomi o nepristranskosti katerega koli izvedenca, saj nihče ne bi upal oporekati predstojniku sodne medicine. Poleg tega je po njenih besedah znano, da »*vrana vrani ne izkljuva oči*«.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Roka roko umije.

Vsaka medalja ima dve plati.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da ima kaj lahko različne, tudi nasprotno vrednotene lastnosti, učinke

VARIANTE: Kovanec ima dve plati.

Kovanec ima dve strani.

Kovanec ima vedno dve plati.

Kovanec ima vedno dve strani.

Kovanec ima zmeraj dve plati.

Medalja ima dve plati.

Medalja ima dve strani.

Medalja ima vedno dve plati.

Medalja ima vedno dve strani.

Medalja ima zmeraj dve plati.

Vsak kovanec ima dve plati.

Vsak kovanec ima dve strani.

Vsaka medalja ima dve strani.

Vsaka medalja ima vedno dve plati.

Vsaka stvar ima dve plati.

Vsaka stvar ima vedno dve plati.

Vse ima dve plati.

► Na žalost *ima vsaka medalja dve plati* in tako ima velik center na obrobju mesta posledice za trgovski in družabni utrip mestnega jedra.

► Pozabil je, da *ima vsaka medalja dve plati*. Večinski volilni sistem je predstavil v najbolj črni luči, zamolčal pa je njegove prednosti, kot da ta sistem nima niti ene dobre lastnosti.

► *Vsak kovanec ima dve strani*; človeško vedenje pa je v primeri s tem kajpak še precej kompleksnejše, je pravcato malo veselje različnih možnosti za razlago.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Vse ima svoje pluse in minuse. Vse ima svojo dobro in slabo stran.

Vsaka palica ima dva konca.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da ima kaj lahko različne, tudi nasprotno vrednotene lastnosti, učinke; izraža, da je kdo zaradi svojega škodljivega, spornega delovanja prej ali slej ustrezno kaznovan, mora zanj odgovarjati**

VARIANTE: Božja šiba ima dva konca.

Palica ima dva konca.

Palica ima dva kraja.

Palica ima dve strani.

Palica ima vedno dva konca.

Palica ima zmeraj dva konca.

Vsaka batina ima dva konca.

Vsaka palica ima dve strani.

Vsaka šiba ima dva konca.

Šiba ima dva konca.

Šiba ima dva kraja.

Šiba ima vedno dva konca.

► Internet velja vzeti zelo resno in upoštevati, da lahko prinese veliko koristnega. Po pravilu, da *ima vsaka palica dva konca*, je treba vzeti v zakup tudi vse tisto, kar prinaša neugodnega.

► *Palica ima dva konca*, zato na koncu vsak vedno dobi, kar mu pripada.

► Fantje naj vas bo sram. Ne pozabite, da *ima šiba dva kraja*, in pri vas je drugi kraj neizogiben.

► Tudi *božja šiba ima dva konca* in nekoč se bo storilcem vrnilo milo za drago.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bog ima dolgo šibo. Bog ne plačuje vsako soboto. Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Kar seješ, to žanješ. Karma je prasica. Kdor drugemu jamo koplje, je grobar. Kdor drugemu jamo koplje, potrebuje kramp in lopato. Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. Kdor seje veter, žanje vihar. Pravica je skazica. Vsaka rit pride na svoj sekret. Vse se vrača, vse se plača. Za vsako rit raste palica. Za vsako rit se šiba najde.

Vsaka rit pride na svoj sekret.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je kdo zaradi svojega škodljivega, spornega delovanja prej ali slej ustrezno kaznovan, mora zanj odgovarjati**

VARIANTE: Vsaka rit enkrat pride na kahlo.

Vsaka rit enkrat pride na sekret.

Vsaka rit enkrat svojo kahlo najde.

Vsaka rit na svojo kahlo pride.

Vsaka rit najde svoj sekret.

Vsaka rit najde svojo kahlo.

Vsaka rit pride enkrat na kahlo.

Vsaka rit pride enkrat na sekret.

Vsaka rit pride enkrat na svoj sekret.

Vsaka rit pride na kahlo.

Vsaka rit pride na sekret.

Vsaka rit pride na svojo kahlo.

Vsaka rit pride na svojo školjko.

Vsaka rit svoj sekret najde.

Vsaka rit svojo kahlo najde.

Za vsako rit se kahla najde.

Za vsako rit se najde kahla.

► V Prekmurju pravimo, da *vsaka rit pride na svoj sekret*. Še pride čas za primitivce.

► Nekaj izsiliti ni nikoli dobro in slej ko prej se ti

maščuje. Kaj šele, da bi komu pošiljal kaj slabega, boš dvakratno kaznovan. Dobro se z dobrim poplača ali *vsaka rit pride enkrat na svoj sekret*.

► *Vsaka rit najde svojo kahlo*, pravi pregovor ... slej ko prej jo bo tudi njena.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bog ima dolgo šibo. Bog ne plačuje vsako soboto. Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Kar seješ, to žanješ. Karma je prasica. Kdor drugemu jamo koplje, je grobar. Kdor drugemu jamo koplje, potrebuje kramp in lopato. Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. Kdor seje veter, žanje vihar. Pravica je skazica. Vsaka palica ima dva konca. Vse se vrača, vse se plača. Za vsako rit raste palica. Za vsako rit se šiba najde.

Vsaka šola nekaj stane.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **Izraža, da pridobivanje izkušenj zahteva premagovanje težave, ovire, izraža, da je treba iz napake kaj spoznati, da se je ne ponovi**

VARIANTE: Vsaka izkušnja nekaj stane.

Vsaka šola nekaj košta.

Vsaka šola stane.

► Presneto presenečeni boste, saj takšne reakcije pač ne boste pričakovali. To vam bo dobra šola za prihodnost. Pravijo, da *vsaka šola nekaj stane*, kar velja tudi za vas. Prihodnjič bodite previdnejši!

► Na napakah se učimo in *vsaka izkušnja nekaj stane*. Tudi požar, ki je z razpravami med poklicnimi in prostovoljnimi gasilci polnil tudi časopisne stolpce, je bil nedvomno dragocena in tudi draga izkušnja.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kogar je pičila kača, se boji zvite vrvi. Na napakah se učimo. Osel gre samo enkrat na led. Pametni ljudje se učijo iz napak drugih.

Vsaka vas ima svoj glas.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se način govora razlikuje od kraja do kraja**

► Narečij imamo zaradi goratosti, gozdnatosti, dolinskosti, večinske neravninskosti in geografske mnogovrstnosti našega narodnega ozemlja skoraj toliko, kot je vasi, ker *ima domala vsaka vas svoj glas*.

► Mlade ljudi iz slovenske Benečije in Zgornjega Posočja srečno že trinajsto leto povezujejo poletni

kulturno etnografski tabori, na katerih udeleženci govorijo v svojih narečjih po načelu, da »*vsaka vas ima svoj glas*«.

► Pri nas *ima vsaka vas svoj glas*. Ravno zato je tako dragoceno to naše ljudsko izročilo, ker ga je neskončno veliko.

Vsakemu svoje.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se vsak znajde v položaju, ki je zanj primeren, ki si ga zasluži; izraža, da glede okusa velja subjektivno merilo; izraža, da imajo ljudje različne okuse, zanimanja, načine delovanja**

VARIANTE: Vsakomur svoje.

► Vsak položaj je treba spoštovati, če ga tisti, ki ga ima, opravlja tako, kot je treba. Zelo stara formula pravičnosti ostaja: *Vsakemu svoje*. To pa tudi pomeni, da ima tisti, ki ima višji položaj, večjo odgovornost.

► *Vsakemu svoje*, zakaj pa ne. Mislim, da je predvsem potrebno podpirati individualnost v človeku. Uniformiranost je stvar preteklosti, totalitarnih sistemov in enoumja.

► Ljudje imamo različne okuse, zato tudi obstaja toliko različnih segmentov in različic posameznih prenosnikov. *Vsakomur svoje*.

► Ljudje se ne bi smeli toliko vtikati v druge, vsak naj pomete pred svojim pragom. Nekaterim prija, da jedo napol krvave zrezke, pa se jaz s tem nič ne obremenjujem. Torej naj se drugi ne obremenjujejo z mojim načinom življenja. *Vsakomur svoje*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kakor komu paše. Lepota je v očeh opazovalca. O okusih se ne razpravlja. Okusi so različni. Sto ljudi, sto čudi. Stvar okusa, je rekla opica, ko je drek žrla. Stvar okusa. Vsak ima svoj okus, je rekla opica, ko je drek jedla. Vsak ima svoj okus. Vsak po svoje boga moli. Vsak po svoje pesmi poje. Vsak po svoje, Bohinjec pa s svedrom. Vsak po svoje. Vsake oči imajo svojega malarja.

Vsake oči imajo svojega malarja.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da glede okusa velja subjektivno merilo**

VARIANTE: Vsake oči imajo svojega pleskarja.

Vsake oči imajo svojega slikarja.

Vsako oko ima svojega malarja.

► Glede na odziv javnosti lahko ugotavljamo, da *imajo pač vsake oči svojega malarja*.

► *Vsake oči imajo svojega pleskarja*, kakor pravijo starejši ljudje, a številni zavidljivi pogledi, ki smo jih bili deležni v tem testnem avtu, že nekaj pomenijo.

► Je res, da *imajo vsake oči svojega slikarja* in vsak svoje mnenje o tem, kaj je najboljše in kaj ne.

► Kot pravi pregovor: » *vsako oko ima svojega malarja*«, kar pomeni, da vsak razume stvari na svoj način.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kakor komu paše. Lepota je v očeh opazovalca. O okusih se ne razpravlja. Okusi so različni. Sto ljudi, sto čudi. Stvar okusa, je rekla opica, ko je drek žrla. Stvar okusa. Vsak ima svoj okus, je rekla opica, ko je drek jedla. Vsak ima svoj okus. Vsak po svoje boga moli. Vsak po svoje pesmi poje. Vsak po svoje, Bohinjec pa s svedrom. Vsak po svoje. Vsakemu svoje.

Vsak ima svoj okus.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da glede okusa velja subjektivno merilo; izraža, da imajo ljudje različne okuse, zanimanja, načine delovanja

VARIANTE: Vsak človek ima svoj okus.

Vsakdo ima svoj okus.

► Če greš na Evrovizijo z idejo, da boš zmagal, lahko imaš težave sam s seboj. To ni tek na sto metrov, to je tek na daljše proge. Zavedati se je treba starega rekla, da *ima vsak svoj okus*.

► *Vsak ima svoj okus*, iger pa je nešteto in vsak si lahko izbere tako, da mu je najbolj pisana na kožo.

► *Vsakdo ima svoj okus*. Ne moremo imeti enotnega kriterija. Na vseh področjih so mnenja deljena; meni na primer ni všeč Brecht.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kakor komu paše. Lepota je v očeh opazovalca. O okusih se ne razpravlja. Okusi so različni. Sto ljudi, sto čudi. Stvar okusa, je rekla opica, ko je drek žrla. Stvar okusa. Vsak ima svoj okus, je rekla opica, ko je drek jedla. Vsak po svoje boga moli. Vsak po svoje pesmi poje. Vsak po svoje, Bohinjec pa s svedrom. Vsak po svoje. Vsake oči imajo svojega malarja. Vsakemu svoje.

Vsak ima svoj okus, je rekla opica,

ko je drek jedla.

TIP IZRAZA: velerizem

POMEN: šaljiv komentar na prepričanje, da glede okusa velja subjektivno merilo; šaljiv komentar na prepričanje, da imajo ljudje različne okuse, zanimanja, načine delovanja

VARIANTE: Vsak ima svoj okus, je rekla opica, ko je jedla drek.

► *Vsak ima svoj okus, je rekla opica, ko je drek jedla*. Če je nekdo lep, je lep tudi, ko se postara. Ni pa nujno.

► Lahko bi že dojeli, da ni samo vaš način razmišljanja in estetike edini, ki kaj velja. Ste že slišali za modro ljudsko misel: »*Vsak ima svoj okus, je rekla opica, ko je jedla drek*.«

► Zakaj bi kupil uro za 4000 eur, avto za 70.000 eur, ruzak za 500 eur ... Pač enim to paše, uživajo, da to imajo in si lahko to privoščijo. Sicer pa – *vsak ima svoj okus, je rekla opica, ko je jedla drek ...*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kakor komu paše. Lepota je v očeh opazovalca. O okusih se ne razpravlja. Okusi so različni. Sto ljudi, sto čudi. Stvar okusa, je rekla opica, ko je drek žrla. Stvar okusa. Vsak ima svoj okus. Vsak po svoje boga moli. Vsak po svoje pesmi poje. Vsak po svoje, Bohinjec pa s svedrom. Vsak po svoje. Vsake oči imajo svojega malarja. Vsakemu svoje.

Vsak izgovor je dober.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da ni težko najti izgovora iz želje po opravičevanju česa kočljivega, spornega; opisuje situacijo, ko je čigav izgovor slab

VARIANTE: Izgovor je dober, pa če ga pes na repu prinese.

Izgovor je dober, tudi če ga pes na repu prinese.

Izgovor je dober, četudi ga pes na repu prinese. Vsak izgovor je dober, pa tudi če ga pes na repu prinese.

Vsak izgovor je dober, pa če ga krava na repu prinese.

Vsak izgovor je dober, pa če ga mačka na repu prinese.

Vsak izgovor je dober, pa če ga pes na repu prinese.

Vsak izgovor je dober, pa četudi ga pes na repu prinese.

Vsak izgovor je dober, tudi če ga mačka na repu

prinese.

Vsak izgovor je dober, tudi če ga pes na repu prinese.

Vsak izgovor je dober, četudi ga mačka na repu prinese.

Vsak izgovor je dober, četudi ga mačka prinese na repu.

Vsak izgovor je dober, četudi ga pes na repu prinese.

Vsak razlog je dober.

► So vam znane izjave, kot so: »Hrano samo pogledam, pa se že redim«, »Vsak grižljaj se me prime«, »Če se odrečem še hrani, kaj mi bo sploh ostalo v življenju?« *Vsak izgovor je dober ...*

► Sovaščanki bi bilo figo mar, ali je pojasnilo in opravičilo resnično, saj je za nemoten potek interakcije v smislu reka: »*Vsak izgovor je dober, tudi če ga pes na repu prinese*« pomembno samo to, da dobi zadoščenje.

► Naši predniki pravijo: »*Vsak izgovor je dober, pa če ga pes na repu prinese*«. Izgovor, da boste s takimi ukrepi sanirali gradbeništvo, je totalno bedast!

► Ko zmanjka argumentov, je *vsak izgovor dober, tudi če ga mačka na repu prinese*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Dober izgovor je zlata vreden.

Vsak je svoje sreče kovač.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da vsak sam vpliva na svoje življenje, na ugoden potek česa**

VARIANTE: Vsak je sam kovač svoje usode.

Vsak je sam svoje sreče kovač.

Vsak je svoje sreče sam kovač.

Vsak je svoje usode kovač.

Vsak človek je sam svoje sreče kovač.

Vsak človek je svoje sreče kovač.

Vsakdo je kovač svoje sreče.

Vsakdo je sam svoje sreče kovač.

Vsakdo je svoje sreče kovač.

► V športni karieri sem imel res neverjetno smolo. Ampak vse se je obrnilo šele, ko sem prenehal objokovati svojo usodo in se spomnil pregovora, da je *vsak svoje sreče kovač!*

► Radi bi mu pomagali, toda *vsak je svoje sreče sam kovač*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kakor si boš postlal, tako boš spal. Kar seješ, to žanješ.

Vsako prase rije zase.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri se kdo obnaša sebično**

► Medsebojno spotikanje, spopadanje vseh proti vsem, frakcijski prepiri, aferništvo, izdajstvo, plenilske mentalitete (po načelu *vsako prase rije zase*), korupcija, klientelizem ...

Vsak po svoje boga moli.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da imajo ljudje različne okuse, zanimanja, načine delovanja; izraža, da imajo različni ljudje različen odnos do vere**

VARIANTE: Vsak po svoje Boga moli.

Vsak po svoje moli Boga.

Vsak po svoje moli boga.

Vsak svojega Boga moli.

Vsak svojega boga moli.

Vsak za sebe Boga moli.

Vsak za sebe boga moli.

► Eni sopotnic nimajo, živijo na koruzi, zato mediji njihovih partneric ne kažejo in ne omenjajo, eni skrivajo soproge kot kače noge, eni nenehno kažejo samo enega otroka, ker je bolj čeden in študiran, drugega ne omenjajo, eni otrok sploh ne kažejo medijem. *Vsak po svoje Boga moli*.

► *Vsak po svoje Boga moli*. V Avstraliji je vseh vrst ver, pa smo se navadili tolerantnosti in spoštovanja različnih narodov.

► *Vsak po svoje moli boga*, pravi neki pregovor. Sveta mati božja nima povsod bele polti.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kakor komu paše. Lepota je v očeh opazovalca. O okusih se ne razpravlja. Okusi so različni. Sto ljudi, sto čudi. Stvar okusa, je rekla opica, ko je drek žrla. Stvar okusa. Vsak ima svoj okus, je rekla opica, ko je drek jedla. Vsak ima svoj okus. Vsak po svoje pesmi poje. Vsak po svoje, Bohinjec pa s svedrom. Vsak po svoje. Vsake oči imajo svojega malarja. Vsakemu svoje.

Vsak začetek je težak.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je glede kakšne dejavnosti bistveno, da se z njo začne; izraža spodbudo k začetku kakšne dejavnosti

VARIANTE: Najtežji je začetek.

Vsak začetek je najtežji.

Vsak začetek je težek.

Začetek je najtežji.

► *Vsak začetek je težak.* A ko človek premakne lenobo v sebi in naredi le prvi korak, potem je vse veliko lažje in ponavadi čisto zabavno.

► *Vsak začetek je težek,* je misel, ki ni kar tako. Ljudska modrost že ve, kako in kaj. Tudi pri pisanju pesmi ta misel pogosto velja.

► Seveda se je treba potruditi, ampak ravno *začetek je najtežji*; ko se malo premakneš, se ti stvari začnejo odpirati same.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Začetek je polovica dela.

Vsak zakaj ima svoj zato.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da se kaj ni zgodilo po naključju; izraža da je mogoče poiskati razlago, zakaj je do česa prišlo

VARIANTE: Vsak zakaj ima tudi svoj zato.

► *Vsak zakaj ima svoj zato* in tako kot vrhunski športniki naključij ne poznajo, so ta tuja tudi članom slovenske plavalne reprezentance.

► Resničnost včasih presega še tako bujno domišljijo. Konec koncev je vse nekako povezano, vsa naša življenja in narava. *Vsak zakaj ima svoj zato*, vendar si jaz nočem obremenjevati misli s temi teorijami zarote, raje uživam.

► Kot vsak odmik od običajnega tudi ti interierji zahtevajo čas za privajanje. Pregovor pravi, da *ima vsak zakaj tudi svoj zato*. In tako kmalu najdemo tudi odgovor na naš zakaj. Pohišstvo je modularno.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Vse se zgodi z razlogom.

Vse ima svojo ceno.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da česa ni mogoče dobiti brez plačila ali protiusluge; izraža, da se je ob čem treba sprijazniti z nujno posledico, učinkom

VARIANTE: Vsaka stvar ima svojo ceno.

Vsaka stvar nekaj stane.

Vse nekaj stane.

► V vsaki fantaziji mora namreč nekdo plačati ceno boja med dobrim in zlim. Ne morete otrok učiti, da je v življenju vse brezplačno in da slaba dejanja nimajo posledic. *Vse ima svojo ceno.*

► Če želite poceni in okolju še vedno razmeroma prijazno elektrificirati neko deželo, morate pač zgraditi jez. Seveda ima to vpliv na okolje, a kot sem dejal, *ima vse svojo ceno.*

► *Vsaka stvar ima svojo ceno.* Tudi spanje. Če mi paše, si ga bom pač privoščil! Saj sem vendar na dopustu.

► Ker *vsaka stvar nekaj stane* in ker poba nima denarja, se obrne na mafijskega botra, v upanju, da bi ga finančno podprl.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Ni zastonj kosila. Nič ni zastonj. Zastonj se še mačka ne goni.

Vse je dobro, kar se dobro konča.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je bistveno, da po nesrečnem, težavnem dogajanju, obdobju pride do izboljšanja; izraža olajšanje ob ugodnem razpletu

► Kot bi rekli v pravljici, *vse je dobro, kar se dobro konča*. In tokrat se je naša pravljica srečno končala: v prvi vrsti za bolnika, pa tudi za vse nas, ki smo pravočasno ukrepali.

► Pregovor pravi, da *je vse dobro, kar se dobro konča*. A vaš konec bo imel tudi nekaj grenkega priokusa. V ljubezni boste doživeli manjše razočaranje.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kdor se zadnji smeje, ni razumel šale. Kdor se zadnji smeje, se najslajše smeje. Konec dober, vse dobro. Slab začetek, dober konec. Za dežjem vedno posije sonce.

Vse je v glavi.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da je glede česa odločilno, kako o tem kdo razmišlja; izraža, da drugačno razmišljanje o čem lahko prinese pomembno spremembo

VARIANTE: Vse je le v glavah.

Vse je le v glavi.

Vse je samo v glavah.

Vse je samo v glavi.

Vse je v glavah ljudi.

Vse je v glavah.

► Naj se sliši še tako klišejsko, ampak res je vse v glavi. Urejene misli in zavedanje, da je naše telo tisto, ki nam pravzaprav omogoča življenje, nam pomagajo, da se zavemo pomena uravnotežene in zdrave prehrane.

► *Vse je v glavah.* Prizadevamo si za to, da pozabimo na dogajanja v nedeljo. Moramo dvigniti glave in pokazati, kakšna je naša prava podoba.

► Treba se je posvečati notranjemu miru in reševati stvari na duhovni ravni. *Vse je v glavah ljudi.*

► Ko misliš, da te že tako zebe, da več ni mogoče, se zares šele začne. Ampak *vse je le v glavi*, pravijo

...

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Star si toliko, kolikor se počutiš.

Vse poti vodijo v Rim.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je Rim pomembno mesto; izraža, da kaj predstavlja pomembno točko, središče, ki se ga da doseči, najti na različne načine**

VARIANTE: Vse ceste peljejo v Rim.

Vse ceste vodijo v Rim.

Vse poti peljejo v Rim.

► *Vse poti vodijo v Rim*, v Rimu pa na prostrani trg pred Petrovo cerkvijo.

► *Vse poti vodijo v Rim* in vsak človek bi moral vsaj enkrat obiskati glavno mesto Italije.

► Najbrž zelo dobro poznate pregovor »*Vse poti vodijo v Rim*«. Torej boste ne glede na izbrano pot vedno prišli na cilj, ki ste si ga zadali.

► Imam velike probleme z ravnotežjem in prej normalna ulica se mi zdi strašansko široka, dobesedno dvojna. Po reklu, da *vse ceste vodijo v Rim*, iskreno upam, da tudi v vojašnico.

Vse se da, če se hoče.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je način, kako se česa lotiti, kaj delati, doseči cilj, lahko najti, če je za to dovolj motivacije**

VARIANTE: Kjer je volja, je vse mogoče.

Kjer je volja, se vse da.

Vse je mogoče, če je volja.

Vse je mogoče, če se hoče.

Vse je mogoče, če se le hoče.

Vse se da, kjer je volja.

Vse se da, če je volja.

Vse se da, če se le hoče.

Z dobro voljo je vse mogoče.

Z dobro voljo se da vse narediti.

Z dobro voljo se da vse.

Z dobro voljo se vse da.

Z voljo se da vse.

Z voljo se vse da.

Če je volja, je vse mogoče.

Če je volja, se da vse.

Če je volja, se vse da.

Če se hoče, je vse mogoče.

Če se hoče, se da vse.

Če se hoče, se vse da.

► *Vse se da, če se hoče.* Če delaš stvari, ki te veselijo, si razporediš čas tako, da ti uspeva, no, vsaj v večini primerov.

► Spust in paralelni slalom z gorskimi kolesi sta pri nas še dokaj nerazvita športa in to kljub temu, da že nekaj let potekajo tekmovanja tudi za slovensko prvenstvo. *A če je volja, je vse mogoče.*

► Vedno sem bil sposoben uresničevati nemogoče v mogoče in živim v prepričanju, da, *če se hoče, je vse mogoče.*

► Že od rojstva sem 70-odstotni invalid, saj sem se rodil brez desne roke. Pa kaj zato? Priznam, v mojih mlajših letih je bilo težko odraščati, ampak *z voljo se vse da.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kjer je volja, je tudi pót.

Vse se vrača, vse se plača.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je kdo zaradi svojega škodljivega, spornega delovanja prej ali slej ustrezno kaznovan, mora zanj odgovarjati; izraža, da kdo s svojim ravnanjem vpliva na to, kako drugi ravnajo z njim**

VARIANTE: Vse se enkrat plača.

Vse se enkrat povrne.

Vse se enkrat vrne.

Vse se plača, vse se vrača.

Vse se povrne.

Vse se vrača in vse se plača.

Vse se vrača, vse se enkrat plača.

Vse se vrača, vse se spleča.

Vse se vrača.

Vse se vrne.

► Da jih ni sram, ampak *vse se vrača, vse se plača*. Pravilo, ki se ga je treba držati; ne norčuj se in ne privošči drugim boleznim ali nesreče, ker te bo udarilo nazaj.

► Danes bomo do nekoga vzvišeni, čez teden dni pa ga bomo lahko potrebovali. Samo upamo lahko, da bo dober in moder ter nam bo pripravljen pomagati. *Vse se vrača in vse se plača*.

► Kako se bomo smejali, ko bodo pod taktirko novega lastnika tudi oni pristali na cesti ... *Vse se vrača, vse se plača!*

► Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. *Vse se vrača, prav vse.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bog ima dolgo šibo. Bog ne plačuje vsako soboto. Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Dobro se z dobrim vrača. Kakor ti meni, tako jaz tebi. Kar seješ, to žanješ. Karma je prasica. Kdor drugemu jamo koplje, je grobar. Kdor drugemu jamo koplje, potrebuje kramp in lopato. Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. Kdor seje veter, žanje vihar. Lepa beseda lepo mesto najde. Oko za oko. Pravica je skazica. Ti očeta do praga, sin tebe čez prag. Vsaka palica ima dva konca. Vsaka rit pride na svoj sekret. Za vsako rit raste palica. Za vsako rit se šiba najde.

Vse se zgodi z razlogom.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se kaj ni zgodilo po naključju; izraža da je mogoče poiskati razlogo, zakaj je do česa prišlo**

VARIANTE: Nič se ne zgodi brez razloga.

Vse se zgodi z nekim razlogom.

► »Če gre kaj narobe, ne popravljaš – *vse se zgodi z razlogom*,« je pevkino življenjsko vodilo.

► Naključij ni. *Vse se zgodi z razlogom*, kar ugotoviš kasneje.

► Po nekem dogodku, ki je močno vplival na naše življenje, še iščem odgovor, zakaj se je to zgodilo, saj pravijo, da *se nič ne zgodi brez razloga*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Vsak zakaj ima svoj

zato.

Vse za denar.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri je zaradi želje po zaslužku čigavo delovanje sporno, škodljivo, krivično**

VARIANTE: Vse za keš.

Za denar vse.

Za keš vse.

► Žal je prav krznarski lobi tisti, ki s kreatorji mode diktira, kaj naj nosijo ženske. *Vse za denar!*

► *Za denar vse*, nobene časti in vesti nimajo.

Vse življenje se učimo.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža da se pridobivanje novega znanja, vedenja nikoli ne zaključi, da količina znanja, vedenja nikoli ni zadostna; opisuje situacijo, v kateri je kdo soočen z novim, zlasti presenetljivim podatkom**

VARIANTE: Celó življenje se ljudje učimo.

Celo življenje se učimo.

Dokler živimo, se učimo.

Ljudje se celo življenje učimo.

Ljudje se učimo celo življenje.

Ljudje se učimo vse življenje.

Ljudje se vse življenje učimo.

Učimo se celo življenje.

Učimo se vse življenje.

Učimo se, dokler živimo.

Človek se celo življenje uči.

Človek se do smrti uči in neumen umre.

Človek se do smrti uči.

Človek se uči celo življenje.

Človek se uči do smrti.

Človek se uči vse svoje življenje.

Človek se uči vse življenje.

Človek se uči, dokler je živ.

Človek se uči, dokler živi.

Človek se vse življenje uči in umre neumen.

Človek se vse življenje uči, potem pa neumen umre.

Človek se vse življenje uči.

► Pri preprostem opravilu smo prišli do novih spoznanj: da so pri podobno velikih avtomobilih šipe lahko tudi krepko različne po merah. Ah, vse življenje se učimo ...

► Pot do ponovnega zaupanja je lahko težavna, vendar je vredna truda. *Dokler živimo, se učimo.*

► Na najino veliko presenečenje je bila vodička našega avtobusa prestrašena angleška študentka, ki je o Kreti vedela toliko kot jaz. No ja, »človek se pač vse življenje uči in umre neumen,« pravi star pregovor.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Vem, da nič ne vem.

V sili hudič še muhe žre.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: Izraža, da je ob pomanjkanju česa kdo zadovoljen s čim slabšim, komaj ustreznim

VARIANTE: Hudič v sili muhe žre.

Hudič v sili tudi muhe žre.

Hudič v sili še muhe žre.

Tudi hudič v sili muhe žre.

V krizi tudi hudič muhe žre.

V krizi še hudič muhe žre.

V sili hudič muhe žre.

V sili hudič tudi muhe žre.

V sili tudi hudič muhe žre.

V sili tudi vrag muhe žre.

V sili volk muhe žre.

V sili volk še muhe žre.

V sili vrag muhe žre.

V sili vrag tudi muhe žre.

V sili vrag še muhe žre.

V sili še hudič muhe žre.

V sili še pes muhe žre.

V sili še vrag muhe žre.

V stiski hudič muhe žre.

V stiski še hudič muhe žre.

Vrag v sili žre muhe.

► Pred močnim severnim vetrom so se poskrili ljudje in živali, galebi pa so se umaknili na kopno. *V sili hudič še muhe žre* – galebom, sicer navajenim ribjih dobrot, je tokrat zelo zadišal kruh.

► Pravi, da jo delo, ki ga opravlja zdaj, veseli. S

tem skoraj preseneča, saj dandanašnji številna delovna razmerja ljudje sklepajo po pregovoru, da *v sili vrag še muhe žre*, in tam najbrž ni posebnega veselja nad delom.

► Če uporabljate prenosni računalnik, se vam je gotovo že zgodilo, da ste ga namesto na mizo položili kar na kolena. Ni najbolj udobno, a *v sili še hudič muhe žre*.

► Produkcijaska dvorana, ki to ni. *V sili volk še muhe žre* ali kako se sprijazniti z obstoječo prostorsko stisko in kljub vsemu prilagoditi »dvorano« za javne produkcije.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bolje drži ga, kot lovi ga. Bolje nekaj kot nič. Bolje vrabec v roki kot golob na strehi.

Vsi smo krvavi pod kožo.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da vsak lahko naredi napako; izraža, da vsak lahko podleže svoji slabosti, šibki točki

VARIANTE: Ljudje smo krvavi pod kožo.

Ljudje smo pod kožo krvavi.

Ljudje so krvavi pod kožo.

Ljudje so pod kožo krvavi.

Pod kožo smo krvavi vsi.

Pod kožo smo vsi krvavi.

Pod kožo smo vsi rdeči.

Vsi ljudje smo krvavi pod kožo.

Vsi ljudje smo pod kožo krvavi.

Vsi smo pod kožo krvavi.

Vsi smo pod kožo rdeči.

Vsi smo rdeči pod kožo.

► *Vsi smo krvavi pod kožo* in tudi vi niste nobena izjema. Kar med drugim seveda pomeni, da niste brez napak.

► Vemo sicer, da je veliko dvojne morale, in prav to me najbolj jezi. V resnici *smo pod kožo vsi krvavi*, vsi bi radi dobro živeli in dobro jedli, pili, uživali.

► V mladosti je marsikdo naredil kakšno napako, zaradi katere ga je vsaj malo sram. Se zgodi. Pa kaj. *Vsi smo rdeči pod kožo*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Grešiti je človeško, občutek pa je božanski. Motiti se je človeško, odpustiti pa božansko. Motiti se je človeško. Na napakah se učimo. Nihče ni popoln.

Vsi za enega, eden zase.

TIP IZRAZA: antislogan

POMEN: **izraža šaljiv komentar na poziv k solidarnosti, vzajemni pomoči; opisuje situacijo, ko kdo solidarnost drugih izkorišča, sam pa deluje sebično**

VARIANTE: Vsi za enega, vsak za sebe.

Vsi za enega, vsak zase.

► Namesto, da bi veljalo načelo »vsi za enega, eden za vse«, je pri nas to izgledalo nekako tako: »vsi za enega, eden zase«.

► Tovarišijski pajdaški kapitalizem! *Vsi za enega, eden zase!*

► Zanimata jih le lastno udobje in izogibanje vsakršni odgovornosti pod geslom *vsi za enega, vsak za sebe*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: V slogi je moč. Vsi za enega, eden za vse.

Vsi za enega, eden za vse.

TIP IZRAZA: slogan

POMEN: **izraža poziv k solidarnosti, vzajemni pomoči**

VARIANTE: Eden za vse in vsi za enega.

Eden za vse, vsi za enega.

Vsi za enega in eden za vse.

Vsi za enega.

► Naši so boljši, srčnejši, igrajo pod sloganom *vsi za enega, eden za vse*, kar je zagotovo voda na naš mlin.

► Čebele žive in delujejo po načelu: *vse za eno, ena za vse*.

► *Vsi za enega in eden za vse*, sem premišljala, ko sem opazovala zbiranje skakalcev, ki držijo skupaj tako močno, da so se tudi v telovadnico odpravili skupaj.

► V skupini Martina Strela vlada skupinski duh, duh tovarštva. *Vsi za enega*, neomajno proti rekordu.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: V slogi je moč. Vsi za enega, eden zase.

V slogi je moč.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je s sodelovanjem kaj lažje**

opraviti, doseči

VARIANTE: V sodelovanju je moč.

► Že od mladih nog nas preko pravljič učijo, da *je v slogi moč*. Da je treba sodelovati, če želimo doseči maksimalni učinek.

► Držita se načela, da *je v slogi moč*, zato si pri vsem priskočita na pomoč.

► Kompleksni matematični modeli lahko od inženirjev in raziskovalcev zahtevajo sodelovanje z matematiki. Sicer pa, *v sodelovanju je moč!*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: V znanju je moč. Veliko psov je zajčja smrt. Vsi za enega, eden za vse. Vsi za enega, eden zase.

V španoviji še pes crkne.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža da se sodelovanje, skupinsko delo, družabništvo lahko za koga ne konča dobro, ne prinese pričakovanih rezultatov**

VARIANTE: V kompaniji še pes crkne.

V španoviji še koza crkne.

V španoviji še krava crkne.

V španoviji še pes pogine.

► Da »*v španoviji še pes crkne*«, je priročen pregovor, kadar gredo v družabništvu stvari močno narobe.

► Pravijo, da v »*španoviji*« *še pes pogine*, a ni vedno tako. Tudi podjetja z več lastniki so lahko uspešna.

► V ZDA kmet sedi v farmi, sejejo in žanjejo pa podizvajalci, ampak tam so tudi polja velika in se spleča biti podizvajalec. *V španoviji še krava crkne*.

V tem grmu tiči zajec.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: **opisuje situacijo, v kateri bistven dejavnik, vzrok, postane jasen, očiten**

► So ženske bolj občutljive in slabše prenašajo revščino? Ne – v enakih življenjskih razmerah so moški bolj ranljivi in občutljivi na slabe razmere. A ravno *v tem grmu tiči zajec* – v enakih razmerah.

► Gotovo nemalokrat iščejo poslovna ali zasebna darila. Za ljudi, ki jih je pogosto težko obdariti, ker imajo že vsega dovolj. In *v tem grmu tiči zajec*.

► Če je odločitev negativna, je strokovni delavec tisti, ki mora zaporniku povedati, da na primer ob koncu tedna ne bo smel ven. *V tem grmu tiči zajec*, da moraš znati skomunicirati tudi slabo novico,

kajti če stvari ne obvladaš, narediš dodaten problem.

V tretje gre rado.

TIP IZRAZA: verovanje

POMEN: **izraža verovanje, da po dveh poskusih nekaj mora uspeti; opisuje situacijo, ko v skladu z verovanjem nekaj uspe v tretjem poskusu**

VARIANTE: Tretjič gre rado.

V tretjič gre rado.

- ▶ Enega sem si ogledal v neposredni bližini stadiona, a mi ni bil ravno všeč. Drugi je bil nekoliko starinsko opremljen, in ker *gre v tretje rado*, je bila prav tretja ponudba popolna.
- ▶ Najprej je moral odstopiti kot notranji minister, sedaj so ga odstopili kot pravosodnega ministra. *Gre v tretjič rado?*

▶ *Tretjič gre rado* in tokrat je vreme kljub slabi napovedi omogočalo odlične razmere.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: V tretje gre Rado.

V znanju je moč.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je z znanjem kaj lažje opraviti, doseči**

- ▶ Ne bojte se raka, samopregledujte se, ozaveščajte se, osveščajte se. *V znanju je moč.*
- ▶ Otroška vprašanja »zakaj« so najverjetneje začetki mojega zavedanja, da *je v znanju moč*. Prav tako igranje šaha, ki sem ga začel igrati že pri treh letih, ko sem ugotovil, da tisti igralec, ki ima več znanja, zmaga.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: V slogi je moč.

Začetek je polovica dela.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je glede kakšne dejavnosti bistveno že to, da se je kdo loti; izraža, da je glede uspeha, ugodnega poteka česa ključno, da je začetek dober, spodbuden**

VARIANTE: Dober začetek je pol dela.

Dober začetek je pol poti.

Dober začetek je pol uspeha.

Dober začetek je pol zmage.

Dober začetek je polovica dela.

Dober začetek je polovica opravljenega dela.

Dober začetek je polovica rešenega.

Dober začetek je polovica uspeha.

Dober začetek pomeni polovico uspeha.

Začetek je pol dela.

Začetek je pol opravljenega dela.

Začetek je pol poti.

Začetek je pol zmage.

Začetek je polovica opravljenega dela.

▶ Začni! *Začetek je polovica dela*. Mi že ustvarjamo. Pa vi?

▶ Prvi metri izkopa kažejo, da se ne bodo uresničile črne napovedi, češ da je trasa skalovita. Verjamemo v stari slovenski pregovor, da *dober začetek pomeni polovico uspeha*.

▶ Premalo vem o nogometu, da bi si upal napovedovati rezultate tekem. Važen je začetek, če bo ta uspešen, bo veljal tisti slovenski pregovor, ki pravi: »*Dober začetek je polovica uspeha*.«

▶ *Dober začetek je polovica rešenega* – pogosto je težava reševanja problema v tem, da ne poznamo dejanske narave problema.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Vsak začetek je težak.

Za denar se vse dobi.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da denar omogoča kaj, kar je sicer težko dosegljivo, nemogoče; opisuje situacijo, ko denar omogoča kaj neupravičenega, spornega**

VARIANTE: Za denar je naprodaj vse.

Za denar je vse naprodaj.

Za denar se dobi vse.

▶ Drži sicer, da *se za denar vse dobi*, zato je verjetno res najlažje vplačati smučarske tečaje in podobne zadeve, toda zanje mnogi nimajo denarja.

▶ Tisti, ki zatrjujejo da *se za denar vse dobi ...* so ravno tisti, ki bi za denar vse naredili.

▶ Korupcija je pri vojski in civilni upravi takšna, da je nemogoča primerjava z nekdanjo. *Za denar se dobi vse*, prav vse, to vedo in so vedeli vsi ljudje.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Denar je sveta vladar. Denar odpira vsa vrata.

Za dežjem vedno posije sonce.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da nesrečnemu, težavnemu dogajanju, obdobju mora slediti izboljšanje, ugoden razplet

VARIANTE: Po dežju posije sonce.

Po dežju pride sonce.

Po dežju vedno posije sonce.

Po dežju vedno pride sonce.

Po vsakem dežju posije sonce.

Po vsakem dežju pride sonce.

Za dežjem posije sonce.

Za dežjem pride sonce.

Za dežjem vedno pride sonce.

Za vsakim dežjem posije sonce.

Za vsakim dežjem pride sonce.

► Pridejo dnevi, ko so človeku zoprni še nasmehi in dobra volja ljudi v okolici. Tolažite se, da za dežjem vedno posije sonce.

► Po vsakem dežju posije sonce, obdobja nesreče in obupa se prej ali slej končajo.

► Verjamem, da po vsakem dežju posije sonce in da se tudi rokometu obetajo lepši časi.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Kdor se zadnji smeje, ni razumel šale. Kdor se zadnji smeje, se najslajše smeje. Konec dober, vse dobro. Slab začetek, dober konec. Vse je dobro, kar se dobro konča.

Zarečenega kruha se največ poje.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: opisuje situacijo, ko kdo deluje v nasprotju z lastno izjavo, obljubo, zagotovitvijo; izraža, da je težko predvideti, da kdo česa ne bi storil, počel

VARIANTE: Zarečenega kruha se poje največ.

Zarečenega kruha se poje več kot pečenega.

Zarečenega kruha se veliko poje.

► O slovesu resnično še ne razmišljam, glede nadaljevanja življenjske poti pa takole: čeprav se zarečenega kruha največ poje, ne verjamem, da bom ostal v biatlonu.

► Ni še dolgo, ko sta izjavljali, da bosta nastopali vse življenje sami, toda zarečenega kruha se poje največ. Zdaj se jima je pridružil še mlad fant.

► Zdaj je v drugem letniku, poleg tega honorarno dela v menzi v velikem podjetju. »To je res čudno naključje, saj niti pod razno ne maram kuhinje in kuhanja. Že zdavnaj sem doma povedala, da ne bom kuhala, a se očitno zarečenega kruha poje več

kot pečenega,« se je zasmejala.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Nikoli ne reci nikoli.

Za reveže je na zvoniku.

TIP IZRAZA: nekonvencionalna replika

POMEN: izraža šaljiv, namerno neumesten odziv na vprašanje »Koliko je ura?« o trenutnem času

VARIANTE: Za reveže je na turnu.

Za siromake je na turnu.

Za siromake je na zvoniku.

► Koliko je ura? – Za reveže je na zvoniku.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Toliko kot včeraj ob istem času.

Zastonj se še mačka ne goni.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da česa ni mogoče dobiti brez plačila ali protiusluge

VARIANTE: Zastonj se še mačka ne brezna.

Zastonj se še mačke ne gonijo.

Zastonj se še pes ne goni.

► Vsak, ki dela, mora to dobiti tudi plačano. Ona je vedno našla denar za svojo plačo, za delavce ji je pa zmanjkalo. Zastonj se še pes ne goni, pravijo.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Ni zastonj kosila. Nič ni zastonj. Vse ima svojo ceno.

Za ta denar je to to.

TIP IZRAZA: rek

POMEN: opisuje situacijo, v kateri je kakovost, vrednost česa manjša zaradi manj vloženih sredstev; izraža šaljiv komentar ob zaključku česa

VARIANTE: To je to za ta denar.

► Cena je 14 evrov, jako malo za poltrdo vezano bukvo s približno 250 stranmi. Rešujejo nas oglasi, ampak za ta denar je to to.

► Priklopil se je na elektriko, odšel v trgovino in si pred prikolico sam spekel ražnjiče. Kje je tu sploh oddih? A to je to za ta denar? Seveda!

► Pred spanjem še film in to je to za ta denar.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Malo denarja, malo muzike.

Za tango sta potrebna dva.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da so kakovost medosebnih odnosov, medsebojno razumevanje in sodelovanje odvisni od obeh udeleženih strani**

VARIANTE: Za ples sta potrebna dva.

Za ples sta vedno potrebna dva.

Za tango sta vedno potrebna dva.

- ▶ Ker *sta za tango potrebna dva*, ni nujno, da je vsaka napetost med vami in še nekom vaša krivda.
- ▶ Evropska unija bi pozdravila resnično partnerstvo z Rusijo, toda *za tango sta potrebna dva*.
- ▶ *Za ples sta vedno potrebna dva* in obtoževanje, kdo je začel, je na ravni vrtca.

Za vsako metlo se štil najde.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da si vsak lahko najde ustreznega partnerja.**

VARIANTE: Vsak štil svojo metlo najde.

Vsaka lopata svoj štil najde.

Vsaka metla najde svoj štil.

Vsaka metla svoj štil najde.

Za vsak štil se metla najde.

Za vsako metlo najde se štil.

Za vsako metlo se najde štil.

- ▶ Naj vas potolažim: *Za vsako metlo se štil najde.*
- ▶ *Vsaka metla svoj štil najde.* Če smo se razšli z nekom, nas ta pregovor sicer ravno ne tolaži. Vendar se v njem skriva toliko resnice! Če dopustimo, lahko najdemo drugega človeka, ki odpre naše srce.
- ▶ Veliko sreče in uspeha pri nadaljnem iskanju prave, saj je znano, da *vsaka metla svoj štil najde.*
- ▶ Vsak ima svoj okus – fajn, da je tako, da *se za vsak štil metla najde!*

Za vsako rit raste palica.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je kdo zaradi svojega škodljivega, spornega delovanja prej ali slej ustrezno kaznovan, mora zanj odgovarjati**

VARIANTE: Za vsako rit ena palica raste.

Za vsako rit palica raste.

Za vsako rit palica zraste.

Za vsako rit raste šiba.

Za vsako rit zraste palica.

Za vsako rit šiba raste.

Za vsako zadnjico raste šiba.

▶ Dejansko verjamem in ravnam po prepričanju, da *za vsako rit raste palica*. Ali da bo narava mnogo bolj pošteno in pravično »poglihala« vse zgoraj omenjene pomanjkljivosti kot katerikoli človek ali katerokoli sodišče.

▶ Razumem, da tudi rumeni časopisi morajo od nečesa živeti, toda zanima me, kako bi se počutila urednica te revije, če bi nekdo objavil kakšno njeno ponesrečeno fotko. Sicer pa *za vsako rit palica raste*.

▶ Naj vsak svoje delo opravi pošteno, kajti tudi tokrat se velja spomniti reka, ki velja povsod po svetu, da *za vsako rit šiba raste*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bog ima dolgo šibo. Bog ne plačuje vsako soboto. Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Kar seješ, to žanješ. Karma je prasica. Kdor drugemu jamo koplje, je grobar. Kdor drugemu jamo koplje, potrebuje kramp in lopato. Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. Kdor seje veter, žanje vihar. Pravica je skazica. Vsaka palica ima dva konca. Vsaka rit pride na svoj sekret. Vse se vrača, vse se plača. Za vsako rit se šiba najde.

Za vsako rit se šiba najde.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je kdo zaradi svojega škodljivega, spornega delovanja prej ali slej ustrezno kaznovan, mora zanj odgovarjati**

VARIANTE: Za vsako rit je palica.

Za vsako rit je šiba.

Za vsako rit se gajžla najde.

Za vsako rit se najde palica.

Za vsako rit se najde šiba.

Za vsako rit se palica najde.

Za vsako zadnjico se najde palica.

Za vsako zadnjico se najde šiba.

▶ Čisto prav je, čisto prav! Saj pravijo, da *se za vsako rit šiba najde!* Že tisočkrat sem ti rekla in ti povedala, kam te bodo pripeljali tvoji šnopčki in tvoje pivo ...

► Ta blefer misli, da je glavni! Pa ni in nikoli ne bo, se mu bo že zalomilo, prej ali slej, *za vsako rit se palica najde!*

► Mar so vsi srečni, ko imajo po nepoštenju veliko denarja? Ne, enkrat pride vse nazaj ali na površje in se vsem piše bolj kot ne slabo! Rečem eno »*za vsako rit je palica*«, ali »palica ima dva konca.«

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Bog ima dolgo šibo. Bog ne plačuje vsako soboto. Dobro se z dobrim vrača, slabo pa s slabim. Kar seješ, to žanješ. Karma je prasica. Kdor drugemu jamo koplje, je grobar. Kdor drugemu jamo koplje, potrebuje kramp in lopato. Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. Kdor seje veter, žanje vihar. Pravica je skazica. Vsaka palica ima dva konca. Vsaka rit pride na svoj sekret. Vse se vrača, vse se plača. Za vsako rit raste palica.

Zdrav duh v zdravem telesu.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da sta fizično in mentalno zdravje povezani; izraža, da je dobro psihično počutje pogoj za dobro fizično počutje

► V skladu z znanim izrekom »*zdrav duh v zdravem telesu*« gibanje sproža izgorevanje v organizmu, dobavlja kisik v vsako celico, vse od možganov do živčnega sistema, in tako poskrbi za odpravljanje stresa.

► Pogosto rabljen rek *Zdrav duh v zdravem telesu* govori o tem, kaj ima prednost, ko govorimo o zdravju – najprej je duh, torej vse nematerialno, potem šele telo.

Zelen božič, bela velika noč.

TIP IZRAZA: vremenski pregovor

POMEN: izraža, da toplemu božičnemu obdobju pogosto sledi hladno velikonočno obdobje

► Če bo držal pregovor *Zelen božič, bela velika noč*, potem se novoletnim znanilcem pomladi ne piše dobro, prvi zvončki pa duši vseeno dobro denejo.

► Tudi letošnji božič je minil brez snega. Ali se bo eden od ljudskih pregovorov, ki pravi: »*Zelen božič, bela velika noč*,« uresničil, bomo videli ...

Z glavo na zabavo.

TIP IZRAZA: slogan

POMEN: izraža poziv k previdnosti, preudarnosti, zmernosti med zabavo, zlasti glede uživanja alkohola

► S kozarčkom vina ne bomo naredili nobene škode, drugače pa je z žganimi pijačami, saj zaradi njih prihaja do mišičnega sproščanja, s tem pa se lahko nevarno povečajo premori dihanja med spanjem. *Z glavo na zabavo*, torej.

► Naši so hodili k tabornikom, skavtom, plezali in plesali po tujini že v osnovni šoli ... brez staršev a organizirano in strokovno vodeno v duhu imeti se lepo in *z glavo na zabavo!*

Zgledi vlečejo.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža, da ima zgled močan vpliv na koga, zlasti v primerjavi z izrečeno spodbudo, priporočilom

VARIANTE: Besede mikajo, a zgledi vlečejo.

Besede mikajo, zgledi pa vlečejo.

Besede mikajo, zgledi vlečejo.

Besede mičejo, zgledi pa vlečejo.

Besede mičejo, zgledi vlečejo.

Besede učijo, a zgledi vlečejo.

Besede učijo, zgledi vlečejo.

Dober zgled vleče.

Dobri zgledi vlečejo.

Vzor vleče.

Vzori vlečejo.

Zgled vleče.

► Ene mame se pritožujejo, da bi otroci jedli samo hitro pripravljeno hrano, druge tarnajo, da imajo radi samo testenine, krompir, kruh, piškote in slaščice, tretje svojih otrok ne morejo navaditi na zelenjavo. Ker vemo, da *zgledi vlečejo*, je zelo pomembno, kaj jedo starši.

► Vsak lahko po lastnih zmožnostih spreminja svojo okolico, pa naj njegov vpliv seže v širšo javnost ali le do sorodnikov in prijateljev. Pogosto sploh niso potrebne kake blazne akcije. Že zgled lahko naredi svoje. *Besede mičejo, zgledi vlečejo ...*

► *Vzori vlečejo* in če bi vsaj komu uspelo izrabiti naravne prednosti, bi mu po turistični poti naglo sledili še drugi.

Zgodovina se ponavlja.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: izraža da je kakšno dogajanje enako ali zelo podobno dogajanju, dogajanjem iz preteklosti

VARIANTE: Zgodovina se rada ponavlja.

► *Zgodovina se ponavlja.* Rojstvo nove kategorije izdelkov na trgu je vedno pospremljeno z medijskim navdušenjem, ki mu sledi ostro kritiziranje.

► Da se na slovenski rokometni sceni *zgodovina rada ponavlja*, kaže tudi izstop Nove Gorice iz prve lige, ki se bo tako kot lani, ko se je iz igre sama izločila Velika nedelja, končala z le enajstimi člani.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Zgodovina se ponavlja kot farsa.

Zgodovina se ponavlja kot farsa.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža da je kakšno dogajanje podobno dogajanju, dogajanjem iz preteklosti, vendar na neresen, tragičen, tragikomičen način**

VARIANTE: Zgodovina se ponavlja prvič kot tragedija, drugič kot farsa.

Zgodovina se ponavlja, najprej kot tragedija, nato kot farsa.

Zgodovina se ponavlja, najprej kot tragedija, potem kot farsa.

Zgodovina se rada ponavlja kot farsa.

► Bojim se, da bosta ceneni populizem in podreditev pravnega reda političnim projektom in prijateljem potekala po scenariju Nemčije tridesetih let. Seveda, cum grano salis. Kajti *zgodovina se ponavlja kot farsa.*

► Ker se *zgodovina*, kot vemo, *rada ponavlja kot farsa*, lahko včasih skozi njo sedanost (in prihodnost) vidimo jasneje kot z očmi.

► Spet se za časnik zanimajo kupci, ki zanj, kljub drugačnim zagotovilom, najbrž nimajo denarja. *Zgodovina se ponavlja – prvič kot tragedija, drugič kot farsa.*

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Zgodovina se ponavlja.

Zgodovino pišejo zmagovalci.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da ima kdo, ki zmaga, odločilen vpliv na vrednotenje, razlaganje, osmišljanje preteklih dogodkov, zgodovine**

► Z Etruščani so se pogosto spopadali in jih nazadnje tudi dotolkli. In ker *zgodovino pišejo zmagovalci*, so Rimljani Etruščane odpisali.

Sodobna Italija gleda nanje spoštljivejše.

► Je že tako, da v športu *zgodovino pišejo*

zmagovalci. A da so ti tudi hitro na udaru, če svojega ugleda ne ubranijo. In prav to se je zgodilo hokejistom Detroita, prvakom zadnjih dveh sezon, letos pa poražencem v četrtfinalu.

Ziher je ziher.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je dobro imeti gotovost glede česa, da je previdnost vrednota**

VARIANTE: Kar je ziher, je ziher.

► Kaj natanko ljudje, ki takšna verižna pisma pošiljajo, razmišljajo, sicer ne vem, prav veliko pa menda ne. Verjetno si mislijo nekaj v smislu »*ziher je ziher*, kaj pa, če je vse res«.

Življenje je trpljenje.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je trpljenje neizbežno**

VARIANTE: Brez trpljenja ni življenja.

Ni življenja brez trpljenja.

Življenja brez trpljenja ni.

Življenja ni brez trpljenja.

► Treba se je boriti. In če podleže taki težavici, kaj bo šele v življenju z bodočo partnerico. *Življenje je trpljenje* in pridejo nadloge takšne in drugačne.

► S trpljenjem se je treba najprej sprijazniti kot z nujnim gostom, nato pa iz njega dobiti duhovno korist. *Življenja ni brez trpljenja*. Trpljenje ima posebno vrednost in smisel.

► Slovensko arhetipsko malikovanje trpljenja – *brez trpljenja ni življenja*, vsak mora nositi svoj križ – in žrtvovanja z vidika zavedanja, razumevanja in modrosti izgubi samoumevnost nujnosti in potrebnosti za duhovni razvoj.

Življenje vedno najde pót.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je živo bitje vztrajno, prilagodljivo, kljubuje oviram**

VARIANTE: Življenje najde pót.

► Ovire, ki so nam postavljene na pot, vedno nekako premagamo, če citiram film Jurski park, *življenje najde pót*, to pomeni tudi, da tudi komunikacija najde pot.

► *Življenje najde pót* in bakterije se pač prilagajajo na antibiotike.

Žlahta, raztrgana plahta.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da se na sorodnike ni mogoče vedno zanašati, da so prepiri, spori v družini pogosti; izraža, da so lahko drugi ljudje bolj zanesljivi, pripravljeni pomagati kot sorodniki**

VARIANTE: Žlahta je raztrgana plahta.

Žlahta je strgana plahta.

Žlahta, strgana plahta.

- ▶ Za sorodniške odnose velja, v večini primerov, pregovor: *Žlahta je raztrgana plahta!* Sosedski odnosi so danes prav tako na psu.
- ▶ Velikani so si pulili lase, pa ni nič pomagalo. Njihovi sorodniki so bili pač takšni, kot so vsi sorodniki tega sveta: pomoli jim prst in zgrabijo ti celo roko. Ne pravi zastonj pregovor: *žlahta raztrgana plahta!*
- ▶ V Sloveniji že dolgo poznamo rek, po katerem *je žlahta raztrgana plahta*. Ali so družinski člani res praviloma sprti, se tožarijo zaradi zapuščin, ne govorijo med seboj in podobno?
- ▶ Bolj bom pospravljala in pomagala. Več si bom dala opravka z družino, čeprav pri nekaterih velja, da *je žlahta strgana plahta*.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Dober sosed je več vreden kot vsa žlahta. Žlahte si ne izbiraš.

Žoga je okrogla.

TIP IZRAZA: pregovor

POMEN: **izraža, da je izid športne tekme nepredvidljiv in se ga ne da vnaprej zanesljivo napovedati**

- ▶ Olimpija je vsekakor velik favorit, a *žoga je okrogla*, mar ne?
- ▶ Dejstvo je, da *je žoga okrogla* in da je nogomet zelo nepredvidljiv šport.

POMENSKO POVEZANI IZRAZI: Sreča je opoteča. Sreča je slepa.